

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

ÖĞRETMEN VELİ İŞBİRLİĞİ İLE İLKÖĞRETİM 7. SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA ALIŞKANLIKLARININ VE BECERİLERİNİN
GELİŞTİRİLMESİ

ERTUĞRUL ERCAN
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. OSMAN UYANIK

KONYA-2013

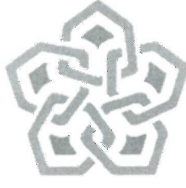
T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

ÖĞRETMEN VELİ İŞBİRLİĞİ İLE İLKÖĞRETİM 7. SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA ALIŞKANLIKLARININ VE BECERİLERİNİN
GELİŞTİRİLMESİ

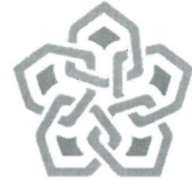
ERTUĞRUL ERCAN
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. OSMAN UYANIK

KONYA-2013

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ertuğrul ERCAN
	Numarası	108303011005
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Türkçe Eğitimi bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tezin Adı	Öğretmen- Veli İşbirliği ile İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının ve Becerilerinin Geliştirilmesi

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

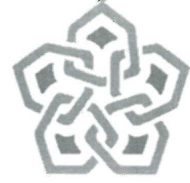

Ertuğrul ERCAN

T.C.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Adı Soyadı	Ertuğrul ERCAN	
Numarası	108303011005	
Ana Bilim / Bilim Dalı	Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı/ Türkçe Eğitimi Bilim Dalı	
Öğrencinin	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Yrd.Doç.Dr. Osman UYANIK
Tezin Adı	Öğretmen- Veli İşbirliği ile İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının ve Becerilerinin Geliştirilmesi	

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “*Öğretmen- Veli İşbirliği ile İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının ve Becerilerinin Geliştirilmesi*” başlıklı bu çalışma ..17.../.../2013 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Doç. Dr. Mustafa YILDIZ	(E) (E)	
Yrd. Doç. Dr. Osman UYANIK	(Danışman)	
Yard. Doç. Dr. Ridvan ÖZTÜRK	(E) (E)	

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim boyunca sürekli yanımda olan, bilgilerinden faydalandığım, çalışmamın ortaya çıkmasında eleştirileri ve tavsiyeleriyle bana yol gösteren tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Osman UYANIK'a,

Başarı testlerinin geliştirilmesinde ve tezde kullandığım yöntemde beni bilgilendiren Uzman Öğretmen Cemil ŞAHİN ve Arş. Gör. Tahir TAĞA'ya,

Çalışma esnasında bana her türlü kolaylığı sağlayan Kadınhanı Söğütözü Ortaokulu Müdürü Sayın Mehmet AÇIKGÖZ, Müdür Yardımcısı Sayın Ali BÖLÜK ve Söğütözü Ortaokulu öğretmenlerine ,

Çalışmamın özet kısmının çevirisine yardım eden İngilizce Öğretmeni Yıldız SAVAŞ'a, çalışmalarını uyguladığım Söğütözü Ortaokulu öğrencilerine ve velilerine, burada ismini saymadığım tüm dostlarıma teşekkür ediyorum.

Konya, 2013

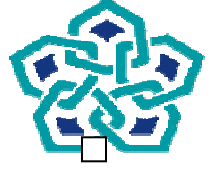
Ertuğrul ERCAN

T.C.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin

Adı Soyadı	Ertuğrul ERCAN	
Numarası	108303011005	
Ana Bilim / Bilim Dalı	Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı/Türkçe Eğitimi Bilim Dalı	
Programı	Tezli Yüksek Lisans	Doktora
Tez Danışmanı	Yrd.Doç.Dr. Osman UYANIK	
Tezin Adı	Öğretmen- Veli İşbirliği ile İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının ve Becerilerinin Geliştirilmesi	

ÖZET

Bu çalışma öğretmen-veli işbirliğinin ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlığı ve okuduğunu anlama becerisi üzerine herhangi bir etkisinin olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın çalışma grubunu Konya, Söğütözü Ortaokulunda öğrenim gören 7/A sınıfından 25 ve 7/B sınıfından 25 olmak üzere toplam 50 öğrenci oluşturmaktadır.

Çalışmaya başlamadan önce 7/A ve 7/B sınıfına okuduğunu anlama testi uygulanmış ve sonuçlar arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ayrıca 7/A ve 7/B sınıfında derse giren öğretmenlerle görüşülmüştür. Bu görüşme sonucunda iki sınıf arasında “okuduğunu anlama” bakımından anlamlı bir fark olmadığı görüşü öğretmenlerden alınmıştır. Daha sonra bu iki sınıftan 7/B deney grubu, 7/A kontrol grubu olarak yansız atama (rastgele/random) ile belirlenmiştir. Bunun yanı sıra iki sınıfın 2012-2013 eğitim öğretim yılı birinci dönem Türkçe dersi notlarının aritmetik ortalamaları karşılaştırılmış, iki sınıfın Türkçe dersinin aritmetik ortalamaları arasında da anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerine süreç öncesi Türkçe dersine yönelik tutum ölçeği uygulanmıştır. Grupların ön tutumunda süreç öncesi anlamlı bir fark olmadığı sonucuna varılmıştır. Deney grubu öğrenci velileriyle süreç boyunca iletişim kurulmuş, kontrol grubuna ise sadece Türkçe Dersi Öğretim Program'ı uygulanmıştır. Öğrencilerin okuduklarını anlama yönünden farklarının olup olmadığını tespit etmek amacıyla ders kitaplarındaki “okuma kültürü” temasında yer alan üç okuma metnine yönelik okuduğunu anlama başarı testi uygulanmıştır. Her metinden önce deney grubu velileri bilgilendirilmiştir. Başarı testlerinden sonra uygulanan yöntemin kalıcılığını test etmek amacıyla gruplara kalıcılık testi uygulanmıştır. Ayrıca süreç sonunda öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarında değişme olup olmadığını tespit etmek amacıyla Türkçe dersine yönelik tutum ölçeği tekrar uygulanmıştır.

Çalışma sonucunda elde edilen veriler Excel 2007 ve SPSS 16.0 paket programlarıyla yorumlanmış şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Deney grubuna uygulanan teknik, kontrol grubuna uygulanan tekniğe göre ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerilerine daha olumlu katkı sağlamıştır.

Deney grubunun süreç öncesi tutum ölçeğine verdiği cevap süreç sonunda verdiği cevaba göre olumlu yönde değişmiş kontrol grubunda ise anlamlı bir değişiklik olmamıştır.

Okunan metinlerin hatırlanma düzeyi kontrol grubuna göre daha yüksek çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Ana dili, Türkçe eğitimi, okuma becerisi, okuma alışkanlığı, öğretmen- veli işbirliği

T.C.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Adı Soyadı	Ertuğrul ERCAN		
Numarası	108303011005		
Öğrencinin	Ana Bilim / Bilim Dalı	Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı/Türkçe Eğitimi Bilim Dalı	
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Yrd.Doç.Dr. Osman UYANIK	
Tezin İngilizce Adı	Improving Reading Habits and Skills of 7th Grade Students by Means of Teacher- Parent Cooperation		

ABSTRACT

This research has carried out in order to determine whether teacher-parent cooperation has an effect on the seventh grade students' reading habits. To accomplish this goal, students from Sogutozu Secondary School, Konya, 25 from 7/A and 25 from 7/B which makes 50 in total, have participated in the study.

Before working on the study, a reading comprehension test was applied to the both classes, 7/A and 7/B; however, no significant different was found. An interview was done with the teachers who have lessons with those classes, too. As a result of this interview, teachers also confirmed the fact that no significant difference has been in terms of 'reading comprehension' between two classes. Hence, among these classes 7/B was determined randomly as experimental group while 7/A was control group. In addition to this, the average success of both classes in Turkish lesson in 2012-2013 education year in the first term was compared and no significant difference was observed, as well.

An attitude scale as to Turkish lessons was applied to the both experimental group and the control group. As a result of this test, it is confirmed that there is no

significant difference between the groups. In this period, I kept in touch with the parents of the experimental group. As for the students in control group, just the Turkish Lesson Teaching Schedule was applied. An achievement test related to the three reading texts located in the students' course books in the 'reading culture' theme was carried out on the students in order to determine whether there was a significant difference between two groups. Before each reading text, the parents of experimental group were informed, as well. After the achievements tests, permanence tests were applied in order to examine the permanence of the method used. Furthermore, attitude scale was done again at the end of the research to find out whether the attitudes of the students towards Turkish lessons changed.

The data taken from the tests were evaluated with Excel 2007 and the packaged software SPSS 16.0 and the results are so:

It is proven that the method applied to the experimental group contributed much more to the reading comprehension skills of 7th grade students than the control group.

The results of the attitude scale after the study has changed positively whereas no significant difference was found in the control group.

The level of recalling of the reading texts in the experimental group is proved higher than the control group.

Key Words: Mother tongue, Turkish education, reading skills, reading habit, teacher-parent cooperation

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI	i
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	xii
I. BÖLÜM.....	1
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Sayıltıları.....	6
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	6
1.6. İlgili Araştırmalar	7
1.7. Tanımlar.....	13
II. BÖLÜM.....	15
1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	15
1.1. Dil	15
1.2. Dinleme, Konuşma, Yazma ve Dil Bilgisi	23
1.3. Okuma.....	30
1.4. OKUL-AİLE İŞBİRLİĞİ.....	45
III. BÖLÜM.....	53

1. YÖNTEM	53
1.1. Çalışma Evreni ve Örneklem.....	53
1.2. Deney ve Kontrol Grubunun Belirlenmesi	54
1.3. Araştırmanın Modeli.....	56
1.4. Araştırmanın Veri Toplama Araçları	57
1.5. Verilerin Analizinde Kullanılan İstatistikler.....	57
1.6. İşlem Basamakları.....	57
1.7. Verilerin Analizi	60
IV. BÖLÜM.....	62
1. BULGULAR VE YORUMLAR	62
1.1. I. Dönem Türkçe Dersi Başarı Ortalamalarına Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	62
1.2. Deney ve Kontrol Grubuna Uygulanan 1. Başarı Testine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	63
1.3. Deney ve Kontrol Grubuna Uygulanan 2. Başarı Testine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	65
1.4. Deney ve Kontrol Grubuna Uygulanan 3. Başarı Testine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	67
1.5. Kalıcılık Testine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	69
1.6. Süreç Öncesi Uygulanan Türkçe Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Sonuçları	71
1.7. Süreç Sonrası Uygulanan Türkçe Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Sonuçları	72
1. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	74

1.1. Sonuç	74
1.2. Öneriler	76
KAYNAKÇA.....	78
EKLER.....	84
Ek 1: Tutanaklar, Veli Bilgilendirme Formları ve Bu Belgelere Ait Ekler.....	84
Ek 2: Ev Ziyareti Değerlendirme Formları.....	113
Veli Tanıma Formu.....	124
Ek 3: Veli Tanıma Formu	125
Ek 4: Başarı Testleri Belirtke ve Madde Analizi Tabloları	127
Ek 5: KALICILIK TESTİ MADDE ANALİZİ.....	132
EK 6: ÇOCUK KİTAPLIĞINDA SABAH TARTIŞMASI METNİ OKUMA BECERİSİ TESTİ (BAŞARI TESTİ 1).....	133
EK 7: KİTAPLARIMIN CUMHURİYETİ ŞİİRİ OKUMA BECERİSİ TESTİ (BAŞARI TESTİ 2)	139
EK 8: GÜLNAZ VE ÖDÜNÇ SEVİNÇ METNİ OKUMA BECERİSİ TESTİ (BAŞARI TESTİ 3)	145
EK 9: KALICILIK TESTİ.....	152
EK 10: ARAŞTIRMADA KULLANILAN METİNLER	160
ÇOCUK KİTAPLIĞINDA SABAH TARTIŞMASI	160
KİTAPLARIMIN CUMHURİYETİNDE	168
GÜLNAZ VE ÖDÜNÇ SEVİNÇ	169

KISALTMALAR VE SEMBOLLER LİSTESİ

Akt.: Aktaran

MEB : Millî Eğitim Bakanlığı

η : Örneklem

P: Anlamlılık düzeyi

s : sayfa

sd: serbestlik dercesi

SPSS : Statistical Packages for the Social Sciences

Sx: Standart sapma

t: T testi

TDK : Türk Dil Kurumu

TDÖP : Türkçe Dersi Öğretim Programı

U: Mann Whitney U testi

vd. : ve diğerleri

\bar{X} : Aritmetik ortalama

Yay. Haz.: Yayına Hazırlayan

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Türkçe Öğretiminin Etkinlik Alanları	22
Tablo 2: Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıf) Öğretim Program'ında Temel Dil Becerileri Oran Dağılımı	22
Tablo 3: Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıf) Öğretim Program'ında Dil Bilgisi Oran Dağılımı	23
Tablo 4: Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda Okuma Becerisi Amaç ve Kazanımları	32
Tablo 5: TDÖP (6-8. Sınıflar) Ders Kitaplarında yer verilmesi gereken metin türleri...	39
Tablo 6: Okuma alışkanlığının geliştirilmesinde aileler, okul öğretmen ile ilgili yapılacak çalışmalar.....	51
Tablo 7: Grupların Öntest Sonuçları.....	54
Tablo 8: Deney ve kontrol grubu örneklem sayıları ve oranları	56
Tablo 9: Deney ve Kontrol Gruplarının Türkçe Dersi Başarı Puanlarına İlişkin t-testi Sonuçları	63
Tablo 10: Deney ve Kontrol Grubuna Uygulanan 1. Başarı Testine İlişkin Bulgular....	65
Tablo 11: Deney ve Kontrol Grubuna Uygulanan 2. Başarı Testine İlişkin Bulgular....	67
Tablo 12: Deney ve Kontrol Grubuna Uygulanan 3. Başarı Testine İlişkin Bulgular....	69
Tablo 13: Deney ve Kontrol Grubuna Uygulanan Kalıcılık Testine İlişkin Bulgular	71
Tablo 14: Deney ve Kontrol Grubunun Süreç Öncesi Türkçe Dersine Yönelik Tutumları	72
Tablo 15: Deney ve Kontrol Grubunun Süreç Sonrası Türkçe Dersine Yönelik Tutumları	73

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ

Bu bölümde problem durumuna, araştırmanın amacına, önemine, sayıtlılarına, sınırlılıklarına, bu alanda yapılan diğer araştırmalara ve bazı tanımlara yer verilmiştir. Bu hususlar birer alt başlık hâlinde açıklanmıştır.

1.1. Problem Durumu

Dil, en genel tanımıyla insanlar arasında iletişimi sağlayan bir vasıtaadır. İnsanlar yaşadığı çevrede isteklerini, duygularını ve düşüncelerini dil ile anlatır. Karşısındaki insanı onun kullandığı dil ile anlar. Yaşadığı toplum ve geçmişle bağını dil ile kurar. Dil ile düşünür. Dil ile ürünler ortaya koyar. Bu yüzden ana dili öğretimi toplumların üzerinde hassasiyetle durduğu bir eğitimidir.

Dil öğretiminde, dört temel dil becerisi ile dilin konu alanını oluşturan dil bilgisi bir bütün olarak algılanmaktadır. Dil öğretiminde kullanılan etkinliklerin amacı öğrencinin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel öğrenme alanlarını geliştirmeye yöneliktir (Sever, 2004: 7-27). Ana dili olarak Türkçenin öğretiminde karşılaşılan sorunları dile karşı tutum geliştirememek, sevgi, saygı oluşturmamak ve en önemlisi dil bilincini oluşturmamak olarak sıralayabiliriz (İşeri ve Ünal, 2010: 106). Özellikle ilköğretimde öğrencilerin ilgi, alışkanlık ve tutumları yeni yeni oluşmaktayken bu özellikleri olumlu yönde geliştirmek ana dili eğitiminin başarısını arttıracaktır.

İnsanların ana dili eğitimi, eğitim-öğretim hayatı boyunca diğer derslerin de temelini oluşturmaktadır. Birçok dersteki başarısızlığın sebebi okuma, anlama ve anlatma düzeylerindeki yetersizliğe bağlanabilir. Dolayısıyla bu beceri alanlarını öğrenciye kazandırma çabası, eğitim sürecinin ilk basamağını oluşturur. Okuma, anlama ve anlatım becerilerini kazanmış bir bireyin diğer alanlarda da başarılı olacağı söylenebilir (Yıldız, 2003; Öz, 2001).

Okuma becerisi, kelime bilgisi, okuduğunu anlama ve organize etme becerisi ve okuma hızı bileşenlerinden oluşmaktadır (Dökmen, 1994). Kelime bilgisi okuduğunu anlamının ilk basamağını oluşturmaktadır. Zengin sözcük dağarcığına sahip kişilerin okuma ve okuduğunu anlama hızları yüksektir. Okuma alışkanlığı iyi olan birey sürekli okuduğu için sözcük dağarcığını da zenginleştirir. Bunun yanında okuma becerisini de

geliştirir (Sünbül vd., 2010:4). Okuma insanın düşünme becerisini geliştirir. Ayrıca dil becerileri alanındaki bir değişim diğerlerini de etkilemektedir. Okuma alanındaki gelişim insanın konuşma, yazma ve dinleme becerisini etkileyecektir.

Okuma bireyin ruh sağlığı için de önemli bir beceridir. Bu konuda 1950’li yıllardan bu yana pek çok araştırma yapılmıştır. Bu araştırma sonuçlarına göre kitap okuma öğrencilerin kendini daha iyi tanımasını sağlamakta ve ideal benlik oluşumuna yardım etmektedir. Kitap okuyan kişi kitaplardaki kahramanlarla kendisi arasında özdeşlik kurarak meslek seçiminde karar vermektedir. İnsanlar, kendilerini ve çevrelerini kitap okuyarak daha iyi anlamaktadır. Bu durum kişinin benlik kavramını ve saygısını yükseltmektedir (Dökmen, 1994: 42).

Okuma etkinliği insanın duygu, düşünce, hayal ve izlenimlerini geliştiren bir etkinliktir. İlkokul birinci sınıfta öğrenilmeye başlanan bu etkinlik tüm öğrenim hayatı boyunca sıklıkla kullanılır. Okuma, öğrenim hayatından sonra çalışma ve günlük hayatta da sıklıkla kullanılır.

Günümüzde bilgi edinme için farklı yollar kullanılsa da bilgiyi elde etmenin birinci yolu okumadır. Özellikle gelişmiş toplumlarda bireyin mesleki alanda ilerlemesi, üst düzey okuma becerisi sayesinde kazandığı bilgi birikimiyle mümkün olur. Modern çağda okuma düzeyinin, ülkelerin kalkınma seviyeleriyle ilişkilendirilmesi, okuma eyleminin ne derece önemli olduğu gerçeğini göz önüne sermektedir. Okuma becerisini ve alışkanlığını kazanmak, ana dili öğretiminin “okuma” alanı ile ilgili en önemli amacıdır. Okuma becerisini kazanmış bireyin istenilen amaçlara ulaşabilmesi için okumayı bir alışkanlığa dönüştürmesi şarttır. Çünkü okuduğunu anlama ve değerlendirme gücü kazanma ile okuma becerisi ve alışkanlığı kazanma amaçları birbirini bütünlemektedir (Sünbül vd., 2010: 1-5).

Bilgi çağında insanların binlerce materyali okuyup yorumlaması gerekmektedir. Bu materyalleri iyi bir şekilde muhakeme edebilmek ise okuma alışkanlığı ve becerisi kazanmayla mümkündür. Günümüzdeki öğrencilerin bilgisayar ve televizyon gibi teknolojik araçları kitap okumaya tercih ettikleri görülüyor. Öğrenciler, karşılıklarına konulan sanal dünya ve suretleri, bilgiye ulaşmanın kolay yolu olarak görmektedir. Ancak bilgiyi elde etmenin en etkili yolu düşünce ufkunu açan okuma ile olur. Dil eğitiminde tüm becerilerin birbirini etkilediği düşünülürse okuma alışkanlığı ve

becerisini öğrencilere kazandırmak dil öğretiminin amaçları arasındadır. Okuma alışkanlığı ve becerisi kazandırmanın en etkili yolu ise model olmaktır. Gerek velilerin gerekse öğretmenlerin bu konuda öğrencilere örnek olması gerekir. Bunun içinde okul ve velilerle işbirliği yapılması şarttır.

“Okuma, beş duyu organının çeşitli hareketlerinden ve zihnin, anlamı kavrama çabasından meydana gelen karmaşık bir faaliyettir. Genellikle, öğrendiklerimizin % 1’ini tatma, % 1,5’ini dokunma, % 3,5’ini koklama, % 11’ini işitme, % 83’ünü görme duyusu yoluyla elde etmekteyiz. Bu sonuçlara göre göze ve kulağa hitap eden okumanın öğrenmede %94 gibi önemli bir paya sahip olduğu ortaya çıkmaktadır.” (Aytaş, 2005). Okumanın hem dil eğitimi hem de diğer derslerdeki öğrenmelerde önemli olduğu yadsınamaz. Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda (6, 7 ve 8. Sınıflar) okuma alışkanlığı ve becerisine önem verilmiş ve okuma alışkanlığını geliştirmek için “okuma gelişim dosyası” bölümü hazırlanmıştır. Okuma etkinlikleriyle öğrencilere okuduğunu daha hızlı ve doğru anlama, çok yönlü ve yaratıcı düşünme, farklı duygu ve düşüncelere saygılı olma, yapıcı eleştirilerde bulunma gibi beceriler kazandırılabilir. Öğrenme sürecinde okumanın payı büyüktür. Tüm derslerin okumayı gerektirdiği göz önünde tutulursa, okuma alışkanlığı ve becerisi kazanmış bir öğrencinin diğer derslerde de başarılı olacağı açıktır. Her öğrenciye okuma alışkanlığı kazandırılabilir. Bunun için öğretmenin öğrencinin ilgisini çekebilecek kitaplar vermesi gerekir. Öğrencinin okuma alışkanlığının kazandırılması için sınıf kitaplığı da oldukça önemlidir. Zengin ve düzenli sınıf kitaplığı öğrencilere okuma isteği uyandırır. Ayrıca okuma alışkanlığının kazandırılmasında velilerle işbirliği yapılması gerektiği Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda belirtilmiştir (TDÖP-MEB, 2006: 204-212).

İnsanlarda okuma alışkanlığı erken yaşlarda kazanılmaktadır (Özbay, 2009: 75). Bu yüzden ilköğretimde (ilkokul ve ortaokul) çocukların okuma alışkanlığı ve becerisini kazanması için kritik dönemdir diyebiliriz. Analitik düşünen, araştıran, özgün düşünmesini bilen ve ortaya yeni bir şeyler koyan bireyler yetiştirmek istiyorsak okuma eğitimine önem verilmesi gerekir. Bu araştırmanın temel problemini ise “İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlığı ve okuduğunu anlama becerisinin geliştirilmesinde öğretmen-veli işbirliğinin etkisi var mıdır?” sorusu oluşturmaktadır.

1.1.1. Alt Problemler

- a. İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerisinin geliştirilmesinde öğretmen-veli işbirliğinin etkisi var mıdır?
- I. 1. Ölçme sonuçlarına göre deney ve kontrol grubu arasında okuduğunu anlama becerisi bakımından anlamlı bir fark var mıdır?
- II. 2. Ölçme sonuçlarına göre deney ve kontrol grupları arasında okuduğunu anlama becerisi bakımından anlamlı bir fark var mıdır?
- III. 3. Ölçme sonuçlarına göre deney ve kontrol grubu arasında okuduğunu anlama becerisi bakımından anlamlı bir fark var mıdır?
- b. Öğretmen-veli işbirliğinin okunan metinleri hatırlamaya etkisi var mıdır?
- c. Öğretmen veli işbirliğinin öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarını değiştirmeye etkisi var mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı öğretmen veli işbirliği ile okuma becerileri ve alışkanlıklarının ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinde herhangi bir değişikliğe sebep olup olmadığını tespit etmektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Öğrencinin ana dili, onun diğer derslerine de doğrudan ve dolaylı olarak etki eder. Ana dili ile anlayan, konuşan ve yazan öğrenci diğer derslerinde de bu becerileri kullanacaktır. “Üst seviyede düşünme, gelişmeye müsait dillerle olur. Dil bir imkânlar alanıdır. Kültür ve medeniyet oluşturma gücü, dilin imkânlarını kullanmakla mümkün olur. Türk dili, ifade ve kavram üretme açısından yetkin bir dildir” (Ünalın, 2010: 10). Öğrencilere dilin imkânlarını kullandırmak ve üst seviyede düşünme becerisini kazandırmak ise biz eğitimcilerle ailelerin ortak çalışması neticesinde gerçekleşecektir.

Ana dili öğretiminin bir ayağını da okuma becerisi oluşturur. Okuma becerisi, öğrencinin farklı kaynaklara ulaşarak yeni bilgi, olay, durum ve deneyimlerle karşılaşmasını sağlar. Dolayısıyla bu beceri öğrenme, araştırma, yorumlama, tartışma, eleştirel düşünmeyi sağlayan bir süreci de içine alır. Programda okuma becerisiyle, öğrencilerin günlük hayatlarında karşılaştıkları yazılı metinleri doğru, akıcı bir biçimde ve uygun yöntemleri kullanarak okuyabilmeleri, okuduklarını değerlendirip eleştirel bir bakış açısıyla yorumlayabilmeleri ve okumayı bir alışkanlık hâline getirebilmeleri

amaçlanmıştır (TDÖP-MEB, 2006:6). Okuma becerisi öğrencinin dinleme/izleme becerisiyle beraber en sık kullandığı beceridir. Öğrenci, yeni bir şey öğrendiğinde, herhangi bir konuda araştırma yaptığında, süreli yayınları takip ettiğinde, edebî eserleri okuduğunda, görsel medya ve internet gibi çoklu ortamları kullandığında okuma becerisini kullanır.

Şüphesiz ki öğrenciler herhangi bir öğrenme güçlüğü yaşamıyorsa okulda okuma becerisini kazanmaktadır. Ancak önemli olan okuma becerisinin nitelikli ve sürekli hâle getirilmesidir. Bu durum Türkçe öğretiminin temel amaçlarından birisidir.

Çocuklar ilk eğitimlerini ailede alırlar. Daha sonra bu eğitim okul ortamında sistemli bir şekilde devam eder. Her ne kadar çocuklar eğitimi sistemli bir şekilde okulda devam ettirse de ailenin eğitimin başarısındaki kilit rolü yadsınamaz.

Öğrencilerin okuma alışkanlıkları ve becerilerinin geliştirilmesinde başta okul olmak üzere ailelerle sıkı bir işbirliğine gidilmesi gerekir. Özbay ailenin eğitim düzeyinin, onların okuma faaliyetlerine gösterdiği ilginin önemine dikkat çekmiştir. Ayrıca bu konuda literatürde yer alan Bandura'nın kuramını ve diğer sosyal öğrenme kuramlarının tespit ettiği "modelden öğrenme" kuramını dile getirmiştir (2009: 44-45). Bu çalışmalar ise ailenin okuma eğitimindeki önemini bize net şekilde göstermektedir.

Yeni eğitim düzenlemesi ile (4+4+4) eğitim sistemine geçilmiş, eğitimde 12 yıl zorunlu hâle getirilmiştir. Bu durum öğrencilerin eğitim süresini uzattığı için diğer derslerle hem doğrudan hem de dolaylı ilişkisi bulunan ana dili eğitiminin önemini daha da arttırmıştır. Okuma ise öğrencinin bilgiye ulaşmasını, bilgiyi yorumlamasını ve analitik düşünmesini sağladığı için gerçekleşen yeni değişikliklerle birlikte eğitimde önemini daha da pekiştirmiştir. Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkması aslında öğrencileri bir üst eğitim kurumu olan üniversite hayatına teşvik etmektedir. Bu durum, 4+4+4'ün tercihli bir 2 (ön lisans), 4 ya da 6 (lisans) öğrenim yılı eklemesi olabilir şeklinde yorumlanabilir. O hâlde öğrencilere kaçınılmaz olarak bilgiye ulaşmaları ve bilgiyi üretmeleri için bu işin temeli olan ilköğretimde (ilkokul ve ortaokul) okuma becerisi ve alışkanlığı kazandırılmalıdır. Bunun için ise öğretmen ve velilerin işbirliği içerisinde hareket ederek öğrencileri yönlendirmesi gerekir.

Okuma becerisi hem ana dili dersinde hem de diğer derslerde kullanıldığına göre bu beceri üzerinde durulmalıdır. Bu çalışmada okuma becerisini geliştirmek ve okumaya yönelik alışkanlık kazandırmak için velilerin okulla ortak çalışmasının etkisi gözlenmiştir. Bu yüzden bu çalışma öğretmen veli işbirliği ile ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin okumaya yönelik becerilerinin ve Türkçe dersine yönelik tutumlarının değişip değişmediğini ve okuma becerilerinin kalıcılığının olup olmadığını anlamak için önem arz etmektedir.

1.4. Araştırmanın Sayıltıları

Bu araştırma aşağıda belirtilen sayıltılar dikkate alınarak yapılmıştır:

- a) Kontrol altına alınamayan değişkenler tüm grupları eşit şekilde etkilemektedir.
- b) Çalışmada “Talim ve Terbiye Kurulunun” denetiminden geçmiş 7. sınıf ders kitabının okuma metinleri kullanılmıştır. Bu yüzden metinlerin incelenmesi için ayrıca uzman görüşüne başvurulmamıştır.
- c) Uygulanan Türkçe dersine yönelik tutum ölçeği Türkçe dersi (6. 7, 8. Sınıf) Öğretim Programı Kılavuzu’ndan alınmıştır. Bu ölçek, kılavuzdan alındığı için ayrıca madde analizi yapılmamış ve ölçek için uzman görüşüne başvurulmamıştır.
- d) Başarı testleri ve kalıcılık testlerinde geçerlik, güvenirlik, madde analizi ve testlerin hazırlanmasında, uygulanmasında uzman görüşüne başvurulması yeterlidir.
- e) Deney ve kontrol gruplarının okuma etkinliği öncesindeki psikolojik durumları eşit kabul edilmiştir.
- f) Uygulanan başarı testleri ve kalıcılık testi son test kabul edilmiştir.
- g) Araştırmada yapılan ölçümler sonucu elde edilen verilerin gerçeği yansıttığı varsayılmaktadır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma,

- a) Konya ili Kadınhanı İlçesi Söğütözü Ortaokulu 7. sınıf öğrencileri ile,
- b) 2012-2013 eğitim-öğretim yılı ile,

- c) Araştırma sürecinde kullanılacak metinlerle,
- d) Araştırma sürecinde kullanılacak ölçme araçlarıyla,
- e) Araştırma sürecinde elde edilen verilerle sınırlandırılmıştır.

1.6. İlgili Araştırmalar

1.6.1. Kitaplar

Arıcı (2009)'nın "Okuma Eğitimi" adlı kitabında Türkçe eğitiminin etkinlik alanları, okumanın tanımı ve meydana gelişi, okuma yöntem ve teknikleri, okumayı etkileyen faktörler okuma etkinliği, ilköğretim öğrencilerinin okuma durumları, okuma alışkanlığını geliştirme yolları ele alınmıştır. Yabancı kaynaklardan yapılan araştırmalar ve kitaplar, Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın gerekli yerleri de kitapta yer almaktadır.

Özbay (2009), "Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi" adlı kitabında okuma kavramını, metin türleri ve okuma yöntemini, okuma eğitimini, Türkçe Eğitim Programları'nda okuma eğitimini, okuma eğitiminde ölçme ve değerlendirmeyi, okuma eğitimiyle ilgili uygulama çalışmalarını anlatmıştır.

Demirel ve Şahinel (2006)'in "Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin Türkçe Öğretimi" kitabında dil ve Türkçe öğretimi konusundan bahsedilmiştir. Türkçe öğretiminin amaç ve ilkeleri sıralanmış ve Türkçe öğretiminde hangi strateji yöntem ve teknikle ders anlatılacağı açıklanmıştır. Ayrıca Türkçe öğretimindeki ortamlar, ilkokuma ve yazma öğretimi, dinleme ve okuma öğretimi, konuşma ve yazma öğretimi, dil bilgisi öğretimi, Türkçe dersinde ölçme ve değerlendirme ile Türkçe öğretim etkinliklerini planlama anlatılmıştır.

Kavcar, Oğuzkan ve Sever (2003)'in "Türkçe Öğretimi (Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin)" adlı kitabıdır. Bu kitap üç kısımdan oluşmaktadır. Kitabın birinci kısmında öğretim üniteleri yer almaktadır. Bu üniteler: 1. Türkçe Öğretiminde Amaç ve İlkeler, 2. Türkçe Öğretiminde Yöntem ve Teknikler, 3. İlk Okuma ve Yazma Öğretimi, 4. Okuma ve Dinleme Öğretimi, 5. Sözlü ve Yazılı Anlatım Öğretimi, 6. Dil Bilgisi Öğretimi, 7. Türkçe Öğretiminde Ortamlar, 8. Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme, 9. Kompozisyon ve İlkeleridir. Kitabın ikinci kısmı, "Ders Planları ve Uygulamaları; üçüncü kısmı ise "Ekler" bölümüdür.

Bamberger (1990), çevirisi Bengü ÇAPAR tarafından yapılan “Okuma Alışkanlığını Geliştirme” adlı kitapta okuma ve okuma alışkanlığını geliştirme ilgili temel kavramlar ve konular bilimsel bir yaklaşımla el alınmıştır. Kitap on bölümden oluşmaktadır. Son bölümde konu özetlenmiş ve yapılması gerekenler sıralanmıştır. Ayrıca ayrıntılı bir kaynakçaya yer verilmiştir.

Manguel (2004), Çevirisi Füsun ELİOĞLU tarafından yapılan “Okumanın Tarihi” adlı eserde okumanın hangi dönemlerde nasıl olduğu ile ilgili bilgiler ve anekdotlar verilmiştir.

Duman (2005), “Okul-Aile İşbirliği adlı kitabında okul-aile işbirliğinin çocukların gelişimine, yeteneklerinin keşfine ve becerilerinin geliştirilmesine neler kazandırdığını ve bu kazanımların ne şekilde yapılacağını ele almıştır.

1.6.2. Tezler

Arıcı (2005)’nın “İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okuma Durumları: Beceri-İlgi- Alışkanlı- Eğilim” adlı doktora tezinde öğrencilerin okuma durumları incelenmiştir. Araştırma Türkiye’deki yedi büyük şehirde 26 ilköğretim okulunda gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerde, öğrencilerin okuduğunu anlama düzeyleri yüksek, okuma ilgileri düşük çıkmıştır. Ayrıca öğrencilerin kitap okumayı sevdiğileri, kütüphaneyi kullandıkları, kitap ve dergi okudukları ve en çok “macera” konulu kitapları okudukları tespit edilmiştir.

Temizkan (2007), “İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Derslerinde Okuma Stratejilerinin Okuduğunu Anlama Üzerindeki Etkisi” adlı doktora tezinde okuma stratejilerinin öğrencilerin bilgilendirici metinlerin anlama düzeyine etkisini araştırmıştır. Deney ve kontrol grubu oluşturan araştırmacı deney grubu ile beraber 7 hafta okuma stratejileri üzerinde çalışmıştır. Araştırma sonunda ön test ve son test puanlarında deney grubu lehine anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır.

Ateş (2008), “İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Düzeyleri İle Türkçe Dersine Karşı Tutumları Ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki” adlı doktora tezinde, Konya İli ilköğretim okullarından örneklem seçilmiştir. Araştırmada öğrencileri tanımak için öğrenci bilgi formu, Türkçe dersi tutum ölçeği ve araştırmacı tarafından geliştirilen okuduğunu anlama testi kullanılmıştır. Türkçe dersi

akademik ortalama, genel akademik ortalama ve okuduğunu anlama arasındaki ilişkinin belirlenmesinde Pearson korelasyon katsayısı tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda ilköğretim ikinci kademedede öğrenim gören kız öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları, okuduğunu anlama puan ortalamaları, Türkçe dersi akademik başarı puan ortalamaları, genel akademik başarı puan ortalamaları erkek öğrencilerden yüksek çıkmıştır. Araştırmada öğrencilerin ailelerinin gelir durumlarının öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarını ve genel akademik başarı puan ortalamalarını etkilemediği ancak aile gelir durumunun okuduğunu anlama puan ortalamalarıyla, Türkçe dersi akademik başarı puan ortalamalarıyla ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin anne ve babalarının eğitim durumları öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarını etkilememekte ancak okuduğunu anlama puan ortalamalarını etkilemektedir. Bundan başka anne eğitim durumu öğrencilerin Türkçe dersi akademik başarı puan ortalamalarını ve genel akademik başarı puan ortalamalarını etkilememekte, baba eğitim durumu ise bu değişkenleri etkilemektedir. Araştırmada okuduğunu anlama düzeyleri yüksek ve orta olan öğrencilerin Türkçe dersine karşı tutum puan ortalamaları, okuduğunu anlama düzeyi düşük olan öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Araştırmada okuduğunu anlama düzeyleri yüksek olan öğrencilerin Türkçe dersi akademik başarı puan ortalamaları okuduğunu anlama düzeyi düşük ve orta olan öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Ayrıca okuduğunu anlama düzeyi orta olan öğrencilerin Türkçe dersi akademik başarı puan ortalamaları okuduğunu anlama düzeyi düşük olan öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Araştırmada okuduğunu anlama düzeyleri yüksek olan öğrencilerin genel akademik başarı puan ortalamaları, okuduğunu anlama düzeyi düşük ve orta olan öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Ayrıca okuduğunu anlama düzeyi orta olan öğrencilerin akademik başarı puan ortalamaları okuduğunu anlama düzeyi düşük olan öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Araştırmada Türkçe dersine yönelik tutum puanları ile okuduğunu anlama düzeyi, Türkçe dersi akademik başarı ve genel akademik başarı arasında pozitif yönlü düşük bir ilişki görölmüştür. Okuduğunu anlama ile Türkçe dersi başarı ve akademik başarı ortalaması arasında pozitif yönlü yüksek bir ilişki görölmüştür.

Tayşi (2007), Kütahya’da yaptığı araştırmada ilköğretim 5 ve 8. sınıfları ele almıştır. Bu araştırmada öğrencilerin öyküleyici metinlerde aldıkları puanlar ile deneme metinlerinde aldıkları puanları karşılaştırmıştır. Bu karşılaştırmayı cinsiyet ile öğrencilerin yaşadığı yere göre yapmıştır. Öyküleyici metinlerde kızların erkeklere göre başarısında anlamlı fark bulmuştur. Deneme türünde ise anlamlı bir fark bulamamıştır. Öğrencilerin yaşadığı yere göre ise merkezdeki okullar öyküleyici metinde daha başarılı olmuş ve merkez ile kırsal arasında bu bakımdan anlamlı bir fark bulunmuştur. Deneme türünde ise merkez okullar ile kırsal arasında anlamlı bir fark olmadığı tespitine varılmıştır.

Ünal (2006), “İlköğretim Öğrencilerinin Eleştirel Okuma Becerileri İle Okuduğunu Anlama ve Okumaya İlişkin Tutumları Arasındaki İlişki” adlı yüksek lisans tezinde Eskişehir’de seçtiği 5. sınıf öğrencilerinden örneklem oluşturmuştur. Öğrencilerin eleştirel okuma becerileri ile okuma tutum düzeyleri ve okuduğunu anlama düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Verilerin toplanması aşamasında eleştirel okuma ölçeği, okumaya ilişkin tutum ölçeği ve okuduğunu anlamaya yönelik başarı testi kullanılmıştır. Araştırma sonunda öğrencilerin okumaya yönelik tutumları ile eleştirel okuma becerileri arasında yüksek düzeyde ilişki, okuduğunu anlama ve eleştirel okuma becerileri arasında orta düzeyde ilişki ortaya çıkmıştır.

Gül’ün (2007) “Eğitimde Çocuk Başarısı İçin Okul Aile İşbirliği” adlı yüksek lisans tezinde İlköğretimdeki öğrencilerinin başarı ve başarısızlık durumlarında okul-aile işbirliğinin rolünü irdelemiştir. Araştırmanın evrenini, İstanbul ili Ümraniye ve Kartal ilçesinde yer alan devlet okullarıdır. Araştırmanın örneklemini, Ümraniye ve Kartal ilçesinde yer alan devlet okullarından 5 okul seçilerek oluşturulmuştur. Araştırmada, öğretmen ve ailelerin okul aile işbirliğine yönelik görüşleri anket tekniği kullanılarak tespit edilmiştir. Araştırma sonunda şu sonuçlara varılmıştır:

1. Okulda verilen eğitimi destekleyici tutum içinde olan ailelerin çocukları daha başarılıdır.
2. Okul ile sürekli iletişim içinde olan, öğrenci sorunlarını paylaşan, öğretmen ile sürekli iletişimde olan, öğretmen ve yöneticilerle görüş birliği içinde çalışan velilerin çocukları daha başarılıdır.

3. Velilerin eğitim düzeyi arttıkça çocuğun okul başarısı ve velilerin okul ile olan ilişkisi artmaktadır.

Çocuğun başarısında temel gereksinimler olan değerli olma duygusu, güven ve yakınlık ortamı ve en önemlisi sorumluluk duygusunu iyi aşlayan ailelerin çocukları okulda daha başarılı olmaktadır.

Balcı (2009) “İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlık ve İlgileri Üzerine Bir Araştırma” isimli yüksek lisans tezinde seçtiği örneklem grubuna okumaya yönelik tutum ölçeği ve okuma ilgileri üzerine anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin okumaya yönelik tutum puanları yüksek seviyede çıkmıştır. Ancak okuma alışkanlığına gösterdikleri ilgi televizyona gösterdikleri ilginin gerisinde kalmıştır.

Kurbay (2008) “Öğretmen-Veli İşbirliği Ve Öğrenci Başarısındaki Etkisinin Büyükçekmece İlköğretim Okulları Örneğinde İncelenmesi” isimli yüksek lisans tezinde velilerin, öğretmen veli işbirliğine nasıl baktıklarını araştırmıştır. Ayrıca öğretmenlerin ve öğrencilerin bu duruma nasıl baktıklarını da araştırmıştır. Öğretmen-veli işbirliği ile öğrencilerin başarıları arasındaki ilişkiyi de ortaya koymuştur.

1.6.3. Makaleler

Özbay (2006)’ın “Okuma Eğitiminde Çevre Faktörü” isimli makalesinde, “Çocukların sahip olduğu okuma ilgisi ve alışkanlığı ile çevresel faktörler arasında ne tür bir ilişki bulunmaktadır?” sorusuna cevap aranmaya çalışılmıştır. Konuyla ilgili literatür taraması yapılmıştır. Hazırlanan çalışma, aile, arkadaş çevresi, okul-öğretmen, kitap-kütüphane faktörlerini kapsamaktadır. Çalışmada okumanın alışkanlık hâline gelmesinin aile, arkadaş okul ve öğretmen faktörleri ve kütüphane ve kitaba ulaşmakla mümkün olacağı belirtilmiştir.

Çelenk’in (2003) “Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul Aile Dayanışması” isimli makalesinde aile faktörünün okul başarısındaki rolü anlatılmış ve şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Eğitimi destekleyici ailelerin çocukları akademik başarı yönünden diğerlerinden daha iyidir.

2. Ailenin gösterdiği bakım, şefkat ve korumanın okul başarısında önemli bir etkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır.
3. Koruyucu aile yanında kalan çocukların, -uygun şefkat ve koruma sağlandığı takdirde- başarılarının yüksek olduğu görülmüştür.
4. Okul ile ortak program üzerinde görüş birliği sağlayarak düzenli iletişim içinde bulunan, bu ortak anlayış içinde çocuğuna eğitim desteği sağlayan velilerin çocuklarının okul başarılarının daha da yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Güven'in (2011) "İlköğretim II. Kademe Türkçe Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri" adlı makalesinde 2005 yılından itibaren Türkçe dersi için uygulanan programın uygulanabilirliğini tespit etmek amacıyla öğretmen görüşlerini incelenmiştir. Araştırmadaki verileri elde etmek amacıyla Türkiye'deki yedi bölgeden random (yansız) olarak yedi il seçilmiştir. Bu illerden ikişer öğretmenle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmış. Görüşmeler not etme ve kayıt cihazı suretiyle kaydedilmiştir. Araştırma sonucunda yeni programın öğrencilerdeki eleştirel ve yaratıcı düşünme becerisini geliştirdiği, yaparak ve yaşayarak öğrenme noktasında da programın etkin ve düzgün bir şekilde hazırlandığı görüşü öğretmenler tarafından dile getirilmiştir. Görüşmeye katılan öğretmenler, yeni programı yazma becerilerini geliştirme bakımından yetersiz görmektedir. Bu nedenle öğretmenler bu konuda gerekli düzenlemelerin ve çalışmaların programda yapılması gerektiğini bildirmektedirler. Öğretmenlerin yarısı, yeni programın anlamlı ve kalıcı öğrenmeler sağlaması konusunda sıkıntılar yaşattığını belirtmişlerdir. Yine öğretmenlerin yarısı bakanlıkça dağıtılan kılavuz kitapların öğretmen açısından olumsuz etkileri olduğunu savunmuşlardır.

Özbaş ve Badavan (2009) "İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Okul-Aile İlişkileri Konusunda Yapmaları Gereken ve Yapmakta Oldukları İşler" isimli makalesinde okul yöneticilerinin ve velilerin görüşleri alarak okul yöneticilerinin okul-aile işbirliği konusunda yapması gereken ve uyguladıkları eylemleri istatistiksel olarak yorumlamıştır. Bu çalışma Ankara'da 92 ilköğretim okulunda 284 yönetici ve 384 veli ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre hem veliler hem de yöneticiler için "okul güvenliği" konusu ile ilişkili olan işler, okul-aile ilişkileri sürecinde en yüksek düzeyde gerçekleştirilmesi gerekenler olarak görülmektedir.

Şengül ve Yalçın'ın (2004) "Okuma ve Anlama Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Hazırlanan Bir Model Önerisi" isimli makalesinde, ders kitaplarındaki okuduğunu anlamaya yönelik klasik çalışmalardan farklı uygulamalar ele alınmıştır.

Gönen vd. (2004)'nin "İlköğretim 5, 6, ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığının İncelenmesi" isimli makalesi 5, 6, ve 7. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlığını tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Örnekleme 633 üst sosyo-ekonomik düzeyden ve 639 alt sosyo-ekonomik düzeyden 1272 öğrenci oluşturmuştur. Öğrencilere kırk sorudan oluşan anket dağıtılarak veriler toplanmıştır. Bu anket sorularına göre alt sosyo-ekonomik düzey ile üst ekonomik düzeydeki çocukların kitap okumayı sevdikleri görülmüştür. Üst sosyo-ekonomik düzeydeki velilerin çocuklara daha iyi rol model olduğu anlaşılmıştır. Kızların az bir farkla erkeklerden daha fazla kitap okumayı sevdiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada kitap ve kütüphane sayısının yetersiz olduğu görülmüş. Öğrencilerin kütüphaneye sadece ödev yapmak için gittiği anlaşılmıştır.

1.7. Tanımlar

Dil: "Bireyler arasında anlaşmayı sağlayan toplumsal bir sistemdir." (Dilaçar, 1968: 28).

Ana Dil: "Bir ya da birçok dilin türemiş olduğu kök dil"dir (Demirel ve Şahinel 2006: 251).

Ana Dili: "Başlangıçta anneden ve yakın aile çevresinden, daha sonra ilişkide bulunulan çevreden öğrenilen, insanın bilinçaltına inen ve bireyin bir toplumla en güçlü bağını oluşturan dildir." (Demirel ve Şahinel, 2006: 251).

Dil becerisi/dil yetisi: "İnsanın sesli göstergeler aracılığıyla ya da doğal diller kullanarak anlaşma ve iletişim sağlama yetisi. Dört temel dil yetisi; dinleme, konuşma, okuma ve yazmadır." (Demirel ve Şahinel, 2006: 251).

Okuma: Yazıya geçirilmiş bir metne bakarak bunu sessizce çözümleyip anlamak veya aynı zamanda seslere çevirmek, yazılmış bir metnin iletmek istediği şeyleri öğrenmek (TDK, 2005).

Okuduğunu anlama: “Yazılı olan şeyleri algılama, kavrama ve anlamlandırma işidir. Bize aktarılmak istenilen bilgi, duygu ve düşüncelerin olduğu gibi, bir yanlışlığa yol açmadan, kendi akışı içinde ve hiçbir şüpheli nokta kalmayacak biçimde bütün boyutları ile kavranılmasıdır.”(Kavcar, Oğuzkan ve Sever, 2003).

Okuduğunu anlama testi: Öğrencilerin okudukları metinleri anlama düzeyini ölçmeye yarayan çoktan seçmeli test.

Kalııcılık testi: Öğrencilerin okuyarak anladıklarının hatırlanma düzeyini ölçmeye yarayan test.

Veli: “Bir çocuğu koruyan, işlerine bakan ve her türlü davranışından sorumlu kimse, ege, iye.” (<http://www.tdk.gov.tr> Güncel Türkçe Sözlük 20/04/2013).

II. BÖLÜM

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Dil

Dil, bu alanla uğraşan bilim adamları ve düşünürler tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır. Bu durum bize aslında dilin karmaşık ve geniş bir kavram olduğunu göstermektedir.

Çeşitli açılardan yapılan dil tanımlamalarının üç yüz ellinin üzerinde olduğu söylenmektedir. Bu husus dilin, basit gibi görünen yapısının aslında çok karmaşık ve insanın tüm etkinlikleriyle etkileşim içinde olmasından kaynaklanmaktadır (Çelik, 1998: 41).

Ergin: “Dil insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendi kanunları içinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlık, milleti birleştiren, koruyan ve onun ortak malı olan sosyal bir müessese, seslerden örülmüş muazzam bir yapı, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar ve sözleşmeler sistemidir.” (2007: 3). diye tanımlarken Aksan: “Dil, düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü, çok gelişmiş bir dizgedir.” şeklinde tanımlamıştır.

Dil ile ilgili diğer tanımlar da incelendiği zaman dil hususunda şu ortak özellikleri sıralayabiliriz:

1. Seslerden oluşur. Dilin fonetiği, grameri, sözcük yapısı toplumdan topluma değişir.
2. Tabii bir vasıta. İnsanlar arasında iletişimi sağlamak için geliştirilmiştir.
3. Kendine özgü kuralları vardır.
4. Dil canlı bir varlıktır. Toplumun ihtiyacına göre gelişir ve değişir.
5. Milletın ortak değeridir. Milletın ihtiyacına göre şekillenmiş onun değerlerine göre oluşmuştur. Bir ulusun kültürel değerlerini en iyi şekilde yansıtır. Ayrıca bu değerlerin aktarılmasında kullanılan en önemli unsurdur.

1.1.1. Ana Dili Nedir

İnsan, çevresini doğumundan başlayarak dil ile anlamaya başlar ve dil ile anlamlandırmaya çalışır. Diğer insanlarla iletişim dil sayesinde mümkündür. Dilimiz olmasaydı kör ve sağır olmaktan daha kötü bir durumda olurduk. Bu yüzden ana dili ve ana dili öğretimi bizim için önem arz etmektedir.

Bireyin doğup büyüdüğü ortamda görerek duyarak öğrendiği dile ana dili denir. “Ana dili” kavramındaki “ana” kavramından dolayı bazı dil bilimciler bu dilin anneden öğrenilen dil ile ilgili olduğunu savunmuşlardır. Ancak Danimarkalı dil bilimci Otto Jespersen ve birçok dil bilimci “ana dili” ile kastedilen kavramın “anne” ile ilgisinin yanında daha çok çevreden öğrenilen ve aynı ulus içerisinde ortak dil olarak kullanılan dilin anlaşılması gerektiğini belirtmişlerdir (Aksan, 1998: 63-64). Ana dili, ister annemizden öğrenmiş olduğumuz dil olsun ister çevremizden öğrenmiş olduğumuz dil olsun bizim kimliğimiz ve içinde yaşadığımız toplumla iletişim aracımızdır.

Birey ana dilini çok iyi bir şekilde öğrenirse toplumuyla anlaşması da o derece kolaylaşır. Ana dili hakkında bazı dil bilimcilerin görüşlerini şöyle sıralayabiliriz:

➤ J. Marouzeau, ana dilini “Bir kimsenin bilinçli bir öğrenim evresi olmaksızın önceki kuşaklar ya da çevresinde kazandığı dil” biçiminde tanımlar (Aktaran: Çiçekler, 2006:4).

➤ La Rochefoucauld, “Doğduğumuz yerin ses özelliği, dilimiz gibi zihnimize, gönlümüze de işlenmiştir.” der (Aktaran: Çiçekler, 2006:4).

➤ Dil bilim sözlüklerinde ana dili genellikle: “Çocuğun yetiştiği çevrenin dili.” diye tanımlanır (Göğüş, 1978).

➤ Ana dili terimi her zaman çocuğun annesinin dili anlamında kullanılmaz. “Başlangıçta anneden ve yakın aile çevresinden, daha sonra da ilişkili bulunan çevrelerden öğrenilen, insanın bilinçaltına inen ve bireylerin bir toplumla en güçlü bağlarını oluşturan dildir (Aksan, 1998: 226).”

➤ Ana dili, dil bilimciler tarafından çoklukla bir kişinin içinde doğup büyüdüğü aile ya da toplum çevresinde ilk öğrendiği dil olarak tanımlanmaktadır.

Bireyin çocukluk çağında tanıştığı ilk dil olması nedeniyle ana dilin öğrenilmediği, edinildiği ya da kazanıldığı hep tekrar edilir (Vardar, 1988: 20).

Bu görüşlere baktığımızda, ana dili kişinin çevresini anlama ve anlamlandırmaya çalıştığı, çevresiyle iletişim kurduğu bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Noam Chomsky'e göre insanlar dil edinimi yetisiyle dünyaya gelmektedir. Dil tüm insanlarda aslında evrensel olan bir araçtır. Dilin evrensel olduğunu gösteren en güzel örnek ise altı aylık bebeklerin hangi toplumda olursa olsun çıkarttıkları sesler, verdikleri sesli tepkiler her yerde aynıdır. Herkesin derin yapıda düşünceleri aynıdır. Ancak insan çevresinden öğrendiği dil ile derin yapıdaki düşüncelerini yüzeyde farklı şekilde ortaya koymaktadır. Bu yüzey yapı da günümüzdeki dillerdir. Hatta Chomsky aynı ana dili kullanan kişilerin bile farklı yüzey yapılar kullandıkları söylemektedir (Ergenç, 2000: 120). Kısacası insanların ana dilini kullanmaları kendilerine özgüdür.

1.1.2. Ana Dili Edinimi

Calp'a göre (2005: 53), ana dili başlangıçta plansız bir süreçte çocuğa kazandırılır veya çocuk ana dilini gelişigüzel ortaya çıkan öğrenme yaşantılarıyla öğrenir. Ana dili edinimi diyebileceğimiz bu süreçte, "yaş, beden, zihin bakımından gelişim özellikleri, aile, sağlık, çevre, cinsiyet, zeka, vb." gibi etkenler dil gelişimini olumlu ya da olumsuz etkilemektedir. Çocuğun ana dilini ne zaman ve hangi aşamalardan geçerek öğrendiği hakkında yapılan çalışmalar genellikle şunu göstermiştir: "Ana dilini öğrenmeye başlayan bir çocuğun 4 yaşına kadar dilinin sesletim düzenini, 8 yaşına kadar yazım ve sesletim düzenini ve 12 yaşına kadar da cümle yapım düzenini artık yaşamı boyunca bir daha yeni birimler ya da kurallar öğrenmeye gereksinim duymaksızın tüm yetkinlikleriyle kavramış olduğunu göstermektedir." (Başkan, 1997: 638). Ancak Türkçe için bu öğrenme süreleri daha önceki zamanlarda bitirilmektedir. Başlangıçta ana dili kişiye daha çok konuşma ve dinleme yoluyla kazandırılır. Bu konuda Özbay (2005: 9) "Her insan okul çağına kadar ana dilinin temellerini dinleme yoluyla büyük ölçüde oluşturmuştur." der. Ana dili eğitiminde iki kavramı irdelemek yerinde olacaktır. "Ana dili edinimi ve ana dili öğretimi" Çocuk altı yaşına kadar dilinin temel kullanım özelliklerini dinleme ve konuşma yoluyla çevresinden kazanmış olur. Bu durum çocuğun ana dili edinimidir. Okul çağında ise birey ana dilini, konuşma ve dinleme becerilerinin yanında okuma ve

yazma becerileri ile de geliştirir. Bu dönem bireyin ana dili öğretiminin yapıldığı dönemdir. Ana dili eğitimi ve öğretimi ise “yakın ve uzak çevrede kendiliğinden işleyen öğrenme sürecinin daha düzenli, daha etkin ve daha güncel olması için gelişmelere doğrudan müdahale etmek ve duruma uygun etkinlikler düzenlemek” olarak değerlendirilebilir (Demir ve Yapıcı, 2007).

Bireyler yaşadığı toplumun kültürüne bağlı olarak ana dillini öğrenirler, kullanırlar ve kazanırlar. Bu yüzden ana dili ediniminde ve öğretiminde kültürel değerlere sahip olan yazılı ve sözlü ürünler önem arz etmektedir. Türkçe öğretiminde öğrencilerin anlama ve anlatma becerilerini geliştirmek, öncelikle yaşadığı toplumun kültürünü daha sonra evrensel değerleri öğretmek ve kazandırmak için Türk edebiyatının ve dünya edebiyatının seçkin eserlerinden faydalanmak gerekir.

1.1.3. Ana Dili Eğitimi

İnsanlar hiç şüphesiz dillerini bir şekilde öğrenirler. Ancak insanların dillerinin inceliklerini en iyi eğitim yoluyla öğrenirler. Bu yüzden ana dili eğitimi insanların dillerini verimli şekilde kullanması için çok önemlidir. Eğitim ise Ertürk (1993: 12) tarafından “bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istedik değişme meydana getirme süreci” olarak tanımlanmıştır.

En geniş anlamı ile eğitim toplumdaki "kültürleme" sürecidir. Kültürleme, insanın içinde doğduğu ve yetiştiği kültür tarafından belirlenir. Her toplum kendi kültürünü ve özelliklerini yeni kuşaklara dil ile aktarır. Toplumun bireyleri, kendi kültürünün istek ve beklentilerine uyacak şekilde etkilemesi ve değiştirmesine "kültürleme" denir. İnsanın çocuk, genç ve yetişkin olarak kendi toplumuyla bütünleşmesi toplum içinde etkinlik kazanması ve yetişmesi sırasında karşılaştığı bilinçli ve bilinç dışı öğrenmeler bu süreç sonunda elde edilir. Kültürlemenin amaçlı olarak yapılan kısmı eğitimidir. Bu nedenle, eğitim "kasıtlı kültürleme süreci" olarak da tanımlanmaktadır (Fidan, 2012: 4).

“Ana dili eğitimi ve öğretimi” bu bakımdan kendiliğinden işleyen eğitim-öğretim (kültürleme) sürecine, dışarıdan yapılan “iyileştirme girişimi” olarak değerlendirilebilir. Bu müdahaleler yapılmadığı zaman birey kendisine çevresinde bulduklarıyla ve daha çok yöresel söyleyişlerle işlenmiş bir dil kurar. Bireyin çocukluk

döneminde alışkanlık hâline getirdiği yanlış dil becerilerini ileri yaşlarda unutturup yerine doğrusunu öğretmek bazen mümkün olmamaktadır (Demir ve Yapıcı, 2007: 179).

Çocuklar dil edinimine biyolojik olarak yatkındırlar ve dili kullanmayı sağlayacak donanımlar genetik olarak önceden belirlenmiştir ve dil ile iletişime geçecek bir yapıya sahiptirler. İnsanoğlunun dil gelişimi için biyolojik bir eğilim sahibi olması, dil edinmede çevresel faktörlerin önemli rol oynamadığı anlamına gelmez. Sonuçta, dil sosyal bir ortamda edinilebilir. Çocuğun dil gelişiminde, insan beyninin biyolojik yapısı, düşünme sisteminin gelişimi, çevre ve çocuğun içinde bulunduğu kültür etkilidir. Çocuğun dil ile ilgili herhangi bir probleminin çözümünde dil edinimi için hazırlanan öğretim materyallerinin etkili ve verimli olabilmesi, dil eğitimi üzerine yapılan bilimsel çalışmaların sürekli takibi ile mümkündür. Dil öğretim stratejileri, günümüzde ulaşılan ilmî bulgular sürekli olarak arttığından, öğretim materyallerinin de ona göre yenilenmesi ve değiştirilmesi gerekmektedir (Aktaran: Karatay, 2007).

Dil öğretimi, bir yığın kuru bilginin beyne yüklenmesi demek değildir. Kişinin diğer insanlarla olan iletişimi de dile dayanmaktadır. Ana dilini yazılı ve sözlü olarak doğru kullanabilen yurttaşlar yetiştirmek devletin eğitim sistemine yüklediği bir mükellefiyettir. Kişinin etrafındaki insanlarla iletişim kurabilmesi, sosyal bir varlık olarak toplum içerisinde kendini ifade edebilmesi, bireysel gelişimini tamamlayabilmesi ve hayatın her aşamasında başarılı olmasının yolu iyi bir ana dili eğitim ve öğretiminden geçmektedir. Ortak bir ana dili eğitim ve öğretiminden geçmiş çok farklı meslek gruplarına mensup insanların oluşturduğu ve kültür alt yapısı sağlam nesillerin yetiştirilmesi bir toplumu güçlü kılar. Ana dili dersleri millî, demokratik değerlerin benimsendiği bir süreci oluşturur (Aktaran: Sinan, 2006: 5).

Ana dili öğretimi yapılırken birçok yöntem ve teknikten yararlanmak gerekir. Eğitim ortamı dil öğretiminde zengin olmalıdır. Yıldız (2003: 9- 10) bu konuda: “Çağdaş ana dili öğretiminin üç temel ilkesine göre etkili bir dil öğretimi için dil öğretiminin öğrenme durumunda gerçekleştirilmesi, etkinlikler yardımıyla yapılması ve dil öğretiminde kullanılan her çeşit malzemenin içeriğinin anlamlı olması gerekir.” der. Türkiye’de çocukların Türkçeye hâkim olamayınca diğer derslerde de sıkıntı yaşadığı

görülmektedir. Bu da doğal bir sonuçtur. Çünkü ana dili dersi hem ana ders hem de diğer dersler için bir araç derstir.

Ana dili eğitiminde ana dilini en iyi şekilde temsil edecek sözlü ve yazılı metinlerden yararlanılmalıdır. Bu metinler öğrencileri kültürlenme sürecinde Türk ve dünya kültürünün en güzel nakışlarını taşımalı, bireye yüksek bir dil bilinci ve sevgisi kazandırmalıdır. Bu konuda A. Turan Sinan şunları dile getirmektedir: “Ana dili eğitiminin mutlaka Türk ve dünya edebiyatının seçkin eserleriyle beslenmesi gerekmektedir. Edebiyat eserlerini ana dili eğitiminin aracı kılmak bir zorunluluktur. Kuru bilgilerle kurgulanmış, estetik kaygılar taşımayan metinlerin insanlara bu anlamda bir katkısı düşünülemez. Çünkü edebî eserler sadece kafaya değil insanların gönlüne hitap eder. İnsanın duygularına, hayallerine, acılarına, sevinçlerine tercüman olurlar.” (Sinan, 2006: 6).

Ana dili öğretiminin temel amacı anlama gücünün geliştirilmesi, anlatım beceri ve alışkanlığının kazandırılması, dinleme ve okuma alışkanlığı ve zevkinin oluşturulması, kişisel aktif ve pasif söz varlığının zenginleştirilmesi, temel dil bilgisi kurallarının öğretilmesi ve dil bilinci ile ana dili sevgisinin oluşturulmasıdır (Kavcar, Oğuzkan ve Sever, 2003).

Türkçe Eğitimi’nde temel dil becerileriyle öğretim yapılmasının yanında, bazı ön koşul öğrenmelerin, bu dil becerilerinin eğitim öğretim ortamında verimli şekilde kullanılmasını sağlayacağı göz ardı edilmemelidir. Örneğin Özbay ve Melanlıoğlu (2008: 32), bu konuda kelime hazinesinin önemine dikkat çekmektedir. Bu hususta şunları söylemektedirler: “Kelimeler yalnızca anlatmaya değil, anlamaya da yaramaktadır. Kelimelerin anlamı bilinmeden okunanların ya da söylenenlerin anlaşılması imkânsız gözükmektedir. Bir metinde okuyucunun anlamını bilmediği kelime sayısı çoksa metnin anlamının kavranması da zorlaşır.” Bireyin sahip olduğu kelime hazinesi okunanların anlaşılmasında, konuşulanlarının dinlenilip anlaşılmasında ve dilin kullanımında kişiler için çok önemli bir yere sahiptir. Bu konuda bireye verilecek olan dil eğitimi de önemlidir. Çocuğa verilecek dil eğitiminde kelime öğretiminin ayrı bir önemi vardır.

Dil eğitimi kişinin anlama ve anlatma becerilerine dayanmaktadır. Kişi dilin imkânlarına sahip olduğu sürece kendisini ifade edebilir ve düşünebilir. Bu konuda

Ünalın (2010: 12) Şu anekdotu aktarmaktadır: Orwell'ın "Bin Dokuz Yüz Seksen Dört" adlı romanında polis devletinde düşünce üzerindeki en etkili baskı aracı, polis değil dildir. "Orwell, İngos ideolojisine zıt düşecek açıklamaları önlemek ve eski ideolojiye ait tüm çağrışımları insanların kafalarından silmek amacıyla düşünce sahasını daraltması tasarlanan bir yeni dil tasarlamıştı. Anlam bilime ilgi duyan öğrencilere Amerika'da Orwell'ın bu romanını okumaları tavsiye edilir. İngos ideolojisinin yaygınlaştırılması için, her yıl daha az kelime (yani düşünme aracı) ihtiva edecek biçimde bir sözlük bastırılır. Yılda yıla insanların zihinlerindeki kelimeler azalır ve buna bağlı olarak zihinleri, düşünme alanları daralır."

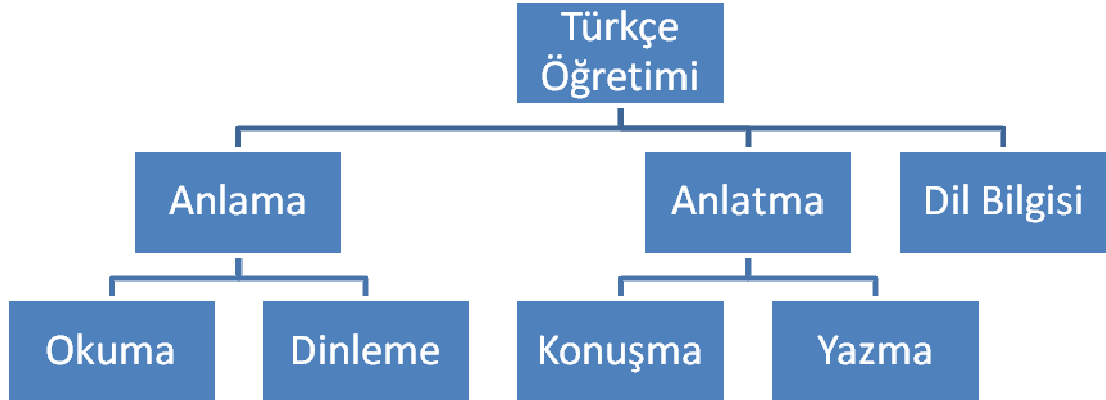
Ana dili öğretimi, örgün eğitimin en öncelikli amacıdır. İyi bir ana dili eğitimi alan öğrenci, bu derslerde edindiği bilgi, birikim ve beceriyi diğer ders alanlarına da taşıyacaktır. Bu öğretim, sadece bir dil ya da dil bilgisi öğretimi değil, bir millete ait değerlerin benimsetilmesi işidir. Millete ait değerler ise edebî metinlerle yaşatılır ve geleceğe aktarılır. Bu nedenle ana dili öğretiminde temel materyal olarak kullanılan metinlerin özellikle değer aktarımında önemi çok büyüktür (Tayşı ve Özbay, 2011: 24). Kavcar (1999: 6) "Edebiyat eseri, insanı ve çevresini tanıtır. İnsanın kendisiyle, başkalarıyla, doğal ve toplumsal çevresiyle çatışmalarını yansıtır. Edebiyat eserleri hem bireysel hem de toplumsal hayatla ilgili olarak iyiye, güzele, doğruya yönelme ve yeni değerler kazandırma yolunda telkinlerde bulunur, insanları bunlar doğrultusunda eğitir." diyerek edebî metnin önemini ortaya koyar. Bu yüzden edebî metinler dil eğitimi ve ediniminde önemli bir role sahiptir. Bir edebî metni de dil eğitiminde maksimum fayda da kullanmanın tek yolu da okuma alışkanlığı ve becerisi kazanmış bireyler yetiştirmektir.

İlköğretim ikinci kademe Türkçe derslerinde Türkçenin öğretimi için Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanmış olan, 2005-2006 eğitim öğretim yılından beri uygulanan "İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. sınıflar) Öğretim Programı" temel alınmaktadır.

Türkçe Dersi (6, 7, 8. sınıflar) Öğretim Programı'nın yapısı "genel amaçlar, temel beceriler, temel dil becerileri ile dil bilgisi ve bu becerilere yönelik belirlenmiş kazanımlar, etkinlik örnekleri ile açıklamalardan oluşmaktadır (MEB, 2006). Türkçe dersi öğretiminde anlama ve anlatmaya dayalı dört temel dil becerisi bulunmaktadır.

Anlamaya dayalı temel dil becerileri: okuma ve dinlemedir. Anlatmaya dayalı dil becerileri ise konuşa ve yazmadır. Dil bilgisi ise Türkçe öğretiminin konu alanını oluşturur.

Tablo 1: Türkçe Öğretiminin Etkinlik Alanları

Kaynak: TDÖP-MEB, 2006

Türkçe Dersi Öğretim Programı'na göre hazırlanan ders kitaplarında yer alması gereken temel dil becerileri ve dil bilgisi konularının oranı aşağıdaki tablodaki gibi olmalıdır:

1.1.3.1. İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı

Tablo 2: Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıf) Öğretim Program'ında Temel Dil Becerileri Oran Dağılımı

TEMEL DİL BECERİLERİ	ORAN (%)
DİNLEME/İZLEME	15
KONUŞMA	20
OKUMA	30
YAZMA	20

Kaynak: TDÖP-MEB, 2006

Tablo 3: Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıf) Öğretim Program'ında Dil Bilgisi Oran Dağılımı

DİL BİLGİSİ	
SINIFLAR	ORAN (%)
6	15
7	15
8	15

Kaynak: TDÖP-MEB, 2006

İlköğretim ikinci kademedeki kullanılan Türkçe Dersi Öğretim Programı'yla dinlediklerini, izlediklerini ve okuduklarını anlayan; duygu, düşünce ve hayallerini anlatan; eleştirel ve yaratıcı düşünen, sorumluluk üstlenen, girişimci, çevresiyle uyumlu, olay, durum ve bilgileri kendi birikimlerinden hareketle araştırma, sorgulama, eleştirme ve yorumlamayı alışkanlık hâline getiren, estetik zevk kazanmış ve millî değerlere duyarlı bireyler yetiştirilmesi amaçlanmıştır (MEB, 2006). Bunun için Türkçe eğitiminde sadece ders kitapları değil öğrencilerin eleştirel becerilerini yaratıcı düşünme becerilerini kazanmasını sağlayacak nitelikte edebî eserlerin de Türkçe öğretiminde kullanılması şarttır. Kişilerde iyi bir dil bilincinin oluşması, kültürel değerlerini iyi şekilde öğrenmesi için ders kitaplarının yanında kaliteli eserlerinde sunulması yararlı olacaktır.

1.2. Dinleme, Konuşma, Yazma ve Dil Bilgisi

İlköğretimde dil öğretiminde dört temel dil becerisi bir bütünlük içerisinde ele alınır. Dört temel dil becerisinin herhangi birinde oluşan eksiklik diğer becerileri de etkilemektedir. Anlamaya dayalı olan dil becerilerindeki (okuma ve dinleme) bir eksiklik anlatmaya dayalı olan (yazma, konuşma) dil becerilerini etkilemektedir. Örneğin nasıl konuşulacağını çevremizden dinleyerek öğreniriz. Bir konferansa katılmadan ya da bir münazarayı dinlemeden bir kişi bu tür konuşma etkinliklerinde

başarılı olamaz. Okuyarak da kelime hazinemizi genişletiriz. Kelime hazinemiz yetersizse yazma ve konuşma etkinliklerinde başarılı olamayız.

Edebî zevki gelişmiş bireyler, açık sağlam cümleler kurar. İyi bir dil eğitimi alan kişilerin bu eğitimlerini günlük hayatlarına da yansıtmaları, bilgi ve birikimlerini her zaman her yerde kullanmaları gerekir (Arıcı, 2009:1). Bu yüzden dil eğitiminde dört temel beceri önemlidir. Kişilere iyi bir dil bilinci kazandırmak, onların dillerini en iyi şekilde kullanmalarını sağlamak ve onlara kültürel öğelerimizi sağlam bir şekilde aktarmak için dil eğitiminde ders kitaplarının yanı sıra sağlam edebî eserlerden de yararlanmak gerekir. Örneğin anlama becerilerinden olan okuma eğitimi bu hususta çok önemlidir. Birinci kademede ise özellikle okul öncesi eğitiminde çeşitli masal metinlerinden dinleme eğitiminde yararlanılabilir. İkinci kademede ise öğrencilere olaya dayalı metinlerin yanında düşünce yazılarının da ana dili öğretiminde kullanımı sağlanabilir. Ayrıca dört temel dil becerisinin bu şekilde bütünlük içerisinde ele alınması öğrencilerin ileriki yıllarda seçkin yazılar yazmalarını iyi birer konuşmacı olmalarını sağlayabilir. Ayrıca bu becerilerin yanında uygulamalı olarak verilecek dil bilgisi eğitimi ise onların dillerini en güzel biçimde kullanmalarına da imkân tanır. Bunun için ilköğretimde öğrencilerin iyi birer okuryazar olmaları için yüz temel eser gibi edebiyatımızın güzel örneklerini okumaları tavsiye edilmiştir. Şüphesiz bu eserler dil eğitimine katkı sağlayacaktır. Ancak bu eserlerin çeşitli basımları eğitimciler tarafından ele alınmalıdır. Bu eserler dilimizin söz varlığı açısından incelenmelidir. Bu şekilde öğrencilere dört temel dil becerisi güçlü bir şekilde kazandırılabilir. Ayrıca bunun yanında verilecek uygulamalı dil eğitimiyle öğrenciler dil denizinde iyi bir kaptan olabilirler.

1.2.1. Dinleme

Dinleme, konuşan kişinin vermek istediği mesajı, pürüzsüz olarak anlayabilme ve söz konusu uyarana karşı tepkide bulunabilme etkinliğidir (Demirel, 1999: 33). Özbay'a (2005: 11) göre dinleme, konuşan veya sesli okuyan bir kişinin vermek istediği sözlü mesajları doğru olarak anlayabilme etkinliğidir.

Türkçe Dersi Öğretimi Programı'nda (6, 7, 8. sınıflar) temel dil becerileri bölümünde dinleme, dinleme/izleme olarak alınmış ve şöyle denmiştir: "Dinleme/izleme, iletişim kurmanın ve öğrenmenin temel yollarından biri olup verilen

iletiyi doğru bir şekilde anlama, yorumlama ve değerlendirme becerisidir. Görsel ve işitsel araçların hayatın her alanında giderek yaygınlaşması ve bu araçların eğitimde kullanılması etkili bir dinleme/izleme eğitimi gerekli kılmaktadır. Bu becerinin geliştirilmesiyle, öğrencilerden dinlediklerini/izlediklerini sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişkilendirme, eleştirme ve bunlarla ilgili çıkarımlarda bulunma gibi üst becerileri gerçekleştirmesi beklenmektedir.” (MEB, 2006). İnsan konuşmayı daha doğrusu ana dilini ilk olarak dinleme yeteneği sayesinde öğrenir. Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda (6, 7, 8. sınıflar) dinlemenin yanında izleme hususunda da açıklamalarda bulunulmuştur. Dinleme/izleme becerisi günlük hayatta çok fazla kullanıldığından geliştirilmesi gereken bir dil becerisidir.

İnsanlar radyo televizyon, telefon gibi teknolojik aletleri kullandığında; seminer, konferans, toplantı gibi faaliyetlere katıldığında; sinema, tiyatro gibi sanatsal faaliyetlere gittiğinde dinleme/izleme becerilerinden sık sık yararlanmaktadır (Yangın, 1998: 3). Bu yüzden dinleme becerisi kişilerde geliştirilmesi gereken bir özelliktir.

Dinleme becerisi günlük hayatta etkin olarak kullanılmaktadır. Yapılan araştırmalar “bir kişinin toplum içerisinde olduğu sürenin %42 sini dinlemekle geçirdiğini, okulda öğretmen ve arkadaşlarını 2,5- 4 saat dinlediğini, okul başarısının da dinleme eğitimine sıkı sıkıya bağlı olduğunu göstermektedir” (Sever, 2004). Eğitim ve öğretim hayatında en önemli dil becerileri belki de dinleme ve okumadır. Çünkü öğrenciler en çok bunları kullanmaktadır. Derste öğretmenin anlattığını dinlemekte daha sonra ise bunları evde okuma yoluyla pekiştirmektedir. Dinleme becerisini kullanabilen öğrenciler, sınıfta öğrendikleri bilgileri kısa bir tekrarla gözden geçirerek pekiştirebilmektedir. Dinleme becerisini yeterince kullanamayan öğrenciler, sınıfta geçirdikleri vaktin, ortalama üç katını harcayarak dahi edinmeleri gereken bilgiyi tam olarak öğrenememektedirler (Özbay, 2005: 92).

Eğitim ortamında öğretmenlerin en çok kullandığı yöntem her ne kadar iyi olmadığını savunsak da anlatımdır (takrir). Bu yüzden Türkçe eğitiminde dinleme eğitimi hususunda özellikle durulması gerekir. Sağlam bir dinleme eğitimi alan öğrencinin diğer derslerdeki başarısı da aldığı eğitime bağlı olarak doğru orantılı bir biçimde artacaktır. Bu yüzden dinleme sadece Türkçe derslerinde değil tüm derslerde önemlidir (Özbay: 2005: 91-95).

1.2.2. Konuşma

Konuşma belki de insanı diğer canlılardan ayıran en önemli unsurdur. Düşünen insan konuşma sayesinde düşüncelerini seslere dökerek başkalarına iletir. Konuşma insanın düşüncelerini varlığa geçirdiği ilk unsurdur. Konuşma kavramı da diğer dil becerileriyle iç içe girmiş diğer dil becerilerinden ayrı düşünölemeyecek bir kavramdır.

Türkçe sözlükte konuşma maddesine bakıldığında on dört farklı tanım yapılmıştır. Konuşmak:

1. Bir dilin kelimeleriyle düşüncesini sözlü olarak anlatmak.
2. Belli bir konudan söz etmek.
3. Bir konuda karşılıklı söz etmek, sohbet etmek.
4. Söylev vermek, konuşma yapmak.
5. Konuşma dili olarak kullanmak.
6. Düşüncesini herhangi bir araç kullanarak anlatmak:
7. İlişki kurmak veya ilişkiyi sürdürmek.
8. Flört etmek.
9. Dargın bulunmamak.
10. Oyuncak, hayvan vb. konuşmaya benzeyen birtakım sesler çıkarmak.
11. Gizli bir şeyi açığa vurmak, ele vermek.
12. Becermek, uzman gibi yapabilmek.
13. Geçerli olmak, etkin olma.
14. Şık ve zarif görünmek (<http://www.tdk.gov.tr> Güncel Türkçe Sözlük 20/04/2013).

Konuşma konusunda değişik tanımlamalar yapılmıştır. Konuşma konusunda yapılan tanımlamalardan birkaç tanesine bakacak olursak:

Konuşma düşüncelerin, duyguların ve bilgilerin seslerden oluşan dil aracılığıyla aktarılmasıdır (Demirel, 1999: 40). Konuşma, duygu, düşünce ve dileklerin görsel,

işitsel öğeler aracılığı ile karşımızdakine iletmek, açıklamak, dışa vuraktır (Taşer, 2000: 27). Bir konuşma eylemi, konuşucunun amacı ve sezdirmeleriyle dinleyicinin çıkarımlarının toplamıdır (Ergenç, 1999: 43). Başka bir deyişle, bir konunun zihinde tasarlandıktan sonra karşımızdakilere iletilmesi ve anlaşılmasıdır (Akt.: Kurudayıoğlu, 2003: 287).

Konuşma insanların günlük hayatında, iş yaşamında önemli bir yere sahiptir. Konuşmanın önemi ile ilgili dilimizin sahip olduğu çeşitli atasözleri ve deyimler mevcuttur. Örneğin “Laf bilersen söyle, (seni) ibret alsınlar; laf bilmezsen sükut et, (seni) adam sansınlar.” ya da “Acı söz insanı dinden çıkarır, tatlı söz yılanı deliğinden çıkarır.” Bu atasözleri bize konuşmanın anlam ve önemini güzel bir biçimde anlatmaktadır.

Konuşma günümüzde teknolojinin de gelişmesiyle ve kitle iletişim araçlarının yaygınlaşmasıyla önemli bir yere sahip olmuştur. İletişimin bir alanı da konuşma yoluyla yapılmaktadır. Sever (1997: 20) “Konuşma çağlar boyunca insanın insanla ilişkilerini düzenlemede, kişilerin birbirini etkilemede önemli bir yere sahip olmuştur.” der. İnsanların iletişim konusunda, birbirleriyle ilişkilerinde konuşma becerisi çok önemlidir. Eskiden beri güzel konuşmaya insanlar önem vermişlerdir. M.Ö. 5. yüzyılda Aristo güzel konuşma hususunda insanları ikna etmeye yarayan retorığı üçe ayırmıştır:

1. Siyasal toplantılar için yapılan hazırlıklı konuşmalar,
2. Mahkeme önünde savunmalar,
3. Törenlerde yapılan konuşmalar (Aktaran: Kurudayıoğlu, 2003).

Bizde ise güzel konuşma için belagat sözcüğü kullanılmıştır (Kurudayıoğlu, 2003: 288-289). Bu durum insanların tarih boyunca başka kişileri etkilemek için konuşmaya atfettiği önemi göstermektedir. Tarih boyunca devlet adamları, düşünürler, toplumun önde gelen kişileri kitleleri etkilemek için konuşma hususuna büyük önem vermişleridir.

Konuşma yetisi doğuştan getirilir fakat doğru ve etkili konuşma eğitim ile elde edilen bir beceridir. Etkili ve güzel konuşma eğitiminin geliştirilmesi bireylerin toplum hâlinde yaşamalarında çok büyük bir öneme sahiptir. Bundan dolayı konuşma

becerisinin geliştirilmesinde Türkçe öğretmenlerine büyük sorumluluk düşmektedir (Kurudayıoğlu, 2003: 292).

Günümüzde var olan toplumsal anlayışın ve demokratik ortamın gereği olarak hem karşımızdakileri iyi bir biçimde anlamalı hem de kendimizi karşıdaki bireylere -ne demek istediğimizi- tam olarak anlatmalıyız. İnsanlar bazen konuşmalarına hiç önem vermezler. Büyüklerimizin dediği gibi, bazen insanların ağzından çıkan sözleri kulakları duymaz. Bu durum kişilerin etkili bir iletişim kurmalarına engel olmaktadır. Bu yüzden Türkçe eğitiminde diğer dil becerileri gibi konuşma eğitimine de önem verilmelidir.

İyi konuşan bir birey kendini tam ve doğru olarak ifade edebilir. “Eğitim kurumlarında verilen konuşma derslerinin amacı, öğrencilerin düşünce ve duygularını dil kurallarına uygun, doğru ve etkili biçimde anlatma yeteneği kazandırmaktır” (Aktaran: Kurudayıoğlu , 2003: 291).

Konuşma eğitiminde bireye kuru kuruya bilgi vermek yerine diğer dil becerilerinde olduğu gibi uygulama yoluyla konuşma becerisi öğrencilere kazandırılabilir. Türkçe eğitiminde öğrencilere konuşma becerisi kazandırılırken diğer dil becerilerinde olduğu gibi yaşayarak öğrenme yöntemine uygun olarak öğrencilere sık sık etkinlik yaptırmak gerekir.

1.2.3. Yazma

Yazı insanların binlerce yıldır kullandığı önemli bir iletişim aracıdır. Yazının kullanımıyla insanlar bilgi ve kültür birikimlerini bozulmadan geleceğe daha iyi aktarabilmişlerdir. Bugün tarihi sağlıklı bir şekilde incelememiz yazı sayesinde. Bu yüzden diğer anlatma becerisi olan konuşmaya nazaran yazının, bilginin saklanmasında üstün yönleri vardır.

Kavcar’a göre (1986: 79) yazma, diğer bir deyişle yazılı anlatım bir konuyu ve o konu ile ilgili fikirleri cümle ve paragraflara göre düzenlemek ve bir bütün meydana getirmektir. Demirel (1999: 59) yazma etkinliğini “düşünceyi, duyguyu, olayı yazı ile anlatmaya yazma denir.” şeklinde tanımlamaktadır. Bu tanımlara baktığımızda yazılı anlatım için bir konu belirlenmeli ve o konu etrafında vermek istediğimiz mesajı yazılı olarak anlatmalıyız.

Yazma etkinlikleri deyince aklımıza ilk gelen kompozisyon kavramıdır. Kompozisyon batı dillerinden bizim dilimize geçmiş bir kavramdır. Kompozisyon sadece yazılı anlatımda değil konuşmada, müzik, mimari, edebiyat, resim gibi alanlarda kullanılan bir kavramdır. Kompozisyon aslında düzenleme demektir. Edebiyattaki kompozisyona baktığımızda ise duygu ve düşüncelerin belirli bir düzen içerisinde aktarılması akla gelmektedir (Güner, 2004: 226).

Yazılı anlatım, bireyin kendini doğru ve amacına uygun olarak ifade etmesinde ve iletişim kurmasında en etkili araçlardan biridir. Türkçe Öğretim Programı'nda yazma becerisinin geliştirilmesiyle öğrencilerin duygu, düşünce, hayal, tasarı ve izlenimlerini dilin imkânlarından yararlanarak ve yazılı anlatım kurallarına uygun şekilde anlatmaları, yazmayı kendini ifade etmede bir alışkanlığa dönüştürmeleri ve yazma yeteneği olanların bu becerilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır. Uzun bir süreç isteyen yazma becerisinin kazanılması ve istenen amaçlara ulaşılması, ancak çeşitli ve özendirici yazma uygulamalarıyla mümkün olur (MEB, 2006). Yazma becerisi yetenek isteyen bir beceridir. Özellikle edebî yazılar ile duygu yükü ağır (şiir) yazılar yazmak hayli zordur. Ancak öğrencilere yaptıracağımız uygulamalar ile bu yeteneğin ortaya çıkmasını ya da yazılı anlatım türlerinin ne olduğunu öğretebiliriz. En azından öğrencilere resmî yazışmaları öğreterek onların daha sonraki hayatlarında kullanmaları için yardımcı olabiliriz.

Yazma öğretiminin amacı, öğrencilerin belirli yerlerde ve zamanlarda değil hayatın bütün etkinliklerinde gerektiği gibi anlatma, yazma gücü alışkanlıklarının kazandırılmasıdır. Yazma eğitimindeki nihai hedef öğrencilerin doğru ve güzel yazma becerisi kazanmalarınıdır. Yazma becerisi belirli bir süreç içerisinde kazanılır (Arıcı, 2009: 5). Bu yüzden diğer dil becerilerinde olduğu gibi sürece bağlı olarak yazma kazanımı öğretmenler tarafından sürekli değerlendirilmelidir.

1.2.4. Dil Bilgisi

Dil bilgisi, bir dilin dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma temel becerilerini destekleyen kurallar bütünüdür. Öğrenci açısından Türkçenin yapısını oluşturan ve işleyiş kurallarını tanımlayan bilgilere sahip olmak oldukça önemlidir ancak daha da önemli olan bu kuralların konuşma, yazma, dinlemeyle ilgili dil etkinliklerinde uygulanmasıdır. Dolayısıyla dil bilgisi öğretimi kuramsal bilgilere değil, uygulamaya

dayanmalıdır. Bu amaçla dil bilgisinin öğretiminde, kuralların verilmesinin yanında bu kuralların kelime, cümle ve metin düzeyindeki uygulamaları amaçlanmıştır (MEB, 2006).

Okullarımızda kullanılan dil bilgisi faaliyetleri dili kullanmanın doğru yollarını göstermeyi amaçlamaktadır. Kişinin doğru konuşmasında ve yazmasında en önemli etkenlerden birisi dil bilgisidir. Ancak dilin kullanılmasındaki tüm yanlışları dil bilgisine mal etmek doğru değildir. Dildeki anlama, anlatma, dinleme yanlışları da önemli bir yer teşkil etmektedir. Dil bilgisi eğitiminde dikkat edilmesi gereken hususların başında dil bilgisi öğretiminin “Program”da belirtildiği gibi dört temel dil becerisiyle ortaklaşa biçimde yürütülmesi gerekmektedir. Ders kitabından, okunan metinden ve uygulamadan uzak bir dil bilgisi faaliyeti, kural ezberlemekten öteye gidemez. Bunun da kullanıma girmesi beklenemez. Burada esas, kullanımdan kurala varılmasıdır (Arıcı, 2009: 6).

Dil bilgisi öğretimi yapılmasının gerekçeleri şunlardır: Dile ilişkin saygıyı ve özgüveni oluşturmak, standartları belirlenmiş dil öğretimine yardımcı olmak, dil başarısını arttırmaya yardımcı olmak, yabancı dil öğretimini kolaylaştırmak, dil ve kültüre ilişkin farklılıklara yönelik hoşgörüyü arttırmak, bilimsel yöntem ve analitik düşünmeyi öğretmek, dili kötüye kullananlara karşı dili korumak, dilin sorunlarını anlamaya yardımcı olmak, dil hakkındaki genel bilgiyi derinleştirmek (Aktaran: Yapıcı, 2004: 36).

1.3. Okuma

Okumanın Türkçe sözlükteki tanımı şöyledir: “Yazıya geçirilmiş metne bakarak bunu sessizce çözümleyip anlamak veya aynı zamanda seslere çevirmek (TDK,2005). Ahmet Saraçoğlu’na (2000:205) göre okuma, yazılmış bir metni anlamlandırabilmek için, beynimizin, gözlerimizin ve konuşma organlarımızın ortaklaşa gerçekleştirdikleri eyleme verilen addır. Göğüş’e (1978: 60) göre okuma, bir yazının harflerini sözcüklerini tanımak bunları anlamlandırmaktır. “Okuma, gözlerin ve ses organlarının çeşitli hareketlerinden ve zihnin anlamı kavrama çabasından oluşan etkinliktir” (Arıcı, 2009: 2). Okuma, zihinsel davranışlar ve devinişsel becerilerin beraber çalışmasıyla yazılı sembollerden anlam çıkarma işidir (Demirel ve Şahinel 2006: 81).

Okuma, ses organları ve göz yoluyla algılanan işaret ve sembollerin beyin tarafından yorumlanarak değerlendirilmesi ve anlamlandırılması sürecidir. Okuma becerisi, öğrencinin farklı kaynaklara ulaşarak yeni bilgi, olay, durum ve deneyimlerle karşılaşmasını sağlar. Dolayısıyla bu beceri öğrenme, araştırma, yorumlama, tartışma, eleştirel düşünmeyi sağlayan bir süreci de içine alır. Türkçe Öğretim Programı'nda (6, 7, 8. sınıflar) okuma becerisiyle, öğrencilerin günlük hayatlarında karşılaştıkları yazılı metinleri doğru, akıcı bir biçimde ve uygun yöntemleri kullanarak okuyabilmeleri, okuduklarını değerlendirip eleştirel bir bakış açısıyla yorumlayabilmeleri ve okumayı bir alışkanlık hâline getirebilmeleri amaçlanmıştır (MEB, 2006).

İlköğretimde okuma eğitimi birinci sınıftan başlamaktadır. İlköğretimde okuma eğitiminin amacı öğrencilere okuma becerisini kazandırmak daha sonra bunu alışkanlık hâline getirerek öğrencilerin iyi birer okur olmalarını sağlamaktır (Arıcı, 2009:2).

Okuduğunu anlama ve değerlendirmek için okunan metnin anlaşılması gerekir. Bunun için de metinlerden geçen hemen hemen bütün kelimeleri bilmek gerekir. Bu yüzden okuma kelime servetini geliştirir (Özdemir, 1988: 73). Okuma, bilinen kelime sayısınca anlaşılır. Bilinen kelime sayısı arttıkça okuma hızı da artmaktadır. Okuma sırasında metinlerden geçen bilinmeyen kelimeleri daha çok tahmin yoluyla bulmaya çalışmalıyız (Alan, 1994: 47).

Okuma gündelik Türkçede çok değişik anlamlarda karşımıza çıkmaktadır. “Onun okuması yoktur.” “Çok okuyan çok bilir.” “Bizim çocuk iyi okuyor.” Oku da adam ol!” bu cümlelerdeki değişik anlamlarının yanı sıra bir şeyi ezberden söylemek, okumak üflemek gibi anlamlara gelebiliyor. Buradaki okumanın değişik anlamları ele alındığında okuma genel olarak iki anlamda kullanılır. Bunlardan birincisi okumanın dil öğretiminde kullanıldığı anlamı, “Gözün satırlar üzerinde sıçrayarak bunları görmesi ve anlamlandırması.” ikincisi, yan anlamı olan “Öğrenim görmektir.” (Arıcı, 2009: 12-13). Bu anlamlardan yola çıkarsak okuma etkinliği Türkçede önemli anlamlarda kullanılmaktadır. Eğitim-öğretim görmeye Türkçede kısaca “okumak” denilir. “Üniversitede okuyorum.”, “Lisede okuyorum.” tabirleri bu duruma güzel bir örnektir. Okumak ile ilgili başka bir kavram Türkçede eğitim görerek iyi bir yere gelmek makam mevkii sahibi olma anlamıdır. “Okumak” sözcüğünün Türk dilinde kazandığı anlamlara bakıldığında Türk kültüründe bu kavramın önemli bir yer tuttuğu görülür.

Günümüzde adeta bilgi bombardımanına tutulan toplumlarda okumanın önemi çok büyüktür. Bilgi çağı olarak adlandırılan bu dönemde kişiler birçok yazılı ve görsel materyalle karşı karşıya kalmaktadır. Bu yüzden ilköğretimde okuma konusunda birçok çalışma yapmak gerekmektedir. Bilgiye ulaşmada kullanılan okuma ile bireye gerekli bilgiye nasıl ulaşacağı, okuduğu şeylerden nasıl faydalanılacağı, eleştirel düşünme, olaylara çok yönlü bakabilme gibi özellikler kazandırılmalıdır. Teknolojinin de gelişmesiyle insanlar birçok yazılı materyalle karşı karşıya kalmaktadır. Kişilere işe yarayacağı bilgilere ulaşmada okuma eğitimi önem arz etmektedir. Bu yüzden öğrencilere okuma yöntem ve tekniklerinin de öğretilmesi okuma bilinci, alışkanlığı ve zevki kazandırılması gerekir.

1.3.1. Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programına Göre Okuma Becerisi Amaç ve Kazanımları

Türkçe Dersi (6, 7, 8.) Öğretim Programı'nda (2006) okuma ile ilgili beş amaç ve elli kazanım yer almaktadır. Okuma becerisinin Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda %30 oran ile gösterilmiştir. Diğer dil becerilerine göre okuma becerisi Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda en fazla orana sahip dil becerisidir. Öğrencilerin dil becerilerinde gelişme sağlamaları, bu kazanımların edinilmesine bağlıdır (TDÖP-MEB, 2006:8). Programda belirtilen okuma kazanımları, amaçlar ile birlikte **Tablo 4'** de gösterilmiştir.

Tablo 4: Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda Okuma Becerisi Amaç ve Kazanımları

AMAÇ-KAZANIM
A. OKUMA KURALLARINI UYGULAMA
1. Sesini ve beden dilini etkili kullanır.
2. Kelimeleri doğru telaffuz eder.
3. Sözü ezgisine dikkat ederek okur.
4. Okuma yöntem ve tekniklerini kullanır.

B. OKUDUĞU METNİ ANLAMA VE ÇÖZÜMLEME

1. Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamını çıkarır.
 2. Metindeki anahtar kelimeleri belirler.
 3. Metnin konusunu belirler.
 4. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.
 5. Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.
 6. Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.
 7. Olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.
 8. Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.
 9. Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.
 10. Okuduklarındaki örtülü anlamları bulur.
 11. Okuduklarındaki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.
 12. Okuduklarını kendi cümleleriyle, kronolojik sıra ve mantık akışı içinde özetler.
 13. Metne ilişkin sorulara cevap verir.
 14. Metne ilişkin sorular oluşturur.
 15. Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.
 16. Metnin planını kavrar.
 17. Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.
 18. Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.
 19. Metinde yararlanılan düşünceyi geliştirme yollarının işlevlerini açıklar.
 20. Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.
 21. Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar.
-

22. Metinde ortaya konan sorunlara farklı çözümler üretir.

23. Metindeki ipuçlarından hareketle metne yönelik tahminlerde bulunur.

24. Metnin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.

25. Şiir dilinin farklılığını ayırt eder.

26. Şiirin kendisinde uyandırdığı duyguları ifade eder.

27. Okuduklarını kendi hayatı ve günlük hayatla karşılaştırır.

28. Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.

29. Metnin başlığı ile içeriği arasındaki ilişkiyi ortaya koyar.

30. Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.

31. Metnin yazarı veya şairi hakkında bilgi edinir.

C. OKUDUĞU METNİ DEĞERLENDİRME

1. Metni dil ve anlatım yönünden değerlendirir.

2. Metni içerik yönünden değerlendirir.

D. SÖZ VARLIĞINI ZENGİNLEŞTİRME

1. Kelimeler arasındaki anlam ilişkilerini kavrayarak birbiriyle anlamca ilişkili kelimelere örnek verir.

2. Aynı kavram alanına giren kelimeleri, anlam farklılıklarını dikkate alarak

3. Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.

4. Okuduklarından hareketle öğrendiği kelimelerden sözlük oluşturur.

E. OKUMA ALIŞKANLIĞI KAZANMA

1. Okuma planı yapar.

2. Farklı türlerde metinler okur.

3. Süreli yayınları takip eder.

-
4. Okuduğu kitaplardan kitaplık oluşturur.
 5. Kitaplık, kütüphane, kitap fuarı ve kitap evlerinden faydalanır.
 6. Okudukları ile ilgili duygu ve düşüncelerini arkadaşlarıyla paylaşır.
 7. Şiir ezberler, şiir dinletileri düzenler, ezberlediği şiirleri uygun ortamlarda okur.
 8. Ailesi ile okuma saatleri düzenler.
 9. Beğendiği kısa yazıları ezberler.

Kaynak: TDÖP-MEB, 2006: 24-29

1.3.2. Okuma Eğitiminde Kullanılan Metin Türleri ve Metinlerde Bulunması Gereken Özellikler

Metin, “1- Bir yazıyı biçim, anlatım ve noktalama özellikleriyle oluşturan kelimelerin bütünü. 2- Basılı veya el yazması parça” (TDK:2005) olarak tanımlanmıştır. İşeri’ye (1998: 11) göre metin, okumaya konu olan, anlatımsal bir bütünlüğü bulunan sözcüklerin meydana getirdiği somut bir varlık dilsel bir üründür. “Metin birbirini izleyen cümleler, sözler ve görsellerden oluşan anlamlı yapıdır. Bu yapıya her türlü bilgi, duygu ve düşünce mantıksal bir düzene göre yerleştirilmektedir.” (Güneş 2007: 215). Metin belirli bir bildirişim bağlamında bir ya da birçok kişi tarafından sözlü ve yazılı olarak üretilen bir dil dizgesidir (Günay: 2007: 44) Bu tanımlar, metnin anlamlı birer bütün oluşturduğu görüşündedir. Sözcüklerin yazar tarafından anlamlı bir bütün içinde sunulduğu yazılı metinleri çözümlemenin tek yolu ise okuma etkinliğidir.

Okuma etkinliği yazılı metinler üzerinden yapılmaktadır. Bu metinler yapıları bakımından çeşitli şekillerde sınıflandırılmıştır. Cemiloğlu (2001: 24) metinleri üç gruba ayırmıştır. Bunlar olaya dayalı metinler, düşünceye dayalı metinler ve duyguya dayalı metinlerdir. Olaya dayalı metinler içerisinde hikâye, roman, tiyatro, efsane, masal, destan, fabl, anı ve gezi yazıları bulunmaktadır. Düşünceye dayalı metin türleri ise şunlardır: makale, deneme, söyleşi, fıkra, eleştiri ve inceleme yazılarıdır. Duygu ağırlıklı metin türü ise şiirdir. MEB (TDÖP 1-5. Sınıflar, 2005: 169)’e göre metinler üç gruba ayrılmıştır. Bunlar: 1- Bilgilendirici metinler, 2- Öyküleyici metinler, 3- Şiir

şeklinde. Metin türlerinin sınıflandırılması bununla sınırlı değildir. Metin türleriyle ilgili yapılmış bazı sınıflandırmalar da şu şekildedir:

1. “Aytaş (2006) edebî türlerin tasnifini şiir türleri (lirik, pastoral, didaktik, epik, dramatik şiir), anlatım türleri (masal, destan, hikaye, tiyatro, roman, halk hikâyeleri), düşünce türleri (makale, deneme, söyleşi, eleştiri) olarak yapmıştır.” (Aktaran: Tayşi, 2007: 60).
2. “Aktaş ve Gündüz’ e (2005) göre metin türleri form yazılar (özgeçmiş, dilekçe, mektup, telgraf, rapor, karar, ilan, duyuru vb), öğretici metinler (makale, eleştiri, deneme, fıkra, sohbet, röportaj, gezi yazısı, anı, günlük, biyografi, didaktik yazılar vb.), edebî türler (anlatma esasına bağlı, lirik, dramatik metinler) olmak üzere üç grupta değerlendirilmiştir.” (Aktaran: Tayşi, 2007: 60).
3. “Özdemir’e (1987) göre, bilimsel ve öğretici nitelikli metinler, yazınsal ve kurmacasal nitelikli metinler, ara ya da geçiş türünden metinler olarak ayrılır. Yazınsal ve öğretici metin türleri de kendi içlerinde sınıflandırılabilir. Yazınsal metin türleri de şiirsel türler (epik, lirik, dramatik, didaktik, pastoral) ve düzyazısal türler (öykü, roman, tiyatro, bilimkurgu) olarak gruplanırken öğretici metinler; dergi ve gazete yazıları (makale, fıkra, röportaj, eleştiri, deneme) ve gerçek yaşam yazıları (günlük, anı, mektup, yaşam öyküsü, öz yaşam öyküsü, gezi) olarak gruplanabilir.” (Aktaran: Tayşi, 2007: 60).

Metin (edebî türlerin) türlerinin sınıflandırılmasında görüldüğü gibi üzerinde anlaşılacak bir tasnif yoktur. Metin türleri edebiyatçılar, dilciler ve eğitimciler tarafından farklı şekilde tasnif edilmiştir. Tasnifler farklı olsa da Türkçe öğretiminde kullanılan metinlerde bulunması gereken bir takım özellikler vardır. Bu özellikler Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı’nda “Okuma Metinlerinde Bulunması Gereken Özellikler” başlığı altında şu şekilde sıralanmıştır:

1. Metinler, Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olmalıdır.
2. Metinlerde millî, kültürel ve ahlâkî değerlere, milletimizin bölünmez bütünlüğüne aykırı unsurlar yer almamalıdır.

3. Metinlerde siyasî kutuplaşmalara ve ayrımcılığa yol açacak bölücü, yıkıcı ve ideolojik ifadeler yer almamalıdır.
4. Metinlerde öğrencilerin sosyal, zihinsel, psikolojik gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek cinsellik, karamsarlık, şiddet vb. öğeler yer almamalıdır.
5. Metinlerde insan hak ve özgürlüklerine, insanî değerlere aykırı öğeler yer almamalıdır.
6. Metinler, dersin amaçları ile kazanımlarını gerçekleştirecek nitelikte olmalıdır.
7. Metinler kitapların yanı sıra, dergi, gazete, ansiklopedi, ansiklopedik sözlük, resmî internet siteleri ile basılı materyallerin çevrim içi sunumlarından seçilebilir. Aynı kaynaktan ikiden fazla metin alınmamalıdır.
8. Metinler, öğrencilerin ilgi alanlarına ve seviyesine uygun olmalıdır.
9. Metinler, işlenecek süreye uygun uzunlukta olmalıdır.
10. Metinler, Türkçenin anlatım zenginliklerini ve güzelliklerini yansıtan eserlerden seçilmelidir.
11. Metinler; dil, anlatım ve içerik açısından türünün güzel örneklerinden seçilmelidir.
12. Metinlerde tutarlılık ve bütünlük olmalıdır.
13. Dünya edebiyatından seçilen metinlerin çevirilerinde, Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanılmış olmasına özen gösterilmelidir.
14. Metinler, öğrencilerin dil zevkini ve bilincini geliştirecek, hayal dünyalarını zenginleştirecek nitelikte olmalıdır.
15. Metinler, öğrenciye eleştirel bir bakış açısı kazandıracak özellikler taşımalıdır.
16. Metinler, öğrencinin kişisel gelişimine katkıda bulunacak ve onlara estetik bir duyarlılık kazandıracak nitelikte olmalıdır.
17. Metinler, öğrencilerin duygu ve düşünce dünyasını zenginleştirmek amacına yönelik olarak farklı yazar ve şairlerden seçilmelidir.

18. Metinler, yazar ve şairlerin yalnızca edebî yönlerini ön plana çıkarmalıdır.
19. Metinler, öğrenciye okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandıracak nitelikte olmalıdır.
20. Yıl boyunca işlenecek okuma metinlerinin 1/2'si bütün hâlinde alınmalıdır. Şiirlerin bütün hâlinde alınması esastır. Şiir dışında bütün hâlinde alınan metinlerde eğitsel yönden uygun olmayan ifadeler varsa -metnin bütünlüğünü bozmamak kaydıyla en fazla bir cümle, cümlelerin bütünlüğünü bozmamak kaydıyla en fazla beş kelime- çıkarılmalıdır.
21. Yıl boyunca işlenecek okuma metinlerinin 1/3'ünde metnin özünü ve anlam bütünlüğünü bozmamak kaydıyla kısaltma ya da düzenlemeye gidilebilir. Düzenleme sırasında metne cümle ya da paragraf düzeyinde ekleme yapılamaz.
22. Her metin, öğrencinin söz varlığını zenginleştirecek yeni öğrenilecek söz ve söz gruplarına yer vermeli; ancak bu oran metni oluşturan kelimelerin yüzde beşini geçmemelidir.
23. Yıl içinde -dinleme metinleri de dâhil olmak üzere- bir yazardan ikiden fazla metin işlenmemelidir.
24. Tek yazarlı ya da birden çok yazarlı ders kitaplarında yazarlar tarafından yazılan ya da hazırlanan metin sayısı ikiyi geçmemelidir.
25. Ders kitabındaki metinler, içeriğe uygun çeşitli görsel materyallerin (fotoğraf, resim, afiş, grafik, karikatür, çizgi film kahramanları vb.) yanı sıra atasözü, özdeyiş, duvar yazısı veya sloganlarla desteklenebilir.
26. Ders kitabında temaları destekleyen serbest okuma metinlerine yer verilebilir.
27. Romandan, tiyatro metninden, biyografik ve otobiyografik eserlerden alınan bölüm kendi içinde bütünlük taşımalıdır (MEB, 2006) .

Ayrıca Türkçe Dersi Öğretim Program'ına göre sınıflara göre yer verilmesi gereken edebî (metin) türler vardır. Bu metin türleri sınıflara göre aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 5: TDÖP (6-8. Sınıflar) Ders Kitaplarında yer verilmesi gereken metin türleri

6. Sınıfta	Şiir, hikâye, anı, masal, fabl, deneme, tiyatro, mektup
7. Sınıfta	Şiir, hikâye, anı, deneme, tiyatro, sohbet (söyleşi), gezi yazısı, biyografi
8. Sınıfta	Şiir, hikâye, anı, makale, roman, deneme, sohbet (söyleşi), eleştiri, destan

Kaynak MEB: TDÖP-2006: 57

11.04.2012 tarih ve 28261 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (Kanun No: 6287, Kabul Tarihi: 30.03.2012)” ile ilköğretim ilkokul ve ortaokul kısımlarından oluşmaktadır (madde: 7). Bununla birlikte Türkçe Dersi Öğretim Programları güncellenmemiş olup 5. sınıflarda hangi metin türlerinin işleneceği Türkçe Dersi (6, 7, ve 8. sınıflar) Öğretim Programı’nda (MEB, 2006) yer almamaktadır. 1-5. Sınıflar için hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda (MEB, 2006) da 1-5. sınıflar için hangi metin türlerinin kitaplarda yer alması gerektiği ayrıntılı şekilde belirtilmemiştir. İlköğretim sisteminde meydana gelen değişikliklerle beraber bu programlarında güncellenmesi gerekir.

1.3.3. Türkçe Dersi Öğretim Programında Okuma Yöntem Ve Teknikleri

İlgili alanyazın incelendiğinde okuma yöntem ve teknikleriyle ilgili birbirinden farklı yaklaşımlar ortaya konulmuştur. Türkçe Dersi (6, 7, ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı’nda okuma yöntem ve teknikleri daha sistemli bir biçimde ele alındığı için buradaki yöntem ve teknikler ele alınmıştır.

I. Sessiz Okuma

Amaç: Öğrencilerin akıcı ve hızlı okumalarını sağlamaktır. Sessiz okuma, göz hareketleri ve beyinde meydana gelen okuma sürecine dayanmaktadır. Sesli ve sessiz okuma arasındaki en önemli fark, sesli okumanın sadece anlamayı değil, anlatmayı da kapsamaktadır.

Uygulama: Sessiz okuma, her gün veya haftada bir defa uygulanabilir. Öğrenciler, sınıfta okunacak olan herhangi bir metni veya kendi istedikleri bir kitabı öğretmenin belirlediği bir sürede okurlar. Bütün sınıf sessiz okuma sürecine katılırken öğretmen de sessiz okuyarak öğrencilere örnek olur. Bu süreçte öğrencilerin başkalarını rahatsız etmeden okumalarına dikkat edilir.

Sessiz okuma sürecinin sonunda, sınıfça veya grup içinde metinle ilgili tartışmalar yapılır. “Bu kitabı neden seçtiniz?”, “Kitapta ilginizi çeken noktalar nelerdir?”, “Bu kitabı arkadaşlarınıza tavsiye etmeniz sebebi nedir?” gibi sorular sorularak öğrencilerin kitapla ilgili görüşleri alınır.

Öğrenciler, metinde ilgilerini çeken veya anlamadıkları bölümleri, metni okurken neler hissettiklerini yazılı veya sözlü olarak ifade ederler.

II. Sesli Okuma

Amaç: Öğrencilerin okunan metinde geçen kelimelerin nasıl telâffuz edildiğini ve hangi bağlamda kullanıldığını anlamalarını sağlamaktır. Sesli okuma, öğrencilerin okuma seviyesini belirlemeye yardımcı olurken, dinleyenlerin zihinsel faaliyetlerinin gelişmesine de katkı sağlar. Öğrencilerin düzgün konuşma yeteneğini geliştirir. Sesli ve güzel okuma, dinleyicilerin konuya ilgi duymasını sağlar ve okuma zevki uyandırır.

Uygulama: Sesli okuma farklı şekillerde yapılabilir. Birinci yol, öğretmenin açık ve anlaşılır bir biçimde, herkesin duyacağı bir ses tonuyla örnek okuma yaptıktan sonra, öğrencilere metni kavramaya yönelik sorular sorması ve etkinlikler yaptırmasıdır. İkinci yol, öğretmenin örnek okumasından sonra bir öğrencinin sesli okumasıdır. Üçüncü yol ise, yine öğretmenin örnek okumasından sonra öğrencilerin gruplara ayrılarak her gruptan bir öğrenci veya grubun tamamının sesli olarak okumasıdır. Sesli okumanın en önemli şartı, kelimeleri doğru telâffuz etmek, okuma zevki uyandırmak ve konuşur gibi okumaktır. Sesli okumada hızlı okumaktan çok, uygun yerlerde duraklama

yapmak önemlidir. Ses tonu, metindeki duygu ve düşüncelere bağlı olarak ayarlanmalıdır. Okunan metin dikkatle dinlenmeli, okuma süreci kesintiye uğratılmamalı, düzeltmeler ve açıklamalar okumanın sonuna bırakılmalı, aynı parça sebepsiz yere tekrar okutulmamalıdır.

III. Göz Atarak Okuma

Amaç: Konunun ayrıntılara girilmeden, ana hatlarıyla kavranmasıdır.

Uygulama: Metnin içeriğini anlamak ve istenen bilgiye ulaşmak için önce metnin başlığına bakılır, uzunluğu ve biçimi incelenerek metin şekil bakımından değerlendirilir. Metnin konusunu anlamak için gözler hızla metin üzerinde gezdirilir. Zihinde oluşan soruların cevabı olabilecek cümleler bütün olarak okunur. Böylece ayrıntılar atlanarak ana fikre ulaşılmış olur. Öğretmen, verilen metnin ana fikrinin bulunması için belirli bir süre verir. Bu süre sonunda öğrencilerin verdikleri cevaplar tartışılır ve ana fikir söylenir.

IV. Özetleyerek Okuma

Amaç: Konunun ana hatlarının kavranmasını sağlamaktır.

Uygulama: Metni okumaya başlamadan önce, tahtaya “Metinde geçen şahıs ve varlıklar kimlerdir?”, “Olaylar nerede ve ne zaman geçmektedir?”, “Metnin giriş ve sonuç bölümlerinde ne tür değişiklikler olmuştur?” gibi sorular yazılır. Öğrencilerden metni dinlerken veya okurken bu soruların cevaplarını bulmaya çalışmaları istenir. Okuma süreci zaman zaman kesintiye uğratarak öğrencilere okunan bölümün özetini çıkarmaları için süre verilir. Okuma bittikten sonra, her bölümün özetini bir veya iki cümle ile yeniden ifade etmeleri ve bu cümleleri birleştirerek tek bir paragrafa dönüştürmeleri istenir. Metin ikinci kez okunur ve öğrenciler gerekli düzeltmeleri yaparlar.

V. Not Alarak Okuma

Amaç: Öğrencileri okuma sürecinde etkin kılmak, onların önemli bilgi, düşünce ve olayları hatırlamalarını sağlamaktır.

Uygulama: Sesli ve sessiz okuma sırasında öğrencilerden, okuma amaçlarına göre not almaları istenir. Bunun için öğrencilere farklı çalışma kâğıtları verilebilir. Sesli

okuma öncesinde öğrencilere, metnin türü ve konusu hakkında bilgi verilerek not alma sırasında dikkat etmeleri gereken noktalara değinilir. Öğretmen, önemli cümleleri veya bölümleri ikinci kez okuyarak öğrencilerin dikkatini çeker. Okuma sonunda öğrencilerin aldıkları notlar değerlendirilir.

Sessiz okuma sırasında öğrenciler, kartlara veya kâğıtlara önemli gördükleri yerleri not ederler.

VI. İşaretleyerek Okuma Yöntemi

Amaç: Konuyu anlamaya yardımcı olacak anahtar kelime ve kavramlar ile önemli görülen yerlerin belirlenmesidir.

Uygulama: Not alma yönteminden farklı olarak öğrenciler, önemli gördükleri yerleri metin üzerinde işaretler. Öğrenciler altını çizdikleri veya çeşitli işaretlerle belirledikleri bölümleri, kendi cümleleriyle ifade ederek anlamlı bir metin oluştururlar. Böylece, metin ana hatlarıyla kavranmış olur.

VII. Tahmin Ederek Okuma

Amaç: Öğrencileri okuma sürecinde etkin kılmak için metinde geçen duygu, düşünce ve olaylarla ilgili merak uyandırmaktır.

Uygulama: Öğrencilere, metinde geçen bazı kelime ve ifadelerin metnin devamı hakkında fikir verebileceği açıklanır. Tahmin ederek okuma çeşitli yollarla yapılabilir:

1. Metnin verilen kısmı öğrenciler tarafından okunur. Öğretmen, öğrencilerden “metinde gelişen ve gelişebilecek olayları” iki ayrı sütuna listelemelerini ister. Metnin kalan bölümü öğretmen tarafından okunduktan sonra metindeki olayların nasıl sonuçlandığı ayrı bir sütuna yazılır. Bunun için öğrencilere her bölümle ilgili düşüncelerini yazmaları için üç sütundan oluşan çalışma kâğıdı verilir.
2. Öğretmen metnin bir kısmını sesli okur. Öğrencilerde merak uyandıran ifadeler ve bunlarla ilgili sorular tahtaya yazılır. Metnin devamında soruların cevapları bulundukça üstleri çizilir.
3. Öğretmen, öğrencilerden metni okumaya başlamadan önce, metnin başlığı ve görsel unsurlardan hareketle metnin içeriğine yönelik tahminlerde bulunmalarını ister. Sesli okuma sırasında duraklamalar yaparak “Sizce bundan sonra ne olabilir?”,

“Metnin devamında olayların tahmin ettiğiniz gibi gelişmesinin sebebi nedir?” gibi sorularla öğrencinin dikkatini metne yoğunlaştırır.

VIII. Soru Sorarak Okuma

Amaç: Okuma öncesinde ve sürecinde öğrencilere sorular hazırlatılarak metin üzerinde düşünmelerini ve metni anlamalarını sağlamaktır.

Uygulama: Bu yöntemin uygulanması iki şekilde gerçekleştirilir:

1. Metin sesli veya sessiz okunduktan sonra öğrenciler, okuma sürecinde zihinlerinde oluşan soruları yazarlar. Gruplara ayrılarak bu sorulara cevap ararlar. Her gruptan veya sınıftan bir öğrenci, bir arkadaşına soru sorar.
2. Öğrenciler metni okumadan önce ve okuma sırasında, metnin başlığı ve görsel unsurlarıyla ilgili zihinlerinde oluşan soruları tahtaya yazarlar. Cevaplandırılan soruların üstleri çizilir.

IX. Söz Korosu

Amaç: Öğrencilerin okuma ve birlikte çalışma becerilerinin geliştirilmesidir.

Uygulama: Bir şiir veya düz yazı bölümlere ayrılarak bir grup öğrenci tarafından birlikte okunur. Öğrenciler gruplara ayrılır. Metnin, öğretmen tarafından okunarak anlaşılması sağlanır. Söz korosu dört şekilde yapılır:

1. Hep birlikte okuma: Metnin tamamı, sınıf veya bir grup tarafından okunur.
2. Grup olarak okuma: Metin bölümlere ayrılarak her grup bir bölümü okur.
3. Karşılıklı okuma: Öğrenciler iki gruba ayrılarak metnin belirlenmiş bölümlerinden birini bir grup, diğer bölümlerini de ikinci grup okur.
4. Nakaratlı metinleri okuma: Öğrenciler gruplara ayrılarak her bölümü bir grup veya bütün gruplar birlikte okur.

Metin okunurken şahıs ve varlık kadrosu, karakter özelliklerini yansıtacak şekilde seslendirilir.

X. Okuma Tiyatrosu

Amaç: Öğrencilerin metnin yapısını, dilini ve metinde yer alan şahıs ve varlık kadrosunun özelliklerini anlamalarını sağlamaktır.

Uygulama: Metin okunduktan sonra diyaloglara dönüştürülerek tiyatro metni hâline getirilir. Metnin içeriğiyle ilgili değişiklik yapılmaz, konuşma cümlelerinden ve olaylardan hareketle diyaloglar oluşturulur. Her öğrenci okuyacağı bölüme hazırlanır. Aynı zamanda metnin kavranması sağlanmalıdır. Öğrenciler, okudukları bölümde vermeleri gereken duyguyu, metnin bağlamından hareketle açıklayabilmelidir.

XI. Ezberleme

Amaç: Öğrencilerin hafızalarını güçlendirmek, kültürel ve edebî değere sahip metinlerdeki cümle yapılarını ve söz varlığını kavrayarak Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanmalarını sağlamaktır.

Uygulama: Öğrencilerin seviyelerine, ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik olarak belirlenen metinler (şairler, kısa düz yazılar, güzel sözler vb.), belirli bir süre içinde öğrenciler tarafından ezberlenir. Ezberlenen metinler, sınıf içi veya sınıf dışı etkinliklerde sunulur. Böylelikle öğrencilerin söz varlığı zenginleşir, Türkçeyi kurallarına uygun kullanma becerileri ve öz güvenleri gelişir.

XII. Metinlerle İlişkilendirme

Amaç: Öğrencilerin, okudukları metinle diğer metinler arasında ilişki kurmasını sağlayarak düşünme becerilerini geliştirmektir.

Uygulama: Metin okunduktan sonra öğrencilere, daha önce okudukları diğer metinlerle ne gibi benzerliklerinin olduğu sorulur. Metinler arasında yer, zaman, şahıs ve varlık kadrosu, konu, düşünce ve olay bakımlarından ilişki kurmaları istenir. “Bu kitabın konusu ile daha önce okuduğumuz ‘.....’ adlı kitabın konusu arasında nasıl bir ilişki vardır?”, “Bu iki kitap arasında şahıs ve varlık kadrosu yönlerinden nasıl benzerlikler bulunmaktadır?” gibi sorularla öğrencilere yol gösterilir.

XIII. Tartışarak Okuma

Amaç: Öğrencilerin, metinde işlenen konuyla ilgili bilgi, duygu ve düşüncelerini başkalarıyla paylaşmalarını ve onların bilgi ve görüşlerinden yararlanarak farklı bakış açıları kazanmalarını sağlamaktır.

Uygulama: Bu yöntem, metin bölümlere ayrılarak uygulanabileceği gibi metnin bütününe yönelik olarak da uygulanabilir. Tartışma sınıfça veya küçük gruplar hâlinde yapılabilir. Tartışma sonunda varılan ortak düşünceler not edilerek metin hâlinde sunulur. Bütün öğrencilerin tartışmaya katılması ve birbirlerinin düşüncelerine saygı duyması sağlanır.

XIV. Eleştirel Okuma

Amaç: Öğrencilere okudukları hakkında soru sorma alışkanlığı kazandırarak konu hakkında düşünmelerini sağlamak; konuyu olumlu ve olumsuz yanlarıyla ve tarafsız bir bakış açısıyla değerlendirerek kendi doğrularını buldurmaktır.

Uygulama: Metin okunurken öğrenciler, katılıp katılmadıkları yerleri belirler ve zihinlerinde oluşan sorulara cevap ararlar. Duygu, düşünce ve olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurmaya çalışırlar. Kişisel deneyimlerinden hareketle okuduklarını anlamlandırırılar.

1.4. OKUL-AİLE İŞBİRLİĞİ

1.4.1. Okul Aile İşbirliğinin Önemi

Okul aile işbirliğinin önemini açıklamak için bu alanda yapılmış olan dört araştırma incelenmiştir. Bu araştırmaların aktardığı bilgilere göre okul- aile işbirliğinin önemini şu şekilde özetleyebiliriz.

1. Veliler eğitim sürecinde öğretmenlerin en iyi yardımcısıdır. Disiplin sorunlarının çözülmesi, güdülenmenin sağlanması gibi konularda yapılan çalışmalar öğretmen-veli işbirliğinin olumlu katkısını göstermektedir.
2. Elverişli bir eğitim ortamının sağlanması takım çalışmasıyla olur. Bu takım çalışması öğretmen, veli ve çevreyle yapılan eşzamanlı işbirliği çalışmasıyla mümkün olur.

3. Öğretmen öğrencinin her alanda gelişimini, gerekli eğitim ortamını sağlamak için ailenin kültürel yaşamını, çocuk ve eğitim anlayışını, bölgenin sosyo-ekonomik yapısını tanımalıdır. Ayrıca öğretmen, ailenin okuldan beklentilerini ve isteklerini bilmelidir.
4. Çocuklar ilk eğitimlerini ailelerinin yanında alır. Ayrıca çocuk zamanının çoğunu ailesinin yanında geçirmektedir. Bu yüzden aile ile sürekli iletişim durumunda olma, çocuğun başarısını, öğrencinin her türlü eğitim faaliyetine katılımını, motivasyonunu, okula karşı tutumunu olumlu yönde etkileyecektir.
5. Ailenin okula karşı gösterdiği ilgi hem öğretmeni hem de öğrenciyi güdüler. Okulun aile ile işbirliği hâlinde olması ailelerin okul kültürünü tanımasını sağlar. Böylece veliler, okulun beklentilerini anlamış olur. Bu durum ailenin öğrencilere daha iyi rehberlik etmesini sağlar.
6. Ailelere okul ortamında ve okul ortamının dışında öğrencilerle nasıl ilgilenilmesi gerektiği anlatılmalıdır. Ailelere gönderilecek çeşitli bilgi formları, onlarla yapılacak toplantılar, öğrenci-veli ziyaretleri, ve çeşitli ortamlarda öğrencinin durumunu aileyle paylaşmak sorunların çözülmesine katkı sağlamakla birlikte öğrenci ve öğretmenin işini kolaylaştırmaktadır.
7. Okulda kazanılmış olumlu bir davranış evde aile tarafından kolaylıkla bozulabilir. Bu yüzden eğitimciler velilere evdeki öğretmen gözüyle bakarak öğrencilere olumlu davranış kazandırmak için onlarla işbirliğine giderler.
8. Okulun aile ile işbirliği içerisinde olması, ailenin ve öğrencinin okula bakış açısını olumlu yönde değiştirmektedir. Ailenin, okula karşı olumlu tutum geliştirmesi okul ve veli arasındaki iletişimi güçlendirir.
9. Aile işbirliğinin sağlanmasında en etkili yöntem veli toplantısıdır. Bu toplantılar okul ve öğrenci hakkında velilerin ilk elden bilgi almasını sağlar. Bu toplantılar planlı bir şekilde yapılabileceği gibi planlanmadan da yapılabilir (Çelenk, 2003; Kanbur, 2009; Kurbay, 2009; Yücel, 2011) .

1.4.2. Okul Aile İşbirliğinin Yasal Dayanağı

Günümüz toplumlarında çocuğun başarısı büyük oranda okuldan beklenmektedir. Ancak çocuğun başarısı sadece okul faktörüyle ilgili değildir. Çevre, aile, toplum da çocuğun başarısında rol oynamaktadır (Şişman, 2002).

Okulların işlevlerini amaçlanan yönde gerçekleştirebilmeleri için, çevreleriyle etkili ilişkiler kurması gerekir. İlköğretim düzeyinde aileler, yasal ve idari açıdan okulların etkili ilişkiler kurmak zorunda olduğu en yakın sosyal çevreyi oluşturur. Okullarda okul ile aile işbirliğini geliştirmek için kurulan okul aile birliği, dernekler kanununa göre kurulan okul koruma dernekleri gibi birlikler vardır. Okul aile birliği, okul müdürü, müdür yardımcıları, öğretmenler, öğrenci velilerinin oluşturduğu bir birliktir. Bu birliğe bütün veliler ve okulun yönetici ve öğretmenleri üye kaydedilir. Okul aile iş birliğinin amacı aile ve okul arasındaki ilişkileri güçlendirmek, işbirliğini sağlamak, öğrencilerin daha başarılı olmaları için ortaklaşa önlemler almaktır. Okul aile birliğinin organları, genel kurul, yönetim kurulu ve denetleme kuruludur. Bu organlar yönetmelik hükümlerine göre çalışır (Tebliğler Dergisi, 20.06.1983, Sayı:2141). “Okul Aile Birliği” ile ilgili yasal mevzuat MEB tarafından 09.02.2012 tarihinde en son hâlini almış, “Tebliğler Dergisinde” yayımlanmıştır. Bu mevzuat 14.06.1976 tarihli 1739 sayılı “Millî Eğitim Temel Kanununun” 16’ncı maddesine göre düzenlenmiştir. “Okul Aile Birliği Yönetmeliğine” göre okul aile birliğinin görevleri yönetmeliğin 6. maddesinde şu şekilde sıralanmıştır :

a) Öğrencilerin, Türk millî eğitiminin genel ve özel amaçları ile temel ilkeleri ve millî manevi değerler doğrultusunda yetiştirilmeleri için okul yönetimi, öğretmenler, veliler ve ailelerle iş birliği yapmak.

b) Okulun amaç ve hedeflerinin gerçekleştirilmesine, eğitimde kalite ve başarı için okulun stratejik plan çalışmalarına ve uygulamasına destek olmak, eğitimde fırsat eşitliğine imkân vermek ve öğretmenler kurulunca alınan kararların uygulanmasını desteklemek amacıyla velilerle iş birliği yapmak.

c) Öğrencilerin başarısını artırmak amacıyla okul yönetimince planlanan kurs, sınav, seminer, müzik, tiyatro, spor, sanat, gezi, kermes ve benzeri eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesine katkı sağlamak.

ç) Okul yönetimiyle iş birliği yaparak eğitim ve öğretim faaliyetleri dışındaki zamanlarda okulun derslik, spor salonu, kütüphane, laboratuvar ve atölyeleri gibi eğitim ortamlarının değerlendirilmesine katkı sağlamak.

d) Okulun ihtiyaçlarını karşılamak için mal ve hizmet satın almak, bu hizmetlere ilişkin sosyal güvenlik primi, vergi ve benzeri ödemelerin yapılmasını sağlamak.

e) Millî bayramlar, belirli gün ve haftalar ile kültürel yarışmaların düzenlenmesi giderlerine katkıda bulunmak.

f) Okula yapılan ayni ve nakdî bağışları kabul ederek kayıtlarını tutmak, sosyal, kültürel etkinlikler ve kampanyalar düzenlemek, şartlı bağışları amacına uygun olarak kullanmak.

g) Kantin ve benzeri yerleri işlettirmek veya işletmek.

ė) Okul yönetimi ile iş birliği yaparak, imknları yeterli olmayan öğrencilere maddi ve manevi destek sağlamak, aynı amaçla kardeş okullara da katkıda bulunmak.

h) 28/8/2007 tarihli ve 26627 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliği’nde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmek.

ı) Eğitim ve öğretimle ilgili kurumlar ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapmak.

i) Eğitim ve öğretileri geliştirmek amacıyla oluşturulan çalışma komisyonlarına katkı sağlamak.

j) Ulusal ve uluslararası projelere katılmak ve proje amaçlarının gerçekleşmesine katkıda bulunmak.

k) Eğitim ve öğretimle ilgili diğer etkinliklere destek olmak (T.C. Resmî Gazete, 09.02.2012, 28199).

Okul aile birliğinin yukarıdaki görevlerine kısaca baktığımızda ilk olarak okul- ğretmen ve veliler arasında işbirliğinin ve eř zamanlı çalışmaların yapılmasını sağlamak olduğu anlaşılır. Diğer bir görevi ise okulun ekonomik ihtiyaçlarının karşılanması ve öğrencilerin sosyal, kültürel, akademik vb. gelişiminin sağlanması için ğretmen-veli-okul arasında iletişim kurulması diyebiliriz. Kısacası okul aile birliği velileri okulun ihtiyaçları konusunda bilgilendirmek, eğitimimizin yetiştireceği yeni nesillerin ihtiyaçlarını ve gelişiminin sağlanmasında okul ve veliler arasında köprü kurmaktır.

Okul, öğrenci yaşamının sadece belli bir bölümünü kapsar. Öğrenci okul zamanının dışında ailesi ve sosyal çevresi ile yaşamını devam ettirmektedir. Bu nedenle eğitim etkinlikleri yalnızca okulda geçen kısıtlı zaman dilimiyle sınırlandırılmamalıdır. Okul, öğretmek, üretmek ve sürekli eğitim etkinliği geliştirmek için velilerle düzenli ilişkiler kurmalı, aileleri bilgilendirilmelidir (Aydın, 2000).

Okulların velilerle iletişim içinde olması artık günümüzde zorunluluk hâline gelmiştir. Günümüz eğitim anlayışı veliler ile okul yönetimi ve öğretmenlerin beraber çalışarak eğitime katkı sağlamasını istemektedir. Okullarda velilerle işbirliğini sağlamanın yolu toplantılardır. MEB'in 27.03.2002 tarihinde yayımladığı "Öğretmen-Veli İşbirliği" konulu genelge bu toplantıları ve öğretmen-veli işbirliğini ayrıntılı olarak ele almıştır. Okul-aile ve öğretmenler arasında işbirliğini sağlamak, velileri öğrencilerin gelişim dönemleri ve akademik durumları hakkında bilgilendirmek, okula sahip çıkmalarını sağlamak ve etkin bir şekilde eğitim hizmetlerine katmak üzere bir eğitim-öğretim yılında en az iki kez toplantı yapılması gerektiği genelgede bildirilmiştir. Ayrıca genelgeye göre ihtiyaç duyulduğunda okul yönetimi bir eğitim-öğretim yılında ikiden fazla toplantı yapabilir. Bu genelgede toplantılar üçe ayrılmıştır:

- a) Genel veli toplantısı
- b) Şube veli toplantısı
- c) Bireysel görüşmeler

Toplantılara okul yöneticileri, okul psikolojik danışmanları (rehber öğretmenleri), sınıf rehber öğretmenleri ve alan öğretmenlerinin işbirliği içinde katılımı sağlanmalıdır. Veli toplantılarında uyulacak esaslar 16 madde ile genelgede sıralanmıştır. Genelgenin ekinde "Anne Babalar" başlığı altında 19 maddelik bir liste yayımlanmıştır (Okul-Veli İşbirliği Genelgesi, MEB, 2002). Veliler bu listeyi ve genelgeyi okurlarsa toplantılara daha bilinçli katılabilirler.

1.4.3. Okuma Eğitiminde Öğretmen-Veli İşbirliği

Okumanın meydana gelmesi fiziksel ve zihinsel bir süreçle olur. Okumanın fiziksel yönü görme ve seslendirmedir. Okumanın zihinsel yönü ise okunanların kavranmasıdır (Özbay, 2009: 5-7).

Okumanın meydana gelme sürecine, okumanın toplumsal yönünü de ilave edebiliriz. Çocuk yaşadığı toplumun unsurlarını alarak büyür. Bireylerin gelişimi topluma bağlıken toplumun gelişimi de bireye bağlıdır. İnsanlar toplumdan aldıklarını yine topluma verirler. Aile, arkadaş çevresi, toplum çocuğun sosyal gelişimine yön verir. Çocuğun yaşadığı toplum okumayı seven bir toplum ise çocukta toplumdan nasibini alır ve okuma konusunda olumlu düşünür. Yapılan araştırmalara göre ailenin gelişmiş bir sosyo-ekonomik düzeye sahip olması okumaya olumlu yönde katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte aile içinde var olan alışkanlıklar da çocukların okuma alışkanlıklarını etkilemektedir. Aileden başka okul ve arkadaş çevresi çocukların davranışlarında etkilidir. Ayrıca günümüzde var olan yazılı, görsel basın, televizyon ve internet gibi çoklu ortamlarda çocukların davranışlarını etkilemektedir (Arıcı, 2009: 17).

Okumanın meydana gelmesi için görme ve gördüklerini anlama unsuru yeterlidir. Ancak üçüncü unsur olan okumanın toplumsal yönü bir nevi kültür unsurudur. Bu unsur bilinçli toplumlarda önemsenmektedir. Gelişmiş toplumlar aslında okuma kültürü yüksek toplumlardır.

Okuma unsuru tüm yönleriyle geliştirilebilir. Okulla beraber başlanan okuma eğitimi tüm yönleriyle geliştirilerek devam ettirilir. Arıcı (2009) okuma alışkanlığını geliştirmek için yapılabilecek çalışmaları şu şekilde sıralamıştır:

1. Öğretim programıyla ilgili yapılabilecek çalışmalar
2. Okullar ve öğretmenlerle ilgili yapılabilecek çalışmalar
3. Aileler ile ilgili yapılabilecek çalışmalar
4. Kitap ve yayınevleriyle ilgili yapılabilecek çalışmalar
5. Televizyon ve radyo programcılarıyla ilgili yapılabilecek çalışmalar

Okuma alışkanlığının geliştirilmesinde yukarıda sayılan maddeler üzerinde çalışmalar yapılabilir. Bu konular üzerinde araştırmalar yapılarak okuma alışkanlığının geliştirilmesinde daha verimli ve daha olumlu sonuçlar alınabilir. Burada okul aile işbirliğine yakın konu başlıkları, “okullar ve öğretmenler ile ilgili çalışmalar” ve “aileler ile ilgili çalışmalar” Arıcı’nın (2009) açıklamasına göre aşağıdaki tabloda alt maddeleri ile gösterilmiştir.

Tablo 6: Okuma alışkanlığının geliştirilmesinde aileler, okul öğretmen ile ilgili yapılacak çalışmalar

OKUL VE ÖĞRETMENLERLE İLGİLİ YAPILABİLECEK ÇALIŞMALAR	AİLELERLE İLGİLİ YAPILACAK ÇALIŞMALAR
Öncelikle öğretmenler öğrencilere okumanın önemini iyice kavratmalı, onlara hem güzel okuma becerileri hem de sürekli okuma alışkanlıklarıyla güzel örnek olmalıdırlar.	Öncelikle aileler kendilerini çağın gerektirdiği bilgi ve birikime sahip olacak şekilde eğitmeli, çocuklarına her konuda olduğu gibi kitap okuma konusunda da örnek olmalıdırlar.
Öğretmenler derste sürekli kitap tanıtımı yapmalı, sık sık bu kitaplardan sınıfa okuma çalışması yapmalıdır.	Anne babalar, çocukları kitaba ve okumaya yönlendirecek davranışlar sergilemeli, okulun ve okumanın ve gerekliliğini aşılmalıdırlar.
Okullarda özel Türkçe sınıfları (içinde kitap, dergi, gazete, sahne, kostüm vb. bulunan) düzenlenmelidir.	Evde kitaplık bulunmalıdır.
Okullara yazar ve şairler getirilmeli ve bunlar vasıtasıyla çok kitap okuyan öğrencilere kitap hediye etmeleri sağlanmalıdır.	Eve günlük gazete ve dergiler alınıp, okunmalıdır.
Okulda öğrencilerin birbirine kitap hediye etmeleri sağlanmalıdır.	Ailede bütün bireylerin uyduğu okuma zamanı olmalı, televizyon ve bilgisayar gibi görsel yayınlar kısıtlanmalıdır.
Öğrencilere okuma ödevleri verilmeli, okunan kitaplarla ilgili öğrencilere konuşmalar yaptırılmalı ve bunların listesi tutulmalıdır.	Aileler çocukların TV, genel ağ vb. yayınlar konusunda seçici olmalarını sağlamalıdırlar.

Okulda okumayı özendirecek yarışmalar yapılmalı, ödülleri verilmelidir.	Anne babalar çocuklarını kitap fuarlarına, yazar ve şairlerin katıldığı imza gününe götürmelidirler.
Sınıf ve okul kitaplıkları amaca uygun bir biçimde düzenlenmelidir.	Öğrencilerin okuyacakları kitapları kendilerinin seçmelerine imkân verilmelidir.
Okumayı sevmeyen öğrencilere az sayfalı kitaplar verilip bir kitabı okuyup bitirme zevki yaşatılmalıdır.	

Kaynak: Arıcı, 2009: 142-145

Yukarıdaki tabloda okul, öğretmen ve velilerin okuma alışkanlığı konusunda yapacakları çalışmalar sıralanmıştır. Ancak bu çalışmalar, işbirliği içerisinde yürütülmelidir. Okul-veli iletişimi okuma alışkanlığı ve okuduğunu anlama becerisini geliştirmek için sürekli ve karşılıklı yürütülmelidir.

III. BÖLÜM

1. YÖNTEM

Bu bölümde çalışmanın evreni, çalışma grupları, çalışmanın modeli, veri toplama araçları, verilerin analizinde kullanılan istatistikler ve uygulama sürecinin işlem basamakları ilgili bilgiler verilmiştir.

1.1. Çalışma Evreni ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini ilköğretim yedinci sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Çünkü çalışmada ilköğretim yedinci sınıflar hakkında görüş bildirilecektir. “Çalışma evreni, ulaşılabilen evrendir. Bu yönüyle somuttur. Araştırmacının ya doğrudan gözleyerek ya da ondan seçilmiş bir örnek küme üzerinde yapılan gözlemlerden yararlanarak hakkında görüş bildirebileceği evren çalışma evrenidir.” (Karasar, 2009: 110).

Örneklem, herhangi bir evrenden belli kurallara göre seçilip evreni temsil ettiği varsayılan küçük kümedir. Araştırmalar genellikle örneklem üzerinden yürütülür. Daha sonra örneklem ilgili evrene genellenir. Örneklem üzerinde çalışmanın üç temel nedeni vardır:

1. Maliyet güçlükleri
2. Kontrol güçlükleri
3. Etik (moral) zorluklar (Karasar, 2009: 110).

Bu araştırmanın örneklemine Konya ili Kadınhanı ilçesi Söğütözü Ortaokulu 7. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Bilimsel araştırma esnasında yapılan ölçme işlemlerini ölçmecinin -araştırmacının- kendisinin yapması çalışmanın geçerliğini arttıran bir unsurdur. Bu sebeple çalışmada 2012-2013 eğitim-öğretim yılında araştırmacının ders verdiği sınıflar örneklem olarak seçilmiştir.

Bu araştırmaya dâhil edilen sınıflar 7/A ve 7/B sınıfıdır. 7/A sınıfında ve 7/B sınıfında 25'er öğrenci bulunmaktadır. Toplamda örnekleme dâhil edilen öğrenci sayısı ellidir. Bu örnekleme dâhil edilen öğrenciler arasında sosyo-ekonomik bakımdan anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

1.2. Deney ve Kontrol Grubunun Belirlenmesi

Deney ve kontrol grubunun belirlenmesi iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk olarak 7/A ve 7/B sınıflarına Tayşi (2007) tarafından geliştirilen öyküleyici metne dayalı okuduğunu anlama testi uygulanmıştır. Bu test, araştırmacı tarafından sekizinci sınıflara uygulanmıştır. Ancak test maddelerindeki kazanımlar üç Türkçe öğretmenin görüşü alınarak analiz edilmiştir. Bu analiz sonucunda belirlenen kazanımlar yedinci sınıflara uygundur görüşü öğretmenler tarafından tutanak ile kayıt altına alınmıştır. Ayrıca metnin içerik ve tür olarak da yedinci sınıflara uygun olduğu uzman görüşü alınarak aynı tutanakta kayıt altına alınmıştır. Bu tutanak tezin “Ekler” kısmında yer almaktadır. Gruplar arasında okuduğunu anlama bakımından anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla Türkçe öğretmenlerinin görüşü de alınarak Tayşi'nin hazırladığı okuduğunu anlama testi 25/09/2012 tarihinde uygulanmıştır.

Araştırmada, öncelikle elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermedikleri yoklanmaya çalışılmıştır. Varyansların eşit olup olmadıklarını test etmek amacıyla yapılan Levene testi sonucuna [Levene=1.350, p=0.247] göre, verilerin normal dağılım gösterdikleri sonucuna varılmıştır. Böylece araştırmanın yorumlanmasında parametrik test istatistiklerinin kullanılmasına karar verilmiştir. Bu araştırmada, okuduğunu anlama testi ile ilgili verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma test teknikleri ile gruplar arasında karşılaştırmalar yapabilmek için bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır.

Tablo 7: Grupların Öntest Sonuçları

Gruplar	η	\bar{X}	Sx	sd	t	p
7/B	25	47,3	7,1	61	0,463	0,60*
7/A	25	48,4	7,7			

*p>,05

(η , örneklem; \bar{X} , aritmetik ortalama; Sx, standart sapma; sd, serbestlik derecesi; t, t puanı; p, anlamlılık derecesi)

Tablo-7'deki sonuçlar incelendiğinde, 7/B sınıfının öntest puanının $X_{7/B}=47,3\pm 7,1$; 7/A sınıfının öntest puanının ise $X_{7/A}=48,4\pm 7,7$ olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu sonuca göre her iki grubun aritmetik ortalamaları arasında yapılan bağımsız gruplar t-testi [$t(61)=0,463$; $p>,05$] sonucuna göre ,05 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Sonuç itibarıyla grupların okuduğunu anlama testi puanları arasında anlamlı bir fark bulunmadığı, yani grupların birbirleri ile homojenlik gösterdiği ifade edilebilir.

İkinci aşamada 7/A ve 7/B sınıfının derslerine giren farklı branşlardaki öğretmenlere, “*Okuduklarını anlama açısından, 7/A ve 7/B sınıfları arasında anlamlı bir fark var mıdır?*” sorusu sorulmuş ve bütün öğretmenlerden “*Okuduğunu anlama açısından 7/A ve 7/B sınıfları arasında anlamlı bir fark yoktur.*” yanıtı alınmıştır. Öğretmenlerin bu konudaki görüşleri tutanak ile araştırmanın “Ekler” kısmında gösterilmiştir.

Bu bulgular 7/A ve 7/B sınıfları için okuduğunu anlama becerisi bakımından aralarında anlamlı bir farkın olmadığı ve araştırmaya başlanabileceği şeklinde yorumlanmıştır.

Deney ve kontrol grubu kura çekilerek “yansız atama” ile belirlenmiştir. Yansız atama sonucunda: 7/A sınıfı, kontrol grubu; 7/B sınıfı ise deney grubu olarak belirlenmiştir. **Tablo 8**'de örneklem sayısı ve oranlar belirtilmiştir.

Tablo 8: Deney ve kontrol grubu örneklem sayıları ve oranları

TOPLAM		
DENEY GRUBU	η	25
	%	50
KONTROL GRUBU	η	25
	%	50
TOPLAM	η	50
	%	100

(η , örneklem; %, yüzde)

1.3. Araştırmanın Modeli

İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinde öğretmen veli işbirliği ile okuma alışkanlığı ve becerisini geliştirmeyi amaçlayan bu çalışmada nicel veri analizi kullanılmıştır. Nicel araştırmalar, verilerin sayılarla ifade edildiği çalışmalardır. “Nicel araştırma içinde temel olarak deneme öncesi (*pre-experimental*) modeller, gerçek deneme (*true-experimental*) modelleri ve yarı deneme (*quasi-experimental*) modelleri olmak üzere üç farklı model kullanılmaktadır.” (Karasar, 2009: 95-96). Bu çalışmada deney ve kontrol grubu yansız atama yoluyla belirlendiği için gerçek deneme modeli kullanılmıştır. Araştırmada gerçek deneme modelleri içerisinde yer alan sontest kontrol gruplu model kullanılmıştır. “Çoğu deneme modelinde öntestin uygulanması ya olanaksız ya da gereksizdir. Grupların yansız atama ile oluşturulması, deney öncesi benzerliğini sağlamak için yeterlidir.” (Karasar, 2009: 98). Araştırmada sontest gruplu modelin kullanılmasının gerekçeleri şunlardır:

1. Uygulanan başarı testi sonucuna göre okuduğunu anlama becerisi bakımından gruplar arasında anlamlı bir farkın olmayışı,
2. Grupların dersine giren öğretmenlerin okuduğunu anlama becerisi bakımından grupların benzer olduğunu söylemesi,

3. Uygulanan başarı testlerinden önce öğrencilere kitap dağıtılmıştır. Kontrol grubunda Türkçe öğretim programına göre okuma gelişim dosyası oluşturulmuş, deney grubunda ise velilerle işbirliği içerisinde okuma gelişim dosyası oluşturulmuştur. İki grubun daha önce yapılan öntest niteliğindeki ölçüm ve öğretmen görüşü ile normal dağılım gösterdiği tespit edildiğinden süreç sonunda iki grubun okuduğunu anlama bakımından farklılık gösterip göstermediğini anlamak için sontest gruplu modelin kullanılması yeterli görülmüştür.

“Deneme, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenleri etkilemesi, kontrollü koşullarda sistemli değişiklikler yapılması ve sonuçların izlenmesi ile olur” (Karasar, 2009:88). Sontest kontrol gruplu modelde gerçekleştirilen bu araştırmanın bağımsız değişkenlerini kontrol grubuna uygulanan öğretim stratejisi ile deney grubuna uygulanan veli işbirliğine dayalı öğretim stratejisi; bağımlı değişkenleri ise iki gruba uygulanan tekniğin grupların okuduğunu anlama becerisine etkisi, okuduğunu hatırlama düzeyine etkisi ve Türkçe dersine karşı gösterdikleri tutumun değişip değişmediğine etkisidir.

1.4. Araştırmanın Veri Toplama Araçları

Araştırmanın veri toplama araçlarını, uzman görüşüne sunulacak hazırlanan başarı testleri, kalıcılık testi ve Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda yer alan Türkçe dersine yönelik tutum ölçeği oluşturmaktadır.

1.5. Verilerin Analizinde Kullanılan İstatistikler

Verilerin analizinde “bağımsız gruplar t-testi”, “KR-20 testi”, “madde güçlük indeksi testi”, “madde ayırt edicilik gücü indeksi testi” “Mann Whitney U testi” uygulanmıştır.

1.6. İşlem Basamakları

Süreç boyunca uygulanan işlemler aşağıda sıralanmıştır:

1. 18/09/2012 tarihinde Tayşi (2007) tarafından hazırlanmış olan öyküleyici metne yönelik okuduğunu anlama testinin 7. sınıflara uygun olup olmadığı

üç farklı Türkçe öğretmenine sorulmuştur. Bu testin 7. sınıflara uygulanması hususunda öğretmenler olumlu görüş bildirmiştir.

2. 25/09/2012 tarihinde 7. sınıflara uygun olduğu belirtilen test, grupların belirlenmesi sürecinin birinci aşamasında uygulanmıştır.
3. 03/10/2012 tarihinde grupların dersine giren öğretmenlerden okuduğunu anlama bakımından iki grup arasında anlamlı bir fark olup olmadığı görüşü alınmıştır. İki grubun dersine giren öğretmenler gruplar arasında okuduğunu anlama bakımından anlamlı bir fark olmadığını belirtmiştir. Grupların belirlenmesinde ikinci aşama olarak bu görüş kullanılmıştır. Grupların denkleğini belirleyen iki işlemden sonra kura ile 7/A sınıfı kontrol grubu, 7/B sınıfı ise deney grubu olarak atanmıştır.
4. Öğrencilerin kullanmış olduğu ders kitabındaki “okuma kültürü” teması, süreçte veri elde etmek için kullanılmıştır. Bu temadaki okuma metinlerine yönelik okuduğunu anlama testleri hazırlanmıştır ve kalıcılık testi hazırlanmıştır.
5. 17/10/2012 tarihinde, okul aile birliği toplantısı okul idaresi tarafından yapılmıştır. Bu toplantıya katılımın fazla olması sebebiyle çalışma ile ilgili veli toplantısı da (deney grubu velilerine) aynı gün yapılmıştır. Toplantıya 11 veli katılmıştır. Toplantıya katılmayan velilere bilgilendirme formu gönderilmiştir. Toplantı tutanağı ve bilgilendirme formu araştırmanın “Ekler” kısmında yer almaktadır.
6. Velilerle sağlıklı iletişim kurmak için deney grubunun öğrenci velilerine veli tanıma formu gönderilmiştir. Bu form tezin “Ekler” kısmında yer almaktadır.
7. 05/11/2012 tarihinde araştırmada kullanılacak başarı testleri belirtke tablosu kullanılarak hazırlanmıştır. Başarı testlerinde yer alan her soru Türkçe eğitimi alanında uzman bir kişiye gösterilmiştir. Uzman görüşüne göre sorular düzeltilmiştir. Daha sonra bu testler geçerlik ve güvenilirlik analizi için Konya ili Kadınhanı ilçesine bağlı dört farklı okulda uygulanmıştır. Her başarı testi 13/11/2012 tarihinden başlamak üzere madde analizi için ikişer hafta ara ile bir ders saati içerisinde belirlenen okullarda uygulanmıştır. Uygulanan bu testler sonucunda madde analizi yapılmış 24 sorudan oluşan her bir test madde güçlük indeksi (Pj) ve madde ayırıcılık indeksi (rjx)

hesaplamasından sonra 16 soruya indirilmiştir. Başarı testlerine ilişkin ayrıntılı bilgi araştırmanın “Bulgular ve Yorumlar” ile “Ekler” kısmında yer almaktadır.

8. Deney ve kontrol grubuna uygulanacak yöntem öncesi Türkçe dersine yönelik tutum ölçeği 22/01/2013 tarihinde uygulanmıştır. Uygulama sonucu “Bulgular ve Yorumlar” kısmında anlatılmıştır.
9. “Okuma kültürü” temasının ilk metni olan “Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması” metnine geçmeden önce iki gruba “İlköğretim Okulları İçin 100 Temel Eser” içerisinde yer alan öyküleyici metne dayalı kitaplar dağıtılmıştır. Kontrol grubunun kitaplarını okuyup okumadığını sadece Türkçe öğretmeni takip etmiştir. 2 hafta sonra dağıtılan bu kitaplarla ilgili “Okuma gelişim dosyasında” yer alan hikâye/roman okuma formu öğrencilerden toplanmıştır. Deney grubunda ise deney grubunun velileri dağıtılan kitaplar hakkında bilgilendirilmiştir. Velilerden öğrencilerin okuyacağı kitapları takip etmeleri istenmiştir. Öğrencinin kitapları okuyup okumadığı ve hikâye/roman okuma formunu doldurup doldurmadığı ara tatilde öğretmen tarafından velilere telefonla sorulmuştur. Hikâye/roman okuma formları her iki grupta da toplandıktan sonra ikinci dönemin başında okuma metni işlenmiş öğrencilerin bu metne yönelik okuduğunu anlama becerileri 21/02/2013 tarihinde ölçülmüştür.
10. 22/02/2013 tarihinde “ Kitaplarımızın Cumhuriyeti” şiirinin işlenmesinden önce “İlköğretim Okulları İçin 100 Temel Eser” içerisinde yer alan “Memleket Şiirleri Antolojisi” her iki gruba dağıtılmıştır. Yine 1. metinde olduğu gibi kontrol grubunun okuma gelişim dosyasındaki “şiir okuma” formları öğretmen tarafından toplanmıştır. Deney grubunda ise velilere bilgi verilmiş “şiir okuma formunun” öğrenci tarafından doldurulup doldurulmadığının takip edilmesi istenmiştir. Velilerle yapılan işbirliği çalışmasından sonra deney grubunun “şiir okuma formları” öğretmen tarafından toplanmıştır. “Kitaplarımızın Cumhuriyetinde” şiiri işlendikten sonra 22/03/2013 tarihinde ikinci başarı testi gruplara uygulanmıştır.
11. 18/03/2013 tarihinde “okul aile birliğinin” ikinci toplantısı okulda yapılmıştır. Bu toplantıdan sonra deney grubunun öğrenci velileriyle

uygulanan yöntem hakkında görüşülerek dönüt alınmıştır. Toplantıya dokuz veli katılmıştır. Katılanların ismi tutanak ile kayıt altına alınmıştır. Araştırmanın “Ekler” kısmında toplantı tutanakları yer almaktadır. Toplantıya katılmayan velilere bilgi formu gönderilmiştir.

12. Deney grubu öğrencilerinin bazılarının evlerine veli işbirliğini arttırmak için üç öğretmenle süreç içerisinde ziyaretler yapılmıştır. Örnek ev ziyareti formu araştırmanın “Ekler” kısmında yer almaktadır.
13. 25/03/2013 tarihinde her iki gruba “Gülnaz ve Ödünç Sevinç” isimli metnin işlenmesinden önce öyküleyici metne dayalı “İlköğretim Okulları İçin 100 Temel Eser” içerisinde yer alan kitaplar dağıtılmıştır. Bu kitaplar ile ilgili kontrol grubunun hikâye/roman okuma formunu Türkçe öğretmeni toplamıştır. Deney grubunda ise önce velilere haber verilmiştir. Öğrencilerin formları doldurup doldurmadıklarının takip edilmesi velilerden istenmiştir. Daha sonra bu formlar toplanarak öğrencilerin okuma gelişim dosyasına konulmuştur. 08/04/2013 tarihinde de “Gülnaz ve Ödünç Sevinç” metni işlenmiş, okuduğunu anlamaya yönelik 3. başarı testi öğrencilere uygulanmıştır.
14. 22/04/2013 tarihinde uygulanan yöntemin öğrencilerin okuduklarını hatırlama düzeyine etkisini incelemek için işlenen üç metne yönelik hazırlanan “kalıcılık testi” gruplara uygulanmıştır.
15. Süreç sonunda grupların Türkçe dersine yönelik tutumlarının değişip değişmediği tekrar incelenmiştir. Süreç öncesinde uygulanan tutum ölçeği 06/05/2013 tarihinde süreç sonunda araştırmacı tarafından her iki gruba tekrar uygulanmıştır.

1.7. Verilerin Analizi

Elde edilen veriler nicel verilerdir. Bu veriler, nicel verileri analiz yöntemleri kullanılarak incelenmiştir. Veriler incelenirken parametrik ve nonparametrik test istatistikleri kullanılmıştır. “Büyük gruplar üzerinden toplanan verilerin, normal dağılıma yakın dağılım gösterdikleri kabul edilebilir ve bu doğrultuda parametrik istatistikler seçilebilir. Dağılımın normal dağılımdan aşırı sapma göstermediği şeklinde bir varsayımı ileri sürmek için öngörülen örneklem büyüklüğü genellikle 30 ve daha

büyük olarak kabul edilmektedir. Sosyal bilimlerde pek çok araştırma, özellikle de deneysel araştırmalar daha küçük gruplar üzerinde yapılmaktadır. Literatürde, alt grupların her birinin büyüklüklerinin 15 ve daha yüksek olması durumunda parametrik bir istatistiğin kullanılmasının, analizde hesaplanacak “p” anlamlılık düzeyinde önemli bir sapmaya yol açmadığına ilişkin incelemelere rastlanmaktadır.” (Özdemir ve Yılmaz, 2002: 8). Bu araştırmada da örnekleme yer alan her gruptaki öğrenci sayısı ($n < 30$) otuzdan küçüktür. Grupların belirlenmesi aşamasındaki okuduğunu anlama testi, başarı testleri ve kalıcılık testlerinde parametrik test yöntemi olan “bağımsız gruplar t-testi” kullanılmıştır. Çünkü gruplarda çıkan ölçümlerde (öntest, Türkçe dersi başarı ortalamaları, başarı testi 1, 2, 3 ve kalıcılık testi) Levene testi değerleri varyansların eşit olduğunu, okuduğunu anlama bakımından grupların homojen olduğunu göstermektedir. Bu durum gruptaki öğrenci sayısının otuzdan küçük olmasına karşın gruplardan elde edilen verilerin normal dağılım gösterdiği sonucunu verir. Türkçe dersine yönelik tutumların incelenmesinde ise nonparametrik test yöntemi kullanılmıştır. Çünkü her iki gruptaki öğrenci sayısı ($n < 30$) otuzdan küçüktür. Ayrıca grupların tutumlarının normal dağılım gösterip göstermediği bilinmemektedir. Bu nedenle “bağımsız gruplar t-testinin” nonparametrik karşılığı olan “Mann Whitney U testi” grupların tutumlarının incelenmesi ve karşılaştırılmasında kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS 16.0 istatistiksel paket programı ve Windows Excel 2007 programı kullanılarak analiz edilmiştir. İstatistiksel sonuçların yorumlanmasında ,05 anlamlılık düzeyi baz alınmıştır.

IV. BÖLÜM

1. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde deney ve kontrol grubuna ait birinci başarı testi, ikinci başarı testi, üçüncü başarı testi sonuçları yanında kalıcılık testi sonucu ile süreç öncesinde ve süreç sonrasında gruplara uygulanan Türkçe dersine yönelik tutum ölçeğinin bulguları ve yorumları yer almaktadır.

Çalışmaya başlamadan önce grupların, okuduğunu anlama becerisi bakımından aralarında anlamlı bir farkın olmadığını belirlemek amacıyla yapılan, okuduğunu anlama testinin bulguları ve yorumları “Yöntem” bölümündeki “Deney ve Kontrol Gruplarının Belirlenmesi” alt başlığıyla verildiği için bu bölümde bu test sonuçlarına değinilmemiştir.

1.1. I. Dönem Türkçe Dersi Başarı Ortalamalarına Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Velilerle yapılan 17/10/2012 tarihli ilk toplantıdan, sürecin uygulanmaya başladığı 21/01/2013 tarihine kadar üç aylık bir süre geçmiştir. Araştırmadan güvenilir sonuç elde etmek için gruplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını tekrar tespit için iki grubun 2012-2013 eğitim öğretim yılındaki 1. dönem Türkçe dersi başarı ortalamaları karşılaştırılmıştır.

Öncelikle elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermedikleri yoklanmaya çalışılmıştır. Varyansların eşit olup olmadıklarını test etmek amacıyla yapılan Levene testi sonucuna [Levene=1.370, p=0.248] göre verilerin normal dağılım gösterdikleri sonucuna varılmıştır. Bu yüzden iki grubun 2012-2013 eğitim öğretim yılı 1. dönem Türkçe dersi başarı ortalamalarının karşılaştırılmasında parametrik test yönteminin kullanılması uygun görülmüştür. Bu araştırmada, verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma test teknikleri ile gruplar arasında karşılaştırmalar yapabilmek için bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır.

Tablo 9:Deney ve Kontrol Gruplarının Türkçe Dersi Başarı Puanlarına İlişkin t-testi Sonuçları

Gruplar	η	\bar{X}	Sx	sd	t	p
Deney	25	49.12	6.07	47	-1.271	0.212*
Kontrol	25	51.09	4.84			

*p> ,05

(η , örneklem; \bar{X} , aritmetik ortalama; Sx, standart sapma; sd, serbestlik derecesi; t, t puanı; p, anlamlılık derecesi)

Tablo 9'daki sonuçlar incelendiğinde, deney grubunun Türkçe dersi başarı puanının $\bar{X}_{deney} = 49.12 \pm 6.07$, kontrol grubunun Türkçe dersi başarı puanının ise $\bar{X}_{kontrol} = 51.08 \pm 4.84$ olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu sonuca göre her iki grubun aritmetik ortalamaları arasında yapılan bağımsız gruplar t-testi [$t_{(48)} = -1.261$, $p > .05$] sonucunda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Sonuç itibari ile grupların Türkçe dersi başarı puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamakla birlikte, grupların birbirleri ile homojenlik gösterdikleri ifade edilebilir. Grupların oluşturulmasından sürecin uygulanmasına kadar geçen sürede gruplar arasında hem öntest sonuçları hem de Türkçe dersi 1. dönem başarı ortalamalarının benzer olduğu görülmektedir. Dolayısıyla deney ve kontrol grubuna uygulanacak yöntemler öncesinde iki grubun -her iki ölçüme göre de- özelliklerinin denk olduğu anlaşılmaktadır.

1.2. Deney ve Kontrol Grubuna Uygulanan 1. Başarı Testine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

“Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması” metnine yönelik başarı testi 05/11/2012 tarihinde Türkçe Dersi (6, 7, 8. sınıflar) Öğretim Programı'ndaki okuma kazanımlarına göre belirtke tablosu çıkartılarak hazırlanmış, Türkçe eğitimi uzmanının görüşü alınarak sorular düzeltilmiştir. 24 çoktan seçmeli test sorusundan oluşan bu başarı testinin ön

denemesi 13/11/2012 tarihinde Konya ili Kadınhanı ilçesinde 4 farklı okulda 7. sınıfta okuyan 95 öğrenciye uygulanmıştır. Ön denemede testi sorularının madde güçlük (Pj) ve madde ayırt edicilik (rjx) indeksi hesaplanmıştır. 24 sorudan oluşan test, madde analizi yapıldıktan sonra 16 soruya düşürülmüştür. Teste alınan maddelerin madde güçlük indeksi (Pj) ortalaması 0,57'dir. "Madde güçlük indeksi 0,0 ile 1,0 arasında değerler alabilir. Bulunan değer sıfıra yaklaştıkça maddenin zor olduğu, bire yaklaştıkça da kolay olduğu söylenebilir. Genellikle madde güçlük indeksinin başarı testlerinde 0,50 civarında olması arzu edilir. Bu, 0,50 değeri maddenin orta düzey bir zorluğa sahip olduğunu gösterir. Genelde orta zorluk düzeyindeki maddelerden oluşan testlerin güvenilirlik düzeyi daha yüksek bulunmaktadır. Çok kolay veya çok zor maddelerden oluşan testlerin güvenilirlik düzeyleri düşük bulunmaktadır. Bir testteki maddelerin her birinin güçlük düzeyi 0,50'den farklı olsa da bunların ortalaması alınarak bulunacak olan testin ortalama güçlüğü 0,50 civarında olması arzu edilen bir durumdur." (Akt.: Şahin, 2012: 44). Buradan hareketle teste alınan maddelerin istenen düzeyde madde güçlük indekslerine (Pj) sahip olduğu söylenebilir. Madde ayırtıcılık gücü indeksleri (rjx) ortalaması ise 0,59'dır. "Madde ayırtıcılık gücü indeksi -1,0 ile 1,0 arasında değerler alabilir. İndeksin 0,0'a yaklaşması durumu maddenin ayırt ediciliğinin düşük, 1,0'a yaklaşması durumu ise yüksek olduğunu gösterir." (Akt.: Şahin, 2012: 44). Buradan hareketle teste alınan maddelerin orta düzeyde madde ayırt edicilik gücü indekslerine (rjx) sahip oldukları söylenebilir. Yapılan ön denemede testin KR-20 güvenilirlik katsayısı 0,73' tür. Başarı testlerinde güvenilirlik katsayısının $\geq 0,70$ olması testin güvenilir bir test olduğunu gösterir (Şahin, 2012: 44). Birinci başarı testine ilişkin her sorunun madde analizi ve kazanım tablosu araştırmanın "Ekler" kısmında gösterilmiştir.

"Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması" metninin okuma ve anlamaya yönelik dil becerisi bölümü "Gizem Yayınları Öğretmen Kılavuz Kitabına" göre 21/02/2013 tarihinde bir ders saati içerisinde işlenmiştir. Bu metne yönelik hazırlanıp geliştirilen birinci başarı testi aynı gün diğer ders saatinde deney ve kontrol grubuna uygulanmıştır. Birinci başarı testine ilişkin bulgular ve yorumlar şu şekildedir:

Araştırmada, öncelikle elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermedikleri yoklanmaya çalışılmıştır. Varyansların eşit olup olmadıklarını test

etmek amacıyla yapılan Levene testi sonucuna [Levene=1.321, p=0.245] göre verilerin normal dağılım gösterdikleri sonucuna varılmıştır. Böylece araştırmada parametrik test istatistiklerinin kullanılmasına karar verilmiştir. Bu araştırmada, verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma test teknikleri ile gruplar arasında karşılaştırmalar yapabilmek için bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır.

Tablo 10: Deney ve Kontrol Grubuna Uygulanan 1. Başarı Testine İlişkin Bulgular

Gruplar	n	\bar{X}	Sx	sd	t	p
Deney	25	71,2	10,7	61	-5,00	0,001*
Kontrol	25	58,3	7,28			

*p<,05

(n , örneklem; \bar{X} , aritmetik ortalama; Sx, standart sapma; sd, serbestlik derecesi; t, t puanı; p, anlamlılık derecesi)

Tablo-10'da, öğrencilerin “birinci başarı testi” puanlarının $\bar{X}_{deney}= 71,2\pm 10,7$ ile $\bar{X}_{kontrol}= 58,3\pm 7,28$ arasında değiştiği görülmektedir. Deney grubu ve kontrol grubu arasında hesaplanan bağımsız gruplar t-testi değeri [t(63)= -5,00; p<,05], istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğunu göstermektedir. Deney grubu ve kontrol grubu arasındaki “birinci başarı testi” puanları arasındaki farka bakıldığında, farkın deney grubu lehine olduğu anlaşılmaktadır. Başka bir ifadeyle birinci başarı testinde, öğretmen-veli işbirliği uygulanan grup okuduğunu anlama becerisi bakımından diğer gruptan daha başarılı olmuştur.

1.3. Deney ve Kontrol Grubuna Uygulanan 2. Başarı Testine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

“Kitaplarımın Cumhuriyetinde” şiirine yönelik başarı testi 05/11/2012 tarihinde Türkçe Dersi (6, 7, 8. sınıflar) Öğretim Programı'ndaki okuma kazanımlarına göre belirtke tablosu çıkartılarak hazırlanmış, Türkçe eğitimi uzmanının görüşü alınarak sorular düzeltilmiştir. 24 çoktan seçmeli test sorusundan oluşan bu başarı testinin ön

denemesi 27/11/2012 tarihinde Konya ili Kadınhanı ilçesinde 4 farklı okulda 7. sınıfta okuyan 90 öğrenciye uygulanmıştır. Ön denemede testi sorularının madde güçlük (Pj) ve madde ayırt edicilik (rjx) indeksi hesaplanmıştır. 24 sorudan oluşan test, madde analizi yapıldıktan sonra 16 soruya düşürülmüştür. Teste alınan maddelerin madde güçlük indeksleri (Pj) ortalaması 0,58'dir. "Madde güçlük indeksi 0,0 ile 1,0 arasında değerler alabilir. Bulunan değer sıfıra yaklaştıkça maddenin zor olduğu, bire yaklaştıkça da kolay olduğu söylenebilir. Genellikle madde güçlük indeksinin başarı testlerinde 0,50 civarında olması arzu edilir. Bu, 0,50 değeri maddenin orta düzey bir zorluğa sahip olduğunu gösterir. Genelde orta zorluk düzeyindeki maddelerden oluşan testlerin güvenilirlik düzeyi daha yüksek bulunmaktadır. Çok kolay veya çok zor maddelerden oluşan testlerin güvenilirlik düzeyleri düşük bulunmaktadır. Bir testteki maddelerin her birinin güçlük düzeyi 0,50'den farklı olsa da bunların ortalaması alınarak bulunacak olan testin ortalama güçlüğü 0,50 civarında olması arzu edilen bir durumdur." (Akt.: Şahin, 2012: 44). Buradan hareketle teste alınan maddelerin istenen düzeyde madde güçlük indekslerine (Pj) sahip olduğu söylenebilir. Madde ayırtıcılık gücü indeksleri (rjx) ortalaması ise 0,54'tür. "Madde ayırtıcılık gücü indeksi -1,0 ile 1,0 arasında değerler alabilir. İndeksin 0,0'a yaklaşması durumu maddenin ayırt ediciliğinin düşük, 1,0'a yaklaşması durumu ise yüksek olduğunu gösterir." (Akt.: Şahin, 2012: 44). Buradan hareketle teste alınan maddelerin orta düzeyde madde ayırt edicilik gücü indekslerine (rjx) sahip oldukları söylenebilir. Yapılan ön denemede testin KR-20 güvenilirlik katsayısı 0,78'dir. Başarı testlerinde güvenilirlik katsayısının $\geq 0,70$ olması testin güvenilir bir test olduğunu gösterir (Şahin, 2012: 44). 2. başarı testine ilişkin her sorunun madde analizi ve kazanım tablosu araştırmanın "Ekler" kısmında gösterilmiştir.

"Kitaplarının Cumhuriyetinde" şiirinin okuma ve anlamaya yönelik dil becerisi bölümü "Gizem Yayınları Öğretmen Kılavuz Kitabına" göre 22/02/2013 tarihinde bir ders saati içerisinde işlenmiştir. Bu metne yönelik hazırlanıp geliştirilen ikinci başarı testi aynı gün diğer ders saatinde deney ve kontrol grubuna uygulanmıştır. İkinci başarı testine ilişkin bulgular ve yorumlar şu şekildedir:

Araştırmada, öncelikle elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermedikleri yoklanmaya çalışılmıştır. Varyansların eşit olup olmadıklarını test etmek amacıyla yapılan Levene testi sonucuna [Levene=1.311, p=0.235] göre verilerin

normal dağılım gösterdikleri sonucuna varılmıştır. Böylece araştırmada parametrik test istatistiklerinin kullanılmasına karar verilmiştir. Bu araştırmada, verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma test teknikleri ile gruplar arasında karşılaştırmalar yapabilmek için bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır.

Tablo 11: Deney ve Kontrol Grubuna Uygulanan 2. Başarı Testine İlişkin Bulgular

Gruplar	n	\bar{X}	Sx	sd	t	p
Deney	25	79,9	8,71	61	-9,12	0,001*
Kontrol	25	57,6	11,9			

*p< ,05

(n , örneklem; \bar{X} , aritmetik ortalama; Sx, standart sapma; sd, serbestlik derecesi; t, t puanı; p, anlamlılık derecesi)

Tablo-11'de, öğrencilerin “ikinci. başarı testi” puanlarının $\bar{X}_{\text{deney}}= 79,9\pm 8,71$ ile $\bar{X}_{\text{kontrol}}= 57,6 \pm 11,9$ arasında değiştiği görülmektedir. Deney grubu ve kontrol grubu arasında hesaplanan bağımsız gruplar t-testi değeri [t(63)= -9,12; p<,05], istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğunu göstermektedir. Deney grubu ve kontrol grubu arasındaki “ikinci başarı testi” puanları arasındaki farka bakıldığında, farkın deney grubu lehine olduğu anlaşılmaktadır. Başka bir ifadeyle ikinci başarı testinde, öğretmen-veli işbirliği uygulanan grup okuduğunu anlama becerisi bakımından diğer gruptan daha başarılı olmuştur.

1.4. Deney ve Kontrol Grubuna Uygulanan 3. Başarı Testine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

“Gülnaz ve Ödünç Sevinç” metnine yönelik başarı testi 05/11/2012 tarihinde Türkçe Dersi (6, 7, 8. sınıflar) Öğretim Programı’ndaki okuma kazanımlarına göre belirtke tablosu çıkartılarak hazırlanmış, Türkçe eğitimi uzmanının görüşü alınarak sorular düzeltilmiştir. 24 çoktan seçmeli test sorusundan oluşan bu başarı testinin ön denemesi 11/12/2012 tarihinde Konya ili Kadınhanı ilçesinde 4 farklı okulda 7. sınıfta

okuyan 92 öğrenciye uygulanmıştır. Ön denemede testi sorularının madde güçlük (Pj) ve madde ayırt edicilik (rjx) indeksi hesaplanmıştır. 24 sorudan oluşan test, madde analizi yapıldıktan sonra 16 soruya düşürülmüştür. Teste alınan maddelerin madde güçlük indeksleri (Pj) ortalaması 0,59'dur. "Madde güçlük indeksi 0,0 ile 1,0 arasında değerler alabilir. Bulunan değer sıfıra yaklaştıkça maddenin zor olduğu, bire yaklaştıkça da kolay olduğu söylenebilir. Genellikle madde güçlük indeksinin başarı testlerinde 0,50 civarında olması arzu edilir. Bu, 0,50 değeri maddenin orta düzey bir zorluğa sahip olduğunu gösterir. Genelde orta zorluk düzeyindeki maddelerden oluşan testlerin güvenilirlik düzeyi daha yüksek bulunmaktadır. Çok kolay veya çok zor maddelerden oluşan testlerin güvenilirlik düzeyleri düşük bulunmaktadır. Bir testteki maddelerin her birinin güçlük düzeyi 0,50'den farklı olsa da bunların ortalaması alınarak bulunacak olan testin ortalama güçlüğünün 0,50 civarında olması arzu edilen bir durumdur." (Akt.: Şahin, 2012: 44). Buradan hareketle teste alınan maddelerin istenen düzeyde madde güçlük indekslerine (Pj) sahip olduğu söylenebilir. Madde ayırtıcılık gücü indeksleri (rjx) ortalaması ise 0,50'dir. "Madde ayırtıcılık gücü indeksi -1,0 ile 1,0 arasında değerler alabilir. İndeksin 0,0'a yaklaşması durumu maddenin ayırt ediciliğinin düşük, 1,0'a yaklaşması durumu ise yüksek olduğunu gösterir." (Akt.: Şahin, 2012: 44). Buradan hareketle teste alınan maddelerin orta düzeyde madde ayırt edicilik gücü indekslerine (rjx) sahip oldukları söylenebilir. Yapılan ön denemede testin KR-20 güvenilirlik katsayısı 0,71'dir. Başarı testlerinde güvenilirlik katsayısının $\geq 0,70$ olması testin güvenilir bir test olduğunu gösterir (Şahin, 2012: 44). Üçüncü başarı testine ilişkin her sorunun madde analizi ve kazanım tablosu araştırmanın "Ekler" kısmında gösterilmiştir.

"Gülnoz ve Ödünç Sevinç" şiirinin okuma ve anlamaya yönelik dil becerisi bölümü "Gizem Yayınları Öğretmen Kılavuz Kitabına" göre 08/04/2013 tarihinde bir ders saati içerisinde işlenmiştir. Bu metne yönelik hazırlanıp geliştirilen üçüncü başarı testi aynı gün diğer ders saatinde deney ve kontrol grubuna uygulanmıştır. Üçüncü başarı testine ilişkin bulgular ve yorumlar şu şekildedir:

Araştırmada, öncelikle elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermedikleri yoklanmaya çalışılmıştır. Varyansların eşit olup olmadıklarını test etmek amacıyla yapılan Levene testi sonucuna [Levene=1.362, p=0.241] göre verilerin

normal dağılım gösterdikleri sonucuna varılmıştır. Böylece araştırmada parametrik test istatistiklerinin kullanılmasına karar verilmiştir. Bu araştırmada, verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma test teknikleri ile gruplar arasında karşılaştırmalar yapabilmek için bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır.

Tablo 12: Deney ve Kontrol Grubuna Uygulanan 3. Başarı Testine İlişkin Bulgular

Gruplar	n	\bar{X}	Sx	sd	t	p
Deney	25	90,1	10,16	61	-8,35	0,0001*
Kontrol	25	69,8	6,88			

*p< ,05

(n , örneklem; \bar{X} , aritmetik ortalama; Sx, standart sapma; sd, serbestlik derecesi; t, t puanı; p, anlamlılık derecesi)

Tablo-12'de, öğrencilerin “üçüncü başarı testi” puanlarının $\bar{X}_{\text{deney}}=90,1 \pm 10,16$ ile $\bar{X}_{\text{kontrol}}=69,8 \pm 6,88$ arasında değiştiği görülmektedir. Deney grubu ve kontrol grubu arasında hesaplanan bağımsız gruplar t-testi değeri [t(61)= -8,35 ; p<,05], istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğunu göstermektedir. Deney grubu ve kontrol grubu arasındaki “üçüncü başarı testi” puanları arasındaki farka bakıldığında, farkın deney grubu lehine olduğu anlaşılmaktadır. Başka bir ifadeyle üçüncü başarı testinde, öğretmen-veli işbirliği uygulanan grup okuduğunu anlama becerisi bakımından diğer gruptan daha başarılı olmuştur.

1.5. Kalıcılık Testine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Uygulanan kalıcılık testi daha önce hazırlanmış olan birinci başarı testi, ikinci başarı testi ve üçüncü başarı testinden seçilmiş sorulardan oluşmaktadır. Kalıcılık testi birinci başarı testinden altı, ikinci başarı testinden yedi, üçüncü başarı testinden yedi soru seçilerek toplam yirmi sorudan oluşmuştur. Bu soruların ön denemesi daha önce yapıldığı için kalıcılık testi için tekrar yapılmamıştır. Teste alınan maddelerin madde güçlük indeksleri (Pj) ortalaması 0,54'tür. “Madde güçlük indeksi 0,0 ile 1,0 arasında

değerler alabilir. Bulunan değer sifira yaklaştıkça maddenin zor olduğu, bire yaklaştıkça da kolay olduğu söylenebilir. Genellikle madde güçlük indeksinin başarı testlerinde 0,50 civarında olması arzu edilir. Bu, 0,50 değeri maddenin orta düzey bir zorluğa sahip olduğunu gösterir. Genelde orta zorluk düzeyindeki maddelerden oluşan testlerin güvenilirlik düzeyi daha yüksek bulunmaktadır. Çok kolay veya çok zor maddelerden oluşan testlerin güvenilirlik düzeyleri düşük bulunmaktadır. Bir testteki maddelerin her birinin güçlük düzeyi 0,50'den farklı olsa da bunların ortalaması alınarak bulunacak olan testin ortalama güçlüğünün 0,50 civarında olması arzu edilen bir durumdur.” (Akt.: Şahin, 2012: 44). Buradan hareketle teste alınan maddelerin istenen düzeyde madde güçlük indekslerine (P_j) sahip olduğu söylenebilir. Madde ayıricılık gücü indeksleri (r_{jx}) ortalaması ise 0,54'tür. “Madde ayıricılık gücü indeksi -1,0 ile 1,0 arasında değerler alabilir. İndeksin 0,0'a yaklaşması durumu maddenin ayırt ediciliğinin düşük, 1,0'a yaklaşması durumu ise yüksek olduğunu gösterir.” (Akt.: Şahin, 2012: 44). Buradan hareketle teste alınan maddelerin orta düzeyde madde ayırt edicilik gücü indekslerine (r_{jx}) sahip oldukları söylenebilir. Teste alınan maddelerin KR-20 güvenilirlik katsayısı 0,72' dir. Başarı testlerinde güvenilirlik katsayısının $\geq 0,70$ olması testin güvenilir bir test olduğunu gösterir (Şahin, 2012: 44). Kalıcılık testine daha önceki başarı testlerinden seçilerek alınan her sorunun madde analizi ve kazanım tablosu araştırmanın “Ekler” kısmında gösterilmiştir.

Kalıcılık testi kontrol ve deney grubuna 22/04/2013 tarihinde uygulanmıştır. Bu testin sonuçlarına yönelik bulgular ve yorumlar şu şekildedir:

Araştırmada, öncelikle, elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermedikleri yoklanmaya çalışılmıştır. Varyansların eşit olup olmadıklarını test etmek amacıyla yapılan Levene testi sonucuna [$Levene=1.281, p=0.336$] göre, verilerin normal dağılım gösterdikleri sonucuna varılmıştır. Böylece, araştırmada parametrik test istatistiklerinin kullanılmasına karar verilmiştir. Bu araştırmada, verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma test teknikleri ile gruplar arasında karşılaştırmalar yapabilmek için bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır.

Tablo 13: Deney ve Kontrol Grubuna Uygulanan Kalıcılık Testine İlişkin Bulgular

Gruplar	η	\bar{X}	Sx	sd	t	p
Deney	25	59,1	9,78	61	-9,3	0,0001*
Kontrol	25	40,8	7,92			

*p< ,05

(η , örneklem; \bar{X} , aritmetik ortalama; Sx, standart sapma; sd, serbestlik derecesi; t, t puanı; p, anlamlılık derecesi)

Tablo-13'te, öğrencilerin “kalıcılık testi” puanlarının $\bar{X}_{\text{deney}}= 59,1 \pm 9,78$ ile $\bar{X}_{\text{kontrol}}= 40,8 \pm 7,92$ arasında değiştiği görülmektedir. Deney grubu ve kontrol grubu arasında hesaplanan bağımsız gruplar t-testi değeri [t(61)= -9,3; p<,05], istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğunu göstermektedir. Deney grubu ve kontrol grubu arasındaki “kalıcılık testi” puanları arasındaki farka bakıldığında, farkın deney grubu lehine olduğu anlaşılmaktadır. Başka bir ifadeyle öğretmen veli işbirliği içerisinde olunan deney grubu, okuduklarını hatırlama düzeyi bakımından kontrol grubuna göre daha başarılı olmuştur.

1.6. Süreç Öncesi Uygulanan Türkçe Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Sonuçları

Gruplara süreç öncesinde 22/01/2013 tarihinde Türkçe Dersi (6, 7, 8. sınıf) Öğretim Program'ında yer alan Türkçe dersine yönelik tutum ölçeği uygulanmıştır. Bu tutum ölçeği Program'dan alındığı için ön deneme yapılmamıştır.

Türkçe dersine yönelik süreç öncesi tutumların incelenmesinde nonparametrik test yöntemi kullanılmıştır. Çünkü her iki gruptaki öğrenci sayısı ($\eta < 30$) otuzdan küçüktür. Ayrıca grupların tutumlarının normal dağılım gösterip göstermediği bilinmemektedir. Bu nedenle “bağımsız gruplar t-testinin” nonparametrik karşılığı olan “Mann Whitney U testi” grupların tutumlarının incelenmesi ve karşılaştırılmasında kullanılmıştır. Program'da yer alan tutum ölçeği yirmi maddeden oluşmaktadır. Likert tipi ölçek şeklinde olan bu tutum ölçeğindeki her bir maddenin karşısında, “Hiç

Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum, Tamamen Katılıyorum” şeklinde dereceler bulunmaktadır. Her bir gruptaki öğrencinin işaretlemiş olduğu dereceye göre olumlu maddelerde, “Hiç katılmıyorum: 1, Katılmıyorum: 2, Kararsızım: 3, Katılıyorum: 4, Tamamen Katılıyorum: 5 şeklinde puanlanmış; olumsuz maddelerde, “Hiç Katılmıyorum: 5, Katılmıyorum: 4, Kararsızım: 3, Katılıyorum: 2, Tamamen Katılıyorum: 1” şeklinde puanlanmıştır. Süreç öncesinde yapılan Türkçe dersiyle ilgili tutum ölçeğinin bulguları ve yorumları şu şekildedir:

Tablo 14: Deney ve Kontrol Grubunun Süreç Öncesi Türkçe Dersine Yönelik Tutumları

Gruplar	η	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney	25	26,50	662,50	287,500	,627*
Kontrol	25	24,50	612,50		

* $p>,05$

(η , örneklem; U, Mann Whitney U; p, anlamlılık derecesi)

Tablo 14'te görüldüğü üzere deney ve kontrol gruplarının Türkçe dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark yoktur ($p>,05$). Başka bir ifadeyle süreç öncesinde her iki grup, Türkçe dersine yönelik benzer tutumlar sergilemektedir.

1.7. Süreç Sonrası Uygulanan Türkçe Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Sonuçları

Gruplara, süreç sonrasında 06/05/2013 tarihinde Türkçe Dersi (6, 7, 8. sınıf) Öğretim Program'ında yer alan Türkçe dersine yönelik tutum ölçeği tekrar uygulanmıştır. Bu tutum ölçeği Program'dan alındığı için ön deneme yapılmamıştır.

Türkçe dersine yönelik süreç sonrası tutumların incelenmesinde nonparametrik test yöntemi kullanılmıştır. Çünkü her iki gruptaki öğrenci sayısı ($\eta<30$) otuzdan

küçüktür. Ayrıca grupların tutumlarının normal dağılım gösterip göstermediği bilinmemektedir. Bu nedenle “bağımsız gruplar t-testinin” nonparametrik karşılığı olan “Mann Whitney U testi” grupların tutumlarının incelenmesi ve karşılaştırılmasında kullanılmıştır. Program’da yer alan tutum ölçeği yirmi maddeden oluşmaktadır. Likert tipi ölçek şeklinde olan bu tutum ölçeğindeki her bir maddenin karşısında, “Hiç Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum, Tamamen Katılıyorum” şeklinde dereceler bulunmaktadır. Her bir gruptaki öğrencinin işaretlemiş olduğu dereceye göre olumlu maddelerde, “Hiç katılmıyorum: 1, Katılmıyorum: 2, Kararsızım: 3, Katılıyorum: 4, Tamamen Katılıyorum: 5 şeklinde puanlanmış; olumsuz maddelerde, “Hiç Katılmıyorum: 5, Katılmıyorum: 4, Kararsızım: 3, Katılıyorum: 2, Tamamen Katılıyorum: 1” şeklinde puanlanmıştır. Süreç sonrasında yapılan Türkçe dersine ilgili tutum ölçeğinin bulguları ve yorumları şu şekildedir:

Tablo 15: Deney ve Kontrol Grubunun Süreç Sonrası Türkçe Dersine Yönelik Tutumları

Gruplar	η	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney	25	31,52	788,00	162,000	,003*
Kontrol	25	19,48	487,00		

* $p < ,05$

(η , örneklem; U, Mann Whitney U; p, anlamlılık derecesi)

Tablo 15’ te iki grubun sonuçlarına bakıldığında, deney grubu lehine süreç sonrasında tutumların olumlu yönde değiştiği görülmektedir ($p < ,05$). Başka bir ifadeyle veli-öğretmen işbirliği sayesinde deney grubunun Türkçe dersine yönelik tutumlarında olumlu değişme meydana gelmiştir.

V. BÖLÜM

1. SONUÇ VE ÖNERİLER

İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin öğretmen-veli işbirliği yöntemiyle okuduğunu anlama becerisinin sınındığı ve bu yolla öğrencilerin okumaya karşı tutum ve alışkanlıklarının ölçüldüğü bu çalışmadaki veriler, başarı testleri, Türkçe dersine yönelik tutum ölçeği, deney ve kontrol grubundan elde edilmiştir. Bu veriler ışığında ulaşılan bulguların yorumlanmasından çıkan sonuç ve öneriler kısmı bu bölümde ele alınacaktır.

1.1. Sonuç

Araştırmada ulaşılan genel sonuca göre başlangıçta gruplar birbiriyle okuduğunu anlama ve Türkçe dersine karşı gösterdikleri tutum bakımından aynı özellikleri taşımaktaydı. Deney ve kontrol grubunun yansız olarak atanmasından sonra deney grubu lehine okuduğunu anlama ve Türkçe dersine yönelik tutum bakımından anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın alt problemlerine göre ulaşılan sonuçlar şunlardır:

Öğretmen-veli işbirliği uygulanan Söğütözü Ortaokulu deney grubu, okuduğunu anlama becerisi bakımından kontrol grubuna göre birinci, ikinci, üçüncü ölçme sonucunda daha başarılı olmuştur.

Öğretmenlerin en iyi yardımcıları hiç şüphesiz velilerdir. Öğrencilerin tüm sorunlarının çözülmesinde eğitimle ilgili yapılacak çalışmalarda veli ile işbirliği önem arz etmektedir (Kurbay, 2008: 26). Araştırmanın birinci alt problemi, “İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerisinin geliştirilmesinde öğretmen veli işbirliğinin etkisi var mıdır?” sorusudur. Deney grubunda uygulanan veli işbirliği ile öğrencilerin okuduğunu anlama becerisinin geliştiği gözlenmiştir. Deney ve kontrol grubunda üç okuma metni işlenmiştir. Bu metinlerden önce deney ve kontrol grubuna o metnin türüne yönelik kitaplar dağıtılmıştır. Deney grubunun velileriyle süreç boyunca toplantılar, telefonla iletişim, gönderilen bilgi formları gibi yöntemlerle sürekli temas hâlinde kalınmıştır. Öğrencilerin kitapları okumaları ve okuma gelişim dosyasının velilerce izlenmesi araştırmacı tarafından velilere söylenmiştir. İki gruba da her okuma metninden sonra okuduğunu anlamaya yönelik başarı testi uygulanmıştır. Deney grubu

öğrencileri, kontrol grubu öğrencilerine göre uygulanan üç başarı testinden daha başarılı sonuçlar elde etmişlerdir.

Araştırmanın ikinci alt problemi, “Öğretmen-veli işbirliğinin okunan metinleri hatırlamaya etkisi var mıdır?” sorusudur. “Okul ile ortak program üzerinde görüş birliği içinde düzenli iletişim içinde bulunan, bu ortak anlayış içinde çocuğuna eğitim desteği sağlayan velilerin çocuklarının okul başarılarının daha da yüksek olduğu anlaşılmaktadır.” (Çelenk, 2003: 32). Araştırmada kullanılan “kalıcılık testi”nden elde edilen sonuçlara göre deney grubu kontrol grubundan daha başarılı olmuştur. Araştırma sonucunda, deney grubu velileriyle yürütülen işbirliği çalışması sonucu okunan kitapların öğrencilerin okumaya yönelik hatırlama becerilerini arttırdığı sonucuna varılmıştır. Yapılan kalıcılık testi puanlarına göre deney grubunun aritmetik ortalaması, kontrol grubuna göre daha yüksek çıkmıştır.

Araştırmanın üçüncü alt problemini “Öğretmen-veli işbirliğinin öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarını değiştirmeye yönelik etkisi var mıdır?” sorusu oluşturmaktadır. “Okuma alışkanlığı, kişinin bir gereksinim olarak algılaması sonucu okuma eylemini, yaşam boyu sürekli ve düzenli biçimde gerçekleştirmesidir. Kişilerin okumayı öğrendikten sonra bu eylemi zevkle yapmalarını sağlamak için kazanmaları gereken önemli bir beceridir. Okuma alışkanlığının temelini aile içinde atıldığı ve devamının eğitim sisteminde öğretmenler tarafından öğrenciye kazandırıldığı düşünülürse bu alışkanlığın kazanımında aile ve öğretmenlerin rolü büyüktür.” (MEB: 2013). Türkçe Sözlük’te (TDK, 2005) “tutum: Tutulan yol, davranış” olarak tanımlanmaktadır. Okumaya yönelik alışkanlık çocuklara küçük yaşlardan itibaren kazandırılmalı, bu alışkanlığın da devamlılığı sağlanmalıdır. Çocukların okuma alışkanlığını kişisel faktörler, çevre, aile, kütüphane, okul ve öğretmen belirlemektedir (Gülşah, 2012:43-66). Aile ve öğretmenlerin çocuğun okuma alışkanlığını kazanmasında işbirliği içinde çalışması gerekir. Çünkü hem öğretmen hem de aile çocuk için rol modeldir. Okumaya karşı çocukta alışkanlık oluşması için çocuğun okuma etkinliklerine olumlu yaklaşması gerekir. Araştırmanın üçüncü alt probleminde grupların Türkçe dersine karşı göstermiş oldukları tutumlar yoklanmaya çalışılmıştır. Süreç öncesinde deney ve kontrol gruplarına uygulanan tutum ölçeğine göre grupların tutumları birbiriyle benzerlik göstermektedir. Süreç sonrasında, öğretmen-veli işbirliği

uygulanan deney grubunun Türkçe dersine yönelik tutumu, kontrol grubunun tutumuna göre daha olumlu çıkmıştır.

1.2. Öneriler

1. Günümüzde bilginin analiz edilmesi, değerlendirmesi ve ortaya konması hızlı bir şekilde gerçekleşmektedir. Bilgiye ulaşma ve üretme hızında okumanın önemi yadsınamaz. Bu yüzden bilgiye ulaşan ve bilgiyi üreten bireyler yetiştirmek için okuma eğitime önem vermeliyiz.
2. Ana dili dersi, diğer derslerin de temelini oluşturur. Ana dili dersi içerisinde yer alan okuma becerisi diğer derslerde kullanılan anlamaya dayalı dil becerisidir. Bu yüzden öğrencinin başarısını etkilemektedir. Öğrencinin okuma konusunda gösterdiği başarı durumu diğer derslerini etkilemektedir. Bu sebeple okuma eğitime ayrıca önem gösterilmelidir.
3. Okuma sadece fiziksel ve zihinsel unsurlardan oluşan bir etkinlik değildir. Okuma bir kültürdür. Toplumsal bağları olan bir etkinliktir. Bir toplumda, okumaya önem veriliyorsa toplumun fertleri de okuma kültüründen nasibini alır. Bu yüzden toplumu oluşturan fertler arasında okuma etkinliğinin önemi kavratılmalıdır. Bu önemin kavratılmasında başta Türkçe ve edebiyat öğretmenleri olmak üzere tüm öğretmenlere büyük görev düşmektedir.
4. İnsanlar ana dilini yakın çevresinden öğrenirler. Eğitim ortamında ana dili öğretimi sistemli bir şekilde yapılır. Çocukların ana dilini öğrendikleri ilk ortam aileleridir. İlk olarak birey ana dilini dinleme becerisiyle öğrenmeye başlar, daha sonra konuşma becerisiyle öğrendiklerini başkalarına aktarır. Okulda ise çocuklar, dil becerilerine okuma ve yazmayı da ekler. Her ne kadar okulda sistemli olarak ana dili öğretimi yapılsa da çocukların en çok vakit geçirdiği yer aile ortamıdır. Bu sebeple ailelerin, eğitim ortamına destek olmaları için gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Ayrıca çocukların okulda sistemli bir şekilde öğrendiği davranışların ailede mutlaka desteklenmesi gerekir. Bu yüzden çocuğun aile ortamında yanlış davranışlar edinmemesi önemlidir.
5. Bu çalışma Söğütözü Ortaokulunda 7. sınıflarda üzerinde yapılmıştır. Öğretmen ve veliler, işbirliği içerisinde çalışarak öğrencilerin okuma becerilerinin gelişimine katkı sağlamışlardır. Ayrıca öğretmen ve veli işbirliği ile öğrencilerin

Türkçe dersine yönelik olumlu tutum geliştirmesi sağlanmıştır. Bu olumlu tutum öğrencilerin okumaya karşı alışkanlık kazanmalarını sağlayabilir. Öğretmen-veli-okul işbirliği çalışmalarının farklı dersler, sınıflar ve okullarda da yapılması yararlı olacaktır. Bu konuda çıkan sonuçlar karşılaştırılarak başka bilgiler de elde edilebilir.

6. Türkçe öğretimi metinler üzerinden yapılmaktadır. Dilimizi, öğrencilere en güzel şekilde öğretecek metinler ana dili dersinde kullanılmalıdır. Türkçe metinler dilciler ve eğitimciler tarafından ele alınmalı ve öğrencilere kendi kültürlerini ve dünya kültürünü tanıtacak en güzel metinler ders kitaplarına konulmalıdır.
7. Velilerle etkin bir şekilde iletişim kurmak için veli toplantıları yapılmalı, veli bilgilendirme formları kullanılmalı, velilerin iletişim bilgileri alınmalı ve veli ziyaretleri yapılmalıdır. Velilerin eğitim ortamına sürekli katılımı bunlara benzer yollarla sağlanır. Öğretmen-veli arasında yapılan sürekli iletişim eğitim ortamına olumlu yönde katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Aksan, Doğan (2007). *Her Yöniyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: TDK Yayınları.

_____ (1998). *Anadili, Anadilinde Çocuk Olmak, Yabancı Dilde Eğitim*. (Yay. Haz. Ayşe KİLİMCİ). İstanbul: Papirüs Yayınları.

Alan Yusuf (1994). *Lisân ve İnsan*. İzmir: TÖV Yayınları, s. 47.

Ateş, Murat (2008). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Düzeyleri ile Türkçe Dersine Karşı Tutumları ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki*, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Aydın, Ayhan (2000). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Aytaş, Gıyasettin (2005). *Okuma Eğitimi*. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. <http://www.tebd.gazi.edu.tr/c3s4.html>, Erişim Tarihi: 02/0472013

Başkan, Özcan (1997). *Yabancı Dilin Anadiline Etkisi*. Türk Dili Dergisi, 38 (315), 638.

Calp, Mehrali (2005). *Özel Öğretim Alanı Olarak Türkçe Öğretimi* (2. baskı). Konya: Eğitim Kitabevi.

Cemiloğlu, Mustafa (2001). *İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi* (3. baskı). İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Çelenk, Süleyman (2003). *Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul-Aile Dayanışması*. İlköğretim On-line E-Dergi. 2(2), 28-34, <http://ilkogretim-online.org.tr/>, Erişim Tarihi: 21/03/2013.

Çelik, Zakine Öztürk (1998). *Sözlü Anlatım (Konuşma)*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, <http://w2.anadolu.edu.tr/aos/kitap/IOLTP/2272/unite03.pdf>, Erişim Tarihi:15/02/2013.

Çiçekler, Selman (2006). *Ana Dil (Türkçe) Öğretiminde Fıkra Metinlerinin Kullanılması*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Demir, Celal ve Yapıcı, Mehmet (2007). *Ana Dili Olarak Türkçenin Öğretimi ve Sorunları*. Sosyal Bilimler Dergisi, 9(2), 178-192.

Demirel, Özcan (1999). *İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi*. İstanbul: MEB Basımevi.

Dilaçar, Agop (1968). *Dil Diller ve Dilcilik*. Ankara: TDK

Dökmen, Üstün (1994). *Okuma Becerisi, İlgisi ve Alışkanlığı Üzerine Psiko-Sosyal Bir Araştırma*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Duman, F. Nevsun (2005). *Okul Aile İşbirliği*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Ergenç, İclâl (1999). *Dilbilimin Bakış Açısıyla Beyin*. Popüler Bilim, (68), s.41-49.

_____ (2000). *Dilin Beyindeki Organizasyonu ve Konuşmanın Gerçekleşmesi: Multidisipliner Yaklaşımla Beyin ve Kognisyon*. (Editörler: Karakaş, Aydın, Erdemir ve Özemsi). Ankara: Çizgi Tıp Yayınevi.

Ergin, M. (2007). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basın/Yayımlar/Dağıtım.

Ertürk, Selahattin. (1993). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Meteksan Yayınları.

Fidan, Nurettin (1977). *Eğitimde Yeni Kavramlar ve İlkeler*. Ankara: Rehber Yayınevi.

Göğüş, Beşir. (1978). *Türkçe ve Yazın Eğitimi*. Ankara: Gül Yayınevi.

Gönen, Mübeccel; Çelebi Öncü, Elif ve Sonnur, Işitan (2004). *İlköğretim 5, 6, ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının İncelenmesi*. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/164/gonen.htm, Erişim Tarihi: 05/04/2013.

Gül, Ersal (2007). *Eğitimde Çocuk Başarısı İçin Okul Aile İşbirliği*, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Günay, Doğan (2007). *Metin Bilgisi* (3. baskı). İstanbul: Multilingual Yayınları.

GÜNER, Galip (2004). *Türkçe Kompozisyon Öğretiminde Yazma Öncesi Yapılabilecek Etkinlikler*. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (17), s. 224-228.

Güneş, Firdevs.(2007). *Türkçe Öğretimi ve Zihinsel Yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Güven, Ahmet Zeki (2011). *İlköğretim II. Kademe Türkçe Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri*. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi. 29, 121-133.

İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. (2004). T.C. Resmî Gazete, 25620, 21 Ekim 2004.

İşeri, Kamil ve Ünal, Emre (2010). *Yazma Eğilimi Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması*. Eğitim ve Bilim, 155, 104-117.

Kanbur, Tufan (2009). *İlköğretimde Veli Okul İşbirliğinin Geliştirilmesinde Yönetici Rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kaplan, Şükran; Yıldırım Şen, Gülay (2012). *İlköğretim Türkçe 7 Öğretmen Kılavuz Kitabı*. Ankara: Gizem Yayıncılık.

_____ (2012). *İlköğretim Türkçe 7 Ders Kitabı*. Ankara: Gizem Yayıncılık.

Karakuş Tayşi, Esra (2007). *İlköğretim 5. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Hikâye ve Demene Türü Metinlerindeki Okuduğunu Anlama Becerilerinin Karşılaştırılması (Kütahya İli Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Karasar, Niyazi (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (20. baskı). Ankara: Nobel Yayınları.

Karatay, Halit (2007). *Dil Edinimi ve Değer Öğretimi Sürecinde Masalın Önemi ve İşlevi*. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 5(3), 463-475.

Kavcar, Cahit (1999). *Edebiyat ve Eğitim* (Genişletilmiş 3. Basım). Ankara: Engin Yayıncılık.

_____ (1986). *Türk Dili*. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Kurbay, Erdal (2009). *Öğretmen-Veli İşbirliğinin Öğrenci Başarısına Etkisinin Büyükçekmece İlköğretim Okulları Örneğinde İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kurdayoğlu, Mehmet (2003). *Konuşma Eğitimi ve Konuşma Becerisini Geliştirmeye Yönelik Etkinlikler*. TÜBAR, (13), 287-308.

MEB (2013) *Çocuklarda Okuma Alışkanlığının Kazandırılması*. Demokrasi Ortaokulu, Adana. http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/01/01/724883/icerikler/cocuklarda-okuma-aliskanliginin-kazandirilmesi_240136.html, Erişim Tarihi: 04/05/2013.

_____ (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı (6, 7, 8. sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları.

MEB (2005). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı (1-5. Sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları.

MEB Okul Aile Birliği Yönetmeliği (2012). T.C. Resmî Gazete, 28199, 09.02.2012

Melanlıoğlu, Deniz ve Özbay, Murat (2008). *Türkçe Eğitiminde Kelime Hazinesinin Önemi*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5(1), 30-45.

Mete, Gülşah (2012). *İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı Üzerine Bir Araştırma (Malatya İli Örneği)* Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi, 1(1), 43-66.

Öz, M. Fevzi (2001). *Uygulamalı Türkçe Öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Özbaş, Mehmet ve Badavan Yusuf (2009). *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Okul Aile İşbirliği Konusunda Yapmaları Gereken ve Yapmakta Oldukları İşler*. Eğitim ve Bilim 34 (1549), 69-81.

Özbay, Murat (2005). *Bir Dil Becerisi Olarak Dinleme Eğitimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.

_____ (2009). *Okuma Eğitimi: Anlama Teknikleri I*. Ankara: Öncü Kitap

_____ (2006). *Okuma Eğitiminde Çevre Faktörü*. Eurasian Journal of Educational Research. 24, 161-170.

Saraçoğlu, Ahmet (2000). *Dil ve Edebiyat Terimleri Sözlüğü*. Eskişehir: Etam A.Ş., s.205.

Özdemir, Ahmet Ş. ve Yılmaz Mehmet (2007). *İlköğretim 7. Sınıflarda “Simetri” Konusunun Öğretiminde Eğitim Teknolojilerinin Başarı ve Tutuma Etkisi*. Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2(2).

Özdemir, Emin (1988). *Eleştirel Okuma*. Ankara Ümit Yayıncılık, s.73.

Sever, Sedat (2004) *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Sinan, Ahmet Turan (2006). *Ana Dili Eğitimi Üzerine Bazı Düşünceler*. Fırat Üniversitesi Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi, 4(2), 75-78.

Sünbül, Ali Murat vd. (2010). *İlköğretim Öğrencileri Kitap Okuma Alışkanlıkları: Konya İli Raporu*. Konya: Selçuk Üniversitesi Matbaası.

Şahin, Cemil (2012). *Dinleme Metinlerinden Önce ve Sonra Sorulan Soruların İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Dinlediğini Anlama ve Hatırlama Düzeyine Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim bilimleri Enstitüsü, Konya.

Şengül, Murat ve Yalçın, Süleyman Kaan (2004). *Okuma ve Anlama Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Model Önerisi*. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/164/sengul.htm, Erişim Tarihi: 23/04/2013.

Şişman, Mehmet (2002). *Eğitimde Mükemmellik Arayışı (Etkili Okullar)*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Tayşi, Esra Karakuş ve Özbay Murat (2011). *Dede Korkut Hikâyeleri'nin Türkçe Öğretimi ve Değer Aktarımı Açısından Önemi*. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi 1(1), 21-31.

TDK (2005). *Büyük Türkçe Sözlük*, Ankara.

Ünalın, Şükrü (2010). *Dil ve Kültür* (4. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.

Vardar, Berke (1988). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: ABC Kitabevi.

Yangın, Banu (1998). *Dinlediğini Anlama Becerisini Geliştirmede ELVES Yöntemi*, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yapıcı, Mehmet (2004). *İlköğretim Dilbilgisi Konularının Çocuğun Bilişsel Düzeyine Uygunluğu*. <http://ilkogretim-online.org.tr/>, Erişim Tarihi: 15.01.2011.

Yıldız, Cemal (2003) *Ana Dili Öğretiminde Çağdaş Yaklaşımlar ve Türkçe Öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Yücel, Esra (2011). *İlköğretim Okullarında Öğretmen Veli İlişkilerinde Veliye Yönelik Mobbing Eylemleri (Antalya İli İlköğretim Okulları Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

EKLER

Ek 1: Tutanaklar, Veli Bilgilendirme Formları ve Bu Belgelere Ait Ekler

TUTANAKTIR

18/09/2012 tarihinde tutanak ekinde yer alan "Yüksek Ökçeler" isimli metnin içerik olarak yedinci sınıflara uygun olup olmadığı Konya ili Kadınhanı ilçesinde görev yapan 3 farklı Türkçe öğretmenine sorulmuştur. Ayrıca yine bu metne ilişkin hazırlanmış olan 10 soruya ait belirtke tablosu da tutanak ekinde bu öğretmenlere gösterilmiştir. Türkçe öğretmenleri içerik ve tür olarak bu metnin yedinci sınıflara uygun olduğunu söylemiştir. Tutanak ekinde yer alan sorulara ait kazanımların da yedinci sınıflara uygun olduğu Türkçe öğretmenleri tarafından belirlenmiştir.

İş bu tutanak Ertuğrul ERCAN'IN yüksek lisans çalışmasında kullanılmak üzere hazırlanmıştır.

ADI SOYADI	İMZA
Ali KÜÇÜKÖĞ	
Tolga ALUER	
Zeynel VELKEN	

Ek: 1. "Yüksek Ökçeler" isimli metin ve bu metne ilişkin okuduğunu anlama soruları (4 sayfa).

2. Sorulara ilişkin kazanım tablosu (1 sayfa).

.....

Hatice Hanım genç yaşta dul kalmış zengin bir hanımdı. Küçük yaşta kendinden yaşça büyük bir adamla evlenmiş, o da uzun bir hastalık döneminden sonra vefat etmiş.

Hatice Hanımın başlıca merakı, temizlikle namusluluktu. Göztepe'deki köşkünü hizmetçi Eleni ve evlatlığı Gülter'le her sabah beraber temizler, aşçısı Mehmet'i her gün tıraş ettirir, zavallı Bolulu oğlanı tepeden tırnağa kadar beyaz giymeye mecbur ederdi. Eleni de, Gülter de son derece namusluydular. Kileri kitlemezdi, paraları meydanda dururdu. Hele Mehmet'in namusuna diyecek yoktu. Konuşurken gözlerini kaldırıp insanın yüzüne bile bakmazdı. Hatice Hanım köşkten hiçbir yere çıkmadığı için işi gücü adamlarını teftişti. Habire odaları dolaşır, tavan arasına çıkar, mutfağa inerdi. Derdi ki:

Benim gibi olun. Ben kimse ile görüşüyor muyum? Sakın siz de komşuların hizmetçileriyle, uşaklarıyla konuşmayın. El, insanı azdırır.

Mehmet bile bu nasihati noktası noktasına tutmuştu. Arka bahçedeki mutfağında ona misafir hemşeri filan, hatta yabancı bir kedi bile girmiyordu. Hatice Hanım belki günde on defa iner, onu yapayalnız, tenceresinin basında bulurdu.

Hatice Hanım'ın temizlik, namus merakından başka bir de yüksek ökçe merakı vardı. Güzeldi, tombuldu, cıvıl cıvıl bir şeydi. Fakat boyu çok kısa olduğu için evin içinde de bir karıya yakın ökçeli iskarpinler giyerdi. Adeta bir cambaza dönmüştü. Bu yüksek ökçelerle merdivenleri takır takır bir hamlede iner, ayağı burkulmadan bir aşağı bir yukarı koşar dururdu. Nihayet bir baş dönmesine uğradı. Çağırdığı doktor ilaç filan vermedi:

— Bütün rahatsızlığımıza sebep bu ökçelerdir, Hanımefendi, dedi. Onları çıkarın, rahat yünden, yumuşak bir terlik giyin, hiçbir şeyiniz kalmaz.

Hatice Hanım doktorun tavsiye ettiği bu yünden terlikleri aldırdı. Hakikaten rahattı, iki gün içinde başının dönmesi falan geçti. Dizlerinde, baldırlarına sızı kalmadı. Fakat böyle tam vücudu rahat ettiği sırada ruhu derin bir azap duydu. Dokuz senelik adamlarının iki gün içinde birdenbire ahlakları bozulmuştu. Eleni'yi kendi diş fırçasıyla ağzını yıkarken, Gülter'i kilerde reçel kavanozunu boşaltırken görmüştü. Mehmet'i et günü olmadığı halde, bol bir sahan külbastı yerken yakaladı. “ Ne oldu bunlara Yarabbim? Bunlara ne oldu? ” diyordu.

Bir hafta içinde adamlarının on beşten fazla hırsızlığını, yolsuzluğunu tuttu.

Hele Mehmet'i komşu paşanın neferiyle koca bir lenger pirinç pilavını atıştırırken görünce hiddetinden ne yapacağını sasırdı. O gün her tarafı kilit kürek altına aldı. "Bakalım şimdi ne çalacaklar?" dedi. Hakikaten çalınacak bir şey kalmamıştı. Ertesi gün biraz geç kalktı. Aşağıya indi. Gülter'le Eleni meydanda yoktu. Yürüdü, mutfağa doğru gitti. Gözleri aralık kapıya ilişince Mehmet, Gülter ve Eleni'yi sohbet ederken gördü.

Mehmet diyordu ki:

— Ülen Gülter, artık sen seker filan getirmeyon.

Gülter:

— Her taraf kilitli ne yapayım? Diyordu.

Hatice Hanım, yüreği çarparak merakla onları dinliyordu. Gülter:

— Ah o terlikler! dedi, her işimizi bozdu. Hanımın geldiği hiç duyulmuyor. Ne yapsak yakalanıyoruz. Eskiden ne iyiydi. Yüksek ökçelerin takırtısından evin en üst katında kımıldandığını duyardık.

Sohbet uzadıkça, kendi göremediği başka rezaletlerin ayrıntılı hikâyelerini işitiyordu. Dayanamadı:

— Sizi alçak, hırsız, namussuzlar! Defolun şimdi evimden! diye haykırdı. Bu dokuz senelik sadık hizmetçilerini hemen kapı dışarı etti!

Aşçı, işçi, artık eve ne kadar adam aldıysa hepsi arsız, hırsız, yüzsüz, namussuz çıkıyordu. Tam iki sene bir adam akıllısına rast gelmedi. Malı, mülkü varken, hiçbir sıkıntısı yokken, bu hizmetçi üzüntüsünden zayıflıyor, sararıp soluyordu. Baktı olmayacak. Yine yüksek ökçeli iskarpinlerini giydi. Hizmetçilerinin hırsızlıklarını, uğursuzluklarını, namussuzluklarını göremez oldu. Benzine kan geldi. Başı yine dönmeye başlasa da, sesi işitilmeyen ökçesiz terlik giydireceğini düşünerek doktora kendini göstermiyor, "Hiç olmazsa yüreğim rahat ya!" diyordu....

Aşağıdaki soruları yukarıda okuduğunuz metne göre cevaplandırınız.

1) Okuduğunuz metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) Yünden Terlikler
- B) Hatice Hanım'ın Köşkü
- C) Yüksek Ökçeler
- D) Ökçeler ve Terlikler

2) Metne göre Hatice Hanım hayatta nelere önem verir?

- A) Vefaya ve sadakate
- B) Temizliğe ve namusa
- C) Sağlığa ve yüksek ökçelere
- D) Huzura ve mutluluğa

3) Okuduğunuz metnin ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hayatımızda önem verdiğimiz kavramlar değişebilir.
- B) Karşılaştığımız her insan dürüst olmayabilir.
- C) Yaşamımızdaki ayrıntıların doğru olmasını bekleyemeyiz.
- D) Hayatta bazı şeyleri göz ardı ederek de yaşayabiliriz.

4) Metinde yer alan şahıs kadrosu aşağıdakilerden hangisinde doğru ve tam olarak verilmiştir?

- A) Hatice Hanım- aşçı- hizmetçi- evlatlık-doktor
- B) Hatice Hanım- komşular- hizmetçiler- komşu paşanın neferi
- C) Hatice Hanım- hizmetçiler- evlatlık- doktor
- D) Hatice Hanım- doktor- hizmetçiler- komşular

5) Hatice Hanım'ın yüksek ökçeli ayakkabılarını giymeye devam etmesinin sebebi nedir?

- A) İyi hizmetçiler bulamaması.
- B) Kendi huzurunu sağlamak istemesi.
- C) Yüksek ökçeli ayakkabıları giymeyi çok sevmesi.
- D) Evin neresinde olduğunun anlaşılmasını istemesi.

6) Yazarın metinde kullandığı dil ve üslup için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Olaylar, yazar tarafından betimleyici anlatım kullanılarak aktarılmıştır.
- B) Yazar, olayları birinci ağızdan süslü bir dille anlatmıştır.
- C) Yazar, olayları birinci ağızdan sade ve akıcı bir dille anlatmıştır.
- D) Yazar, olayları üçüncü ağızdan sade ve akıcı bir dille anlatmıştır.

7) Aşağıdaki numaralanmış cümleleri, metindeki olay akısına göre sıralayınız.

- I. Hatice Hanım'ın hizmetçi araması.
- II. Hatice Hanım'ın herkese güvenmesi.
- III. Hatice Hanım'ın tekrar yüksek ökçeli ayakkabı giymesi.
- IV. Hatice Hanım'ın rahatsızlığı.
- V. Hizmetçilerin gerçek yüzlerini görmesi.

- A) II, IV, III, V, I
- B) IV, II, V, III, I
- C) II, IV, V, I, III
- D) IV, I, III, II, V

8) Metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fıkra
- B) Hikâye
- C) Anı
- D) Deneme

9) Metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hatice Hanım'ın ökçeleri
- B) Hizmetçilerin hırsızlığı
- C) Köşkteki yaşam
- D) Hatice Hanım'ın terlik sevgisi

10) “ Hiç olmazsa yüreğim rahat ya!” cümlesindeki “yürek” kelimesiyle ne anlatılmak istenmiştir?

- A) Sağlık
- B) Keyif
- C) Huzur
- D) Mutluluk

Yüksek Ökçeler Metni Belirtke Tablosu

BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARI								
SORU NU.	KAZANIMLAR	BİLGİ	KAVRAMA	UYGULAMA	ANALİZ	SENTEZ	DEĞERLENDİRME	TOPLAM
1	Metnin başlığı ve içeriği arasındaki ilişkiyi ortaya koyar.		X					
2	Metni içerik yönünden değerlendirir.				X			
3	Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.				X			
4	Olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.		X					
5	Metindeki sebep sonuç ilişkilerini fark eder.				X			
6	Metni dil ve anlatım yönünden değerlendirir.				X			
7	Okuduklarını kendi cümleleriyle kronolojik sıra ve mantık akışı içinde özetler.		X					
8	Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.		X					
9	Metnin konusunu belirler.		X					
10	Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamını çıkarır.		X					

TUTANAKTIR

2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılı 7/A ve 7/B sınıflarının II. Dönem'e ait Türkçe dersi not ortalaması tespit edilmiş, sınıf bazında Türkçe dersine ait aritmetik ortalamalar hesaplanmıştır. Sınıf bazında Türkçe dersine ait aritmetik ortalamalar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

2012- 2013 Öğretim Yılı I. Dönem'e Ait Aritmetik Ortalamalar

Sınıflar	n	\bar{X}
7/B	25	49.12
7/A	25	51.09

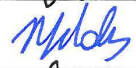
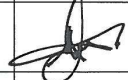

Ertuğrul ERCAN
Türkçe Öğretmeni

Mehmet AÇIKGÖZ
Okul Müdürü

TUTANAKTIR

7/A ve 7/B sınıfının dersine giren farklı branştaki 6 öğretmene 03/10/2012 tarihinde: “Okuduklarını anlama açısından, 7/A ve 7/B sınıfları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusu sorulmuş ve bütün öğretmenlerden “Okuduğumu anlama açısından 7/A ve 7/B sınıfları arasında anlamlı bir fark yoktur.” yanıtı alınmıştır.

İş bu tutanak Ertuğrul ERCAN’ın yüksek lisans çalışmasında kullanılmak üzere düzenlenmiştir.

ADI SOYADI	BRANŞI	İMZA
Halit GÜLDEMİR	Görsel Sanatlar	
Murat KARABULUT	Fen Teknolojisi	
Yıldız SAVAŞ	İngilizce	
Ahmet ORUÇ	Beden Eğitimi	
Nurten GÜNGÖR İZTAŞ	Sosyal Bilgiler	
Salih KARAKURT	Matematik	

VELİ BİLGİLENDİRME FORMU

Değerli Velimiz,

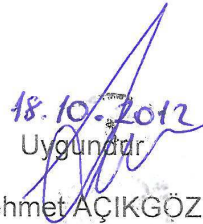
7/B sınıfında 2012-2013 eğitim-öğretim yılı boyunca uygulanacak olan öğretmen-veli işbirliği kapsamında öğrencilerin okuma alışkanlığı ve becerisinin geliştirilmesi hususunda 17/10/2012 tarihinde veli toplantısı yapılmıştır. Yapılan toplantıya ait tutanak ve okuma gelişim dosyası form ekindedir.

Öğrencilerimize okuma alışkanlığı ve becerisini kazandırmak için yaptığımız çalışmaların daha verimli olabilmesi ve devamlılığının sağlanması için sizin de aile ortamında desteğinizi bekliyoruz.

Ercan ERCAN
Türkçe Öğretmeni

Ek: 1. 17/10/2012 tarihli veli toplantısı tutanağı (4 sayfa)

2. Okuma Gelişim Dosyası (9 sayfa)

18.10.2012
Uygundur
Mehmet AÇIKGÖZ
Okul Müdürü

SÖĞÜTÖZÜ ORTAOKULU MÜDÜRLÜĞÜNE
KADINHANI

17.10.2012 tarihinde 7/B sınıfta, saat 15.00'te aşağıdaki gündem maddelerini görüşmek üzere veli toplantısı yapılacaktır.

Bilgilerinize arz ederim.

17.10.2012

Ertuğrul ERCAN
Türkçe Öğretmeni

GÜNDEM:

1. Açılış
2. Saygı duruşu ve İstiklal Marşı'nın okunması
3. Öğrencilerin 6. sınıftaki Türkçe dersi başarı durumlarının değerlendirilmesi
4. Öğretmen-veli işbirliğinin önemi
5. Okuma eğitimi
6. Okuma alışkanlığı ve becerisinin kazandırılması
7. Okuma gelişim dosyası hakkında bilgi verilmesi
8. Dilek ve temenniler
9. Kapanış

UYGUNDUR
15/10/2012
Mehmet AÇIKGÖZ
Okul Müdürü

SÖĞÜTÖZÜ ORTAOKULU 7/B SINIFI VELİ TOPLANTI TUTANAĞI

Toplantı Nu. :1
Toplantı Tarihi : 17.10.2012
Toplantı Saati : 15:00
Toplantı Yeri : 7/B Sınıfı

GÜNDEM:

1. Açılış
2. Saygı duruşu ve İstiklal Marşı'nın okunması
3. Öğrencilerin 6. sınıftaki Türkçe dersi başarı durumlarının değerlendirilmesi
4. Öğretmen-veli işbirliğinin önemi
5. Okuma eğitimi
6. Okuma alışkanlığı ve becerisinin kazandırılması
7. Okuma gelişim dosyası hakkında bilgi verilmesi
8. Dilek ve temenniler
9. Kapanış

GÜNDEM MADDELERİNİN GÖRÜŞÜLMESİ

1. 7/B sınıfı veli toplantısı, 18.10.2012 tarihinde Türkçe öğretmeni Ertuğrul ERCAN' ın başkanlığında saat 15.00'te saygı duruşunun ardından İstiklal Marşı'nın okunması ile başlamıştır. Toplantıya 10 veli katılmıştır. Katılan velilerin ismi ve imzası tutanak ile kayıt altına alınmıştır.
2. Velilere, öğrencilerin 6. sınıf Türkçe dersi başarı ortalamaları hakkında bilgi verilmiştir. Genel olarak Türkçe dersi başarı ortalamasının orta düzeyde olduğu velilere söylenmiştir. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın öğrencileri merkeze aldığı velilere hatırlatılarak öğrencilerin öğrenme sürecine katılmalarının gerekliliği üzerinde duruldu. Öğrencilerin başarısız oldukları derslerin, öğretmenleri ile görüşmeler yapılarak öğrencileri başarıya taşımaların yolları hakkında velilerle görüş alışverişinde bulunulmuştur. Öğrenci başarısının artırılmasında birlikte çalışmanın önemi vurgulanmıştır.
3. Öğrencileri tüm özellikleriyle tanıyan kişinin öğrenci velisi olduğu görüşü velilere anlatılmıştır. Bu yüzden öğrencinin takibinde ve onun gelişiminde velilere, okula ve öğretmene velilerin yardımcı olması gerektiği söylendi. Türkçe öğretmeni Ertuğrul ERCAN: "Öğrencinin geçirdiği zamanın çoğu ailesinin yanındır." diyerek velilerin öğrenciye her konuda yardımcı olmaları gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca velilerin, öğrenciye olumlu davranış kazandırmada çok etkili olduğu söylenmiştir. Sosyal öğrenme ile öğrencilerin olumlu ve olumsuz davranış edinebileceği konusu da konuşulmuştur. Öğrenciler, olumlu ve olumsuz davranışları yakın çevresinden edindiği için velilerin öğrencilere olumlu yönde örnek olması gerektiği söylenmiştir.
4. Velilere okuma eğitimi hakkında bilgi verildi. Günümüzde, bilginin taşıdığı önem ve bilgiye ulaşmada en etkili yöntemin okuma becerisi olduğu vurgulandı. Öğrencilerin okuma beceri ve alışkanlığını, iyi bir okuma eğitimiyle elde edebileceği ortaya konmuştur.
5. Velilerle öğrencinin okuma alışkanlığı ve becerisini arttırmaya yönelik 7/B sınıfında ortak hareket edileceği belirtildi. Türkçe Öğretmeni Ertuğrul ERCAN: "Bu eğitim öğretim yılında siz velilerin işbirliği ile öğrencilerde okuduğunu anlama becerisi ve okuma alışkanlığı kazandırma hususunda ortak çalışma yapılacaktır." dedi. Velilerle iletişimin sağlanması için velilere, veli tanıtma formu gönderileceği söylendi.
6. Velilere, öğrencilerin okuma alışkanlığı ve becerisinin geliştirilmesi için okuma gelişim dosyası tutulacağı söylendi. Bu dosyanın velilere gönderileceği ve öğrencinin okuyacağı her kitabın velilere telefonla bildirileceği belirtildi. Bu dosyanın öğrenci tarafından doldurulması ve bunun takibinin öğretmenle birlikte velinin de yapması gerektiği anlatıldı.
7. İyi dilek ve temennilerle toplantıya son verildi.

ALINAN KARARLAR

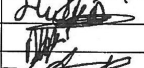

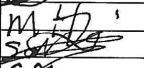
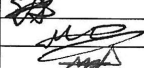
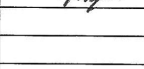
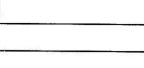
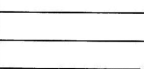
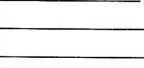
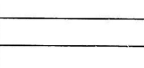
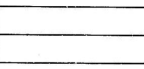
1. Öğrencilerin başarılarının nasıl arttırılacağına,
2. Öğrenci merkezli eğitimde herkesin ortak çalışması gerektiğine,
3. Okul ve velilerin sürekli iletişim içinde olması gerektiğine,
4. Okuma eğitimine önem verilmesi gerektiğine,
5. Okuma alışkanlığı ve becerisinin geliştirilmesi için ortak hareket edilmesine,
6. Kitap okuma konusunda velilerin öğrencileri desteklemesine,
7. Okuma gelişim dosyalarının takibinde velilerinde öğretmene yardımcı olmasına karar verilmiştir.

17/10.2012

Ertuğrul ERCAN
Türkçe Öğretmeni

17/10/2012
Mehmet AÇIKGÖZ
Okul Müdürü

SÖĞÜTÖZÜ ORTAOKULU 2012-2013 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI 7/B SINIFI VELİ TOPLANTISI İMZA LİSTESİ

SIRA NO	TOPLANTIYA KATILAN VELİNİN ADI SOYADI	İMZASI
1	Kamazan KILIÇ	
2	Hölyer ALTAY	
3	Muhsin AKGAKAYA	
4	Yusuf Karacaoğlu	
5	İsmail SAKI	
6	Melike Ayşe ADIGÜZEL	
7	Mubahat TÜRKMEN	
8	Satı OFLAZ	
9	Serife ATALAY	
10	Mehmet KÜÇÜKAKÇA	
11	Murat KARABULUT	
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		
26		
27		
28		
29		
30		
31		
32		
33		
34		
35		
36		
37		
38		
39		
40		
41		
42		
43		
44		
45		
46		
47		
48		

OKUMA GELİŞİM DOSYASI

OKUMA ALIŞKANLIĞININ KAZANDIRILMASI

Okuma; kelimeleri, cümleleri veya bir yazıyı bütün unsurlarıyla görme, algılama, kavrama ve anlamlandırma etkinliğidir. Okuma etkinlikleriyle öğrencilere, okuduğunu daha hızlı ve doğru anlama, çok yönlü ve yaratıcı düşünme, farklı duygu ve düşüncelere saygılı olma, yapıcı eleştirilerde bulunma gibi beceriler kazandırılabilir.

Öğrenme sürecinde okumanın payı büyüktür. Bütün derslerin okumayı gerektirdiği göz önünde tutulacak olursa, okuma alışkanlığı ve sevgisi kazanmış bir öğrencinin diğer derslerde de başarılı olacağı açıktır. Öğrencilerin okuma alışkanlığı kazanmasında zekâ seviyesi, fiziksel ve psikolojik durumu, toplumsal çevresi, kişisel deneyimi önemli rol oynar. Bu nedenle okuma çalışmalarında öğrencilerin sosyal, ekonomik, kültürel, zihinsel ve duygusal durumları göz önünde bulundurulmalıdır.

Her öğrenciye okuma alışkanlığı kazandırılabilir. Bunun için öğretmenin, öğrenciyi, ilgisini çekebilecek türde kitaplar okumaya yönlendirmesi gerekir. Öğretmen, kitap okumaktan hoşlanmayan öğrencileri kısa, resimli ve onların ilgisini çekebilecek kitaplar okumaya teşvik ederken okuma alışkanlığı kazanmış öğrencileri de edebî değer taşıyan eserleri okumaya yönlendirmelidir. Yeri geldiğinde yapılan küçük yardımlar ve özendirme, düzenlenen yarışmalarda verilen ödüllerle öğrencilerin okuma zevki ve alışkanlığı kazanmaları sağlanmalıdır.

Öğrencilerin okuma alışkanlıklarının geliştirilmesinde sınıf kitaplıkları da oldukça önemlidir. Zengin ve düzenli bir sınıf kitaplığı öğrencilerde okuma isteği uyandıracaktır.

Öğretmen, okuma alışkanlığı kazandırmada velilerle iş birliği yaparak öğrencilere evde de okuyabilecekleri kitaplar önermelidir. Bu amaçla da velileri, çocuklarına örnek olacak şekilde kitap okumaları, evde kitap okuma saatleri düzenlemeleri, çocuklarıyla okudukları kitapları değerlendirmeleri, çocuğa ait bir kitaplık oluşturmaları; onları ödüllendirmeleri ve onlara özel günlerde kitap hediye etmeleri konusunda bilgilendirmelidir.

Yapılan bu çalışmanın verimli olabilmesi için evde okunan kitapların mutlaka sınıfta değerlendirilmesi gerekir. Evde okunan kitapların sınıf ortamında tartışılması öğretmene, öğrencilerin sınıf dışında okuyup okumadıklarını belirleme imkânı verir.

Öğretmen yalnızca, öğrencilerin okudukları kitapları değerlendirmekle kalmamalı, öğrencilere bir kitabı değerlendirmede dikkat edecekleri noktaları; eserlerin planı, düşünce yapısı ve olumlu/olumsuz yönlerini belirlemeleri konularında yol göstermelidir. Bunun yanında öğretmen, öğrencilerle birlikte bir kitap değerlendirerek öğrencilerin okuyacakları eserleri kendi başlarına nasıl yorumlayacaklarını ve bu eserlerden nasıl yararlanacaklarını göstermelidir. Öğretmen, öğrenciler tarafından doldurulacak okuma gelişim dosyasını dönem sonlarında değerlendirir (öğrencilerin okuma alışkanlığı, okunan kitapların türü, okuma süresi vb.).

Okuma gelişim dosyasında;

- Öğrencinin kimlik bilgisi,
- Öğrencinin seviyesini gösteren bilgi formu,

- Öğretmen değerlendirme formları,
- Öğrenci değerlendirme formları,
- Okunan her kitabı tanıtıcı bilgi,
- Okunan her kitapla ilgili duygu ve düşünceler yer almalıdır.

6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin okudukları kitapları algılama ve değerlendirme seviyeleri ilk beş yıla göre daha üst düzeydedir.

Eğitim öğretim yılının ilk ayı öğrencilerin okuma seviyelerini ve okumakta zorluk çeken öğrencileri belirlemede önemli bir dönemdir. Bu nedenle öğretmen, 1-5. sınıflara ait bilgileri içeren “okuma dosyası”nı inceleyerek öğrencilerin sevdikleri türleri, yazarları ve okuma seviyelerini tespit eder.

Öğrencilerin seviyelerini belirlemede sınıf içi etkinlik ve tartışmalar da önemlidir. Bu tartışmalar ve etkinlikler süresince okuma alışkanlığı kazanmış öğrenciler ve her öğrencinin anlama seviyesi belirlenir. Ayrıca öğretmen, öğrencilerin okudukları metni diğer metinlerle ve kişisel deneyimleriyle ilişkilendirme becerilerini tespit eder.

Bu amaçla her on beş günde bir;

- Okudukları kitapları tanıtmaları için dört ya da beş öğrenciye söz verilir. Öğrenciler neden bu kitabı seçtiklerini, kitabın özetini ve kitap hakkındaki genel düşüncelerini sınıfla paylaşırlar. Beğendikleri bir bölümü sesli okurlar. Bu tartışmalar sırasında öğretmen her öğrenci için beş altı cümlelik notlar alır.

- Kalabalık sınıflarda öğrenciler gruplara ayrılır ve iki hafta aralıkla bir veya iki grup seçilir. Gruplar okudukları bir kitabı sınıfta tanıtır. Bu sırada grup üyelerinin her biri söz alırken öğretmen de yapılan sunumla ilgili notlar alır.

- Grup üyelerinin her biri farklı bir kitap okur ve grup içinde okudukları kitabı tanıtır. Grup üyeleri, değerlendirme formunu doldurarak yapılan sunumu değerlendirir.

Sözlü anlatımda güçlük çeken öğrencilerin kitapla ilgili duygu ve düşüncelerini değerlendirmede, yazdıkları göz önünde bulundurulmalıdır. Öğrencilerin doldurdukları değerlendirme formları, grup tartışmaları ve öğretmenin rehberliği öğrencilerin kendilerini değerlendirmelerine ve ileriye yönelik hedeflerini belirlemelerine yardımcı olur.

Öğrencilere her iki dönem başında uygulanan anketler dönem sonlarında ailelere gönderilir.

Öğrencilerin okuma seviyelerini tespit etmek amacıyla, onlardan kendilerini okuyucu olarak nasıl gördüklerini anlatan bir yazı yazmaları istenir. Bu öğrenme seyrine bakılarak ailelere yıl boyunca bilgi verilir. Öğrenciler bu şekilde her yıl kendileri için okuyacakları temel kitapların listesini yaparak okuma planı oluştururlar.

Öğrencinin yıl içinde okuduğu kitapların isimlerinin yer aldığı liste tutulur. Okuma dosyası 8. sınıfın sonunda öğrencilere verilir.

KİTAP OKUMA LİSTESİ

<u>Kitabın adı</u>	<u>Yazarı</u>	<u>Okunduğu tarih</u>
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.
25.
26.
27.
28.
29.

KİTAP OKUMA BALONU

😊 Bu kitapta
en çok
beğendiğim
bölüm

.....
.....
.....

📖 Kitabı
okurken
hissettiklerim

.....
.....
.....
.....

Ben....yerinde
olsaydım

.....
.....
.....
.....

En sevdiğim kahra-
manlar

.....
.....
.....

🔑 Ana fikri
belirleme

😞 Kitapta
beğenmediğim
bölüm

.....
.....
.....

Kitabı ben yazsaydım

.....
.....
.....
.....
.....

Kitabı ben
tamamlasaydım

.....
.....
.....
.....

HİKÂYE /ROMAN OKUMA FORMU

Kişisel Bilgiler	
Öğrencinin adı soyadı:	
Sınıfı :	
Nu :	
Kitapla İlgili Bilgiler	
Kitabın adı :	
Yazarı :	
Yayınevi, basım yılı ve yeri:	
Türü :	
Okumaya başladığım tarih:	
Okumayı bitirdiğim tarih :	
Sayfa sayısı :	
Aynı yazardan okuduğum diğer kitaplar:	
Kitapla İlgili Duygu ve Düşünceler	
Konusu:	
Kahramanlar:	
Beni en çok etkileyen kahraman ve özellikleri:	
Olayın geçtiği yer:	
Olayın geçtiği yerlerden birini kendi cümlelerimle anlatıyorum:	

Kitapta anlatılanların gerçekte olup olmayacağı ile ilgili düşüncelerim:

Kitaptan çıkardığım sonuç:

En çok sevdiğim bölüm:

Kitaptaki ... bölümü değiştirip şöyle yapardım:

Benyerinde olsaydım...

Kitabı beğendim/beğenmedim, çünkü...

Kitabı ben tamamlasaydım...

Kitapta en çok beğendiğim cümle veya paragraf:

Kitapta geçen bilmediğim kelimeler ve anlamları:

DÜŞÜNCEYE DAYALI KİTAP OKUMA FORMU

Kişisel Bilgiler	
Öğrencinin adı soyadı:	
Sınıfı :	
Nu :	
Kitapla İlgili Bilgiler	
Kitabın adı :	
Yazarı :	
Yayınevi, basım yılı ve yeri:	
Türü :	
Okumaya başladığım tarih:	
Okumayı bitirdiğim tarih :	
Sayfa sayısı :	
Aynı yazardan okuduğum diğer kitaplar:	
Kitapla İlgili Duygu ve Düşünceler	
Konusu:	
Kitapta anlatılanları kısaca şöyle ifade edebilirim:	
Kitaptan çıkardığım sonuç:	
Sevdiğim cümleler :	
Kitabın niçin yazıldığı hakkındaki düşüncem:	
Kitapta en çok beğendiğim cümle veya paragraf:	
Kitabı beğendim/beğenmedim, çünkü...	
Bu kitabı okumakla ne kazandım?:	
Kitapta geçen bilmediğim kelimeler ve anlamları:	

ŞİİR KİTABI OKUMA FORMU

Kişisel Bilgiler		
Öğrencinin adı soyadı:		
Sınıfı :		
Nu :		
Kitapla İlgili Bilgiler		
Kitabın adı :		
Şairi :		
Yayınevi, basım yılı ve yeri:		
Okumaya başladığım tarih:		
Okumayı bitirdiğim tarih :		
Sayfa sayısı :		
Tutarı :		
Kitapla İlgili Duygu ve Düşünceler		
Kitaptaki şiirlerde işlenen temalar:		
En çok sevdiğim şiirler ve sebebi:		
Kitaptan ezberlediğim şiirin adı:		
Kitabı beğendim/beğenmedim, çünkü...		
Ben şairin yerinde olsaydım...		
Kitabı okurken hissettiklerim:		
Kitapta geçen bilmediğim kelimeler ve anlamları:		
Kitapta beğendiğim şiir:		

VELİ BİLGİLENDİRME FORMU

Değerli Velimiz,

7/B sınıfında 2012-2013 eğitim-öğretim yılı birinci dönemden beri uygulanan öğretmen-veli işbirliği kapsamında öğrencilerin okuma alışkanlığı ve becerisinin geliştirilmesi hususunda 18/03/2013 tarihinde ikinci veli toplantısı yapılmıştır. Toplantının "gündem maddeleri" ve "toplantıda alınan kararlar" form ektedir.

Öğrencilerimize okuma alışkanlığı ve becerisini kazandırmak için yaptığımız çalışmaların daha verimli olabilmesi ve devamlılığının sağlanması için sizin de aile ortamında desteğinizi bekliyoruz.

Ertuğrul ERCAN
Türkçe Öğretmeni

Ek. 2. Dönem veli toplantısı tutanağı (4 sayfa)

Uygun
18/03/2013
Mehmet AÇIKGÖZ
Okul Müdürü

SÖĞÜTÖZÜ ORTAOKULU MÜDÜRLÜĞÜNE
KADINHANI

18.03.2013 tarihinde 7/B sınıfında saat 15.00'te aşağıdaki gündem maddelerini görüşmek üzere veli toplantısı yapılacaktır.

Bilgilerinize arz ederim.

15.03.2013
Ertuğrul ERCAN
Türkçe Öğretmeni

GÜNDEM:

1. Açılış,
2. Saygı duruşu ve İstiklâl Marşı,
3. I. Dönem yapılan veli toplantısının gözden geçirilmesi,
4. Öğrencilerin başarısını etkileyen unsurların konuşulması,
5. Okuma eğitimi, okuma alışkanlığı ve becerisinin geliştirilmesi,
6. Kitap okumanın teşvik edilmesi ve öğrencilerin okuma alışkanlıkları ve becerilerinin geliştirilmesi için birinci dönem başlatılan öğretmen- veli işbirliğine ikinci dönemde devam edilmesi.
7. İstek ve öneriler,
8. Kapanış.

UYGUNDUR
15.03.2013
Mehmet K. K. ÖZ
Okul Müdürü

2012-2013 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI SÖĞÜTÖZÜ ORTAOKULUOKULU 7/B SINIFI
2. DÖNEM VELİ TOPLANTI TUTANAĞI

TOPLANTI NU.: 2
TOPLANTI TARİHİ 18.03.2013
TOPLANTI SAATI: 15:00
YER: 7/B SINIFI

GÜNDEMLER:

1. Açılış,
2. Saygı duruşu ve İstiklâl Marşı,
3. I. Dönem yapılan veli toplantısının gözden geçirilmesi,
4. Öğrenci başarısını etkileyen unsurların konuşulması,
5. Okuma eğitimi, okuma alışkanlığı ve becerisinin geliştirilmesi,
6. Kitap okumanın teşvik edilmesi ve öğrencilerin okuma alışkanlıkları ve becerilerinin geliştirilmesi için birinci dönem başlatılan öğretmen- veli işbirliğine ikinci dönemde devam edilmesi.
7. İstek ve öneriler,
8. Kapanış.

GÜNDEM MADDELERİNİN GÖRÜŞÜLMESİ:

1. Toplantı, Türkçe Öğretmeni Ertuğrul ERCAN'ın açılış konuşmasıyla başladı.
2. Toplantıya katılan velilerin adları tutanakla belirlendi.
3. Saygı duruşu yapıldı ve İstiklâl Marşı okundu.
4. Birinci dönem yapılan veli toplantısı gözden geçirildi. I. dönemki toplantıda, okuma alışkanlığı ve becerisini geliştirmek için yapılan öğretmen-veli işbirliğinin bu dönemde devam edeceği söylendi.
5. Öğrencilerin başarısında şüphesiz ailenin ilgisinin çok önemli olduğu belirtildi. Öğrencilerin okulda sadece 6 saat bulunduğu, geri kalan zamanlarını ailelerinin yanlarında geçirdiği ve ailenin çocuğun başarısında çok etkili olduğu belirtildi. Bunun yanında arkadaşlık ilişkilerinin yapıcılığı, sosyallik, araştırma isteği gibi konuların da öğrenci başarısını etkileyeceği belirtildi. Veliler bu söylenenlere katıldıklarını belirttiler.
6. Okuma becerisinin, başta ana dili dersi olmak üzere diğer tüm derslerde öğrenci başarısını etkilediği belirtildi. Bu yüzden okuma alışkanlığı ve becerisinin geliştirilmesi gerektiği Türkçe öğretmeni Ertuğrul ERCAN tarafından ifade edilmiştir. Birinci dönemden beri uygulanan, veli-öğretmen işbirliği ile okuma alışkanlığı ve becerisini geliştirmeye yönelik çalışmanın olumlu sonuç verdiği veliler ve Türkçe öğretmeni tasdik edildi.
7. Okul ve ailenin uyumlu bir şekilde çalışması, şüphesiz ki öğrenci başarısını sağlayan en önemli etkenlerdendir. Bütün veliler, çocuklarının başarısı için her türlü gayreti göstereceklerini söylediler.
8. Velilere kitap okumanın önemi anlaşıldı. Türkçe Öğretmeni Ertuğrul ERCAN: "Kitap okuyan öğrencinin derslerde ve sosyal hayatta daha başarılı olduğu belirtildi. Kitap okuma alışkanlığı, ilköğretimde kazanılır ve bu alışkanlık edinildikten sonra öğrencide kitap okumaya yönelik okumaya yönelik olumlu tutum gelişir." dedi. Okuyan toplumların gelişmiş toplumlar olduğu, okuyan bireylerin ise düşünen bireyler olduğu vurgulanarak kitap okuma konusunda hem öğretmenin hem de velinin rol model olması gerektiği vurgulanmıştır.

9. Velilere istek ve önerileri soruldu. Veliler, “Kitap okuma alışkanlığı” konusunda yapılan işbirliğinin devam etmesi gerektiğini söyledi.
10. Toplantı iyi dileklerle son buldu.

ALINAN KARARLAR

1. Öğrencilerin olumlu davranış kazanmasında ailenin örnek olmasına,
2. Okuma eğitimine önem verilmesine,
3. Öğrencinin başarısının artırılmasında veli-öğretmen işbirliğinin sürekli olmasına,
4. Okuma alışkanlığı ve becerisinin geliştirilmesi hususunda veli-öğretmen işbirliğinin devam etmesine karar verilmiştir.

Ertuğrul ERCAN
Türkçe Öğretmeni

Uygandı
Mehmet A. K. GÖZ
Okul Müdürü

SÖĞÜTÖZÜ ORTAOKULU 2012-2013 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI II. DÖNEM

7/B SINIFI VELİ TOPLANTISI İMZA LİSTESİ

SIRA NO	TOPLANTIYA KATILAN VELİNİN ADI SOYADI	İMZASI
1	Ahmet KOŞAK	
2	Muhsin AKGAKAYA	
3	Sabri ŞAHİN	
4	Mubahat TÜRKMEN	
5	Mustafa ORHAN	
6	Emine ORHAN	
7	Arif TÜRKMEN	
8	Elçin KILIK	
9	Ahmet ŞAKI	
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		
26		
27		
28		
29		
30		
31		
32		
33		
34		
35		
36		
37		
38		
39		
40		

Ek 2: Ev Ziyareti Değerlendirme Formları

EV ZİYARETLERİ DEĞERLENDİRME FORMU

ÖĞRENCİNİN ADISOYADI	VELİ ADI SOYADI	VELİ ADRESİ	ZİYARET TARİHİ-SAATİ
Mezihar ACAR	İzzet ACAR	Beykavapı Köyü Konya Kadınhanı	20:00 26/02/2013

VELİ BÖLÜMÜ

Anne – baba birlikte mi?	Beraber
Evde kaç kişi yaşıyor?	7
Ailenin gelir düzeyi /Ailede çalışan sayısı	Aylık: 800 Çalışan: 1 kişi
Anne – babanın eğitim düzeyi	Anne: ilkokul Baba: ilkokul
Okulla ilgili düşünceleriniz nelerdir?	Öğretmenlerin ve okulun ilgisi için olumlu buluyoruz.
Şimdiye kadar okula kaç defa geldiniz?	1 defa

ÖĞRENCİ BÖLÜMÜ

Ev ziyaretini yararlı buluyor musunuz?	Evet
Ev ziyareti aile ilişkilerinizi nasıl etkiledi?	Çok iyi

ÖĞRETMEN TESPİTLERİ

Öğretmenlerin aşağıda belirtilen hususları göz önüne alarak gözlem ve tespit yapmaları yararlı olacaktır.

Çocuğun aile içinde mutlu olup olmadığı, anne babanın çocuğu ile ilgili tutum ve davranışları, anne babanın çocuğunun olumlu ve olumsuz yönlerinin farkındalığı, anne babanın birbirlerine karşı tutum ve davranışları, aile Kadınhanı dışından bir yerleşim biriminden gelmiş ise uyum sorunu yaşayıp yaşamadığı. (Bunların dışında önemli gördüğünüz hususları belirtiniz.)

Aile tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlamaktadır.
Öğretmenlerin aileyi ziyareti onları sevindirmişti. Aile ziyareti hakkında bilgi almışlardır.

Ahmet ORUS

Öğretmen

Salih KARAKURT

Öğretmen

Erhan
ERHAN

Öğretmen

Mehmet
AKSOZ
Okul Müdürü

EV ZİYARETLERİ YAPARKEN DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- ✓ Okul idaresi ile öğretmenler birlikte ziyaret takvimi hazırlamalıdır.
- ✓ Okul idaresi tarafından ziyaret edilecek aile (veli) önceden telefonla aranarak ziyaret haber verilmeli, abartılı ve maddi külfet oluşturacak hazırlık yapılmaması özellikle vurgulanmalıdır.
- ✓ Ziyaret yapılacak evin adresi önceden alınmalıdır. Mümkünse ziyarete öğrenci ile birlikte gidilmelidir. Öğrenci ziyarete hazırlanmalıdır.(Özel durumları gizlenmeli ve çekinceleri giderilmeli)
- ✓ Öğrenci ev ziyaretine gitmeden önce ziyaret grubu kısa bir ön hazırlık yapmalıdır.(Öğrenci ile ilgili rehberlik servisi, sınıf öğretmeni, öğrenci dosyası vb. birimlerden bilgi alınmalı)
- ✓ Ziyaret mümkün olduğunca 40 dakika ile sınırlı tutulmalıdır.
- ✓ Ziyaret edilen aile ve öğrenci ile ilgili özel bilgiler hiçbir şekilde deşifre edilmemeli ve gizlilik ilkesine uyulmalıdır.
- ✓ Ziyaretin başında yapılan ziyaretin amacı kısaca özetlenmelidir.
- ✓ Ziyaret süresince öğrenci ile ilgili olumlu yanlar öne çıkarılmalı, öğrenci aktif halde ziyarete dahil edilmelidir.
- ✓ Ziyaret esnasında anne babanın çocuklarına karşı tavırları (demokratik aile tutumu) aile içi iletişim hakkında tavsiye niteliğinde bilgi verilebilir.
- ✓ Ziyaret esnasında öğrencinin ders çalışma şekli, ortamı, sevdiği ve sevmediği, rahatsızlıkları, istekleri, hedefleri üzerinde durulabilir.
- ✓ Genel anlamda zararlı alışkanlıklar, arkadaş ilişkileri ve çocukların içinde buldukları dönem hakkında özet bilgi verilebilir.
- ✓ Okul ile aile işbirliğini güçlendirecek konular üzerinde durulabilir.
- ✓ Ziyaret esnasında nezaket ve hoşgörü kurallarının dışına çıkılmamalı, ziyaret amacı dışındaki konulara girilmemelidir.
- ✓ Ziyarete öğrencinin olumsuz nitelendirilmesine sebep olabilecek konular üzerinde durulmamalı ve öğrencinin başarısızlıkla suçlanmasına fırsat verilmemelidir.
- ✓ Ev ziyaretleri değerlendirme formu veli kısmı eğer ziyaret edilen evde dolduruluyorsa aileye formun ne amaçla doldurulduğu açıklanmalı, öğrenci kısmı ile öğretmen tespitleri ziyaret sonrasında doldurulmalıdır.
- ✓ Ziyaret ile ilgili hatıra olarak aile fertleriyle toplu fotoğraf çektirilebilir. Bu çalışma okul arşivi ve site çalışmasında kullanılabilir.
- ✓ Ziyaret sırasında tespit edilen hususlar (maddi imkansızlık, sağlık kuruluşuna yönlendirme vb.) ilgili kurumlara bildirilmeli ve takibi yapılmalıdır.
- ✓ Ziyaret sonunda aile ve öğrenciden hediye vb. kabul edilmemelidir.
- ✓ Ziyaretlerin amacı doğrultusunda gerçekleşip gerçekleşmediği, ziyaretlerle ilgili tespit edilen aksaklıklar ve yapılacak ilavelerle ilgili belli aralıklarla değerlendirme toplantısı yapılması yararlı olacaktır.

Kaynak: <http://sarkikaraagac.meb.gov.tr>, Erişim Tarihi: 07/11/2012

EV ZİYARETLERİ DEĞERLENDİRME FORMU

ÖĞRENCİNİN ADISOYADI	VELİ ADI SOYADI	VELİ ADRESİ	ZİYARET TARİHİ-SAATİ
Pınar TÜRKMEN	Mubahot TÜRKMEN	Sığırtıcı Köyü Konya/Kadınhanı	12:30 14/03/2013

VELİ BÖLÜMÜ

Anne – baba birlikte mi?	Baraber
Evde kaç kişi yaşıyor?	6
Ailenin gelir düzeyi /Ailede çalışan sayısı	Baba: 800 /Emekli
Anne – babanın eğitim düzeyi	Baba: İlköğretim Anne: ilkökul
Okulla ilgili düşünceleriniz nelerdir?	Okul hakkında olumlu düşünüyorum.
Şimdiye kadar okula kaç defa geldiniz?	3 defa

ÖĞRENCİ BÖLÜMÜ

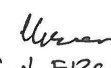
Ev ziyaretini yararlı buluyor musunuz?	Yararlı buluyorum.
Ev ziyareti aile ilişkilerinizi nasıl etkiledi?	Okulu sevmeye başladılar.

ÖĞRETMEN TESPİTLERİ

Öğretmenlerin aşağıda belirtilen hususları göz önüne alarak gözlem ve tespit yapmaları yararlı olacaktır.

Çocuğun aile içinde mutlu olup olmadığı, anne babanın çocuğu ile ilgili tutum ve davranışları, anne babanın çocuğunun olumlu ve olumsuz yönlerinin farkındalığı, anne babanın birbirlerine karşı tutum ve davranışları, aile Kadınhanı dışından bir yerleşim biriminden gelmiş ise uyum sorunu yaşayıp yaşamadığı. (Bunların dışında önemli gördüğünüz hususları belirtiniz.)

Öğrencinin eğitimiyle genellikle anne ilgilenmektedir. Öğrenci ailenin en büyük çocuğudur. Evde öğrencinin çalışma odası bulunmamaktadır. Bu durum öğrencinin dersleriyle ilgilenmesine katkı sağlamamaktadır.

Ertaç ERCAN
Öğretmen

Saliha KARAKURT
Öğretmen

Yıldız SARI
Öğretmen

Mehmet AKIKOĞLU
Okul Müdürü

EV ZİYARETLERİ YAPARKEN DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- ✓ Okul idaresi ile öğretmenler birlikte ziyaret takvimi hazırlamalıdır.
- ✓ Okul idaresi tarafından ziyaret edilecek aile (veli) önceden telefonla aranarak ziyaret haber verilmeli, abartılı ve maddi külfet oluşturacak hazırlık yapılmaması özellikle vurgulanmalıdır.
- ✓ Ziyaret yapılacak evin adresi önceden alınmalıdır. Mümkünse ziyarete öğrenci ile birlikte gidilmelidir. Öğrenci ziyarete hazırlanmalıdır.(Özel durumları gizlenmeli ve çekinceleri giderilmeli)
- ✓ Öğrenci ev ziyaretine gitmeden önce ziyaret grubu kısa bir ön hazırlık yapmalıdır.(Öğrenci ile ilgili rehberlik servisi, sınıf öğretmeni, öğrenci dosyası vb. birimlerden bilgi alınmalı)
- ✓ Ziyaret mümkün olduğunca 40 dakika ile sınırlı tutulmalıdır.
- ✓ Ziyaret edilen aile ve öğrenci ile ilgili özel bilgiler hiçbir şekilde deşifre edilmemeli ve gizlilik ilkesine uyulmalıdır.
- ✓ Ziyaretinin başında yapılan ziyaretin amacı kısaca özetlenmelidir.
- ✓ Ziyaret süresince öğrenci ile ilgili olumlu yanlar öne çıkarılmalı, öğrenci aktif halde ziyarete dahil edilmelidir.
- ✓ Ziyaret esnasında anne babanın çocuklarına karşı tavırları (demokratik aile tutumu) aile içi iletişim hakkında tavsiye niteliğinde bilgi verilebilir.
- ✓ Ziyaret esnasında öğrencinin ders çalışma şekli, ortamı, sevdiği ve sevmediği, rahatsızlıkları, istekleri, hedefleri üzerinde durulabilir.
- ✓ Genel anlamda zararlı alışkanlıklar, arkadaş ilişkileri ve çocukların içinde buldukları dönem hakkında özet bilgi verilebilir.
- ✓ Okul ile aile işbirliğini güçlendirecek konular üzerinde durulabilir.
- ✓ Ziyaret esnasında nezaket ve hoşgörü kurallarının dışına çıkılmamalı, ziyaret amacı dışındaki konulara girilmemelidir.
- ✓ Ziyarete öğrencinin olumsuz nitelendirilmesine sebep olabilecek konular üzerinde durulmamalı ve öğrencinin başarısızlıkla suçlanmasına fırsat verilmemelidir.
- ✓ Ev ziyaretleri değerlendirme formu veli kısmı eğer ziyaret edilen evde dolduruluyorsa aileye formun ne amaçla doldurulduğu açıklanmalı, öğrenci kısmı ile öğretmen tespitleri ziyaret sonrasında doldurulmalıdır.
- ✓ Ziyaret ile ilgili hatıra olarak aile fertleriyle toplu fotoğraf çektirilebilir. Bu çalışma okul arşivi ve site çalışmasında kullanılabilir.
- ✓ Ziyaret sırasında tespit edilen hususlar (maddi imkansızlık, sağlık kuruluşuna yönlendirme vb.) ilgili kurumlara bildirilmeli ve takibi yapılmalıdır.
- ✓ Ziyaret sonunda aile ve öğrenciden hediye vb. kabul edilmemelidir.
- ✓ Ziyaretlerin amacı doğrultusunda gerçekleşip gerçekleşmediği, ziyaretlerle ilgili tespit edilen aksaklıklar ve yapılacak ilavelerle ilgili belli aralıklarla değerlendirme toplantısı yapılması yararlı olacaktır.

Kaynak: <http://sarkikaraagac.meb.gov.tr>, Erişim Tarihi: 07/11/2012

EV ZİYARETLERİ DEĞERLENDİRME FORMU

ÖĞRENCİNİN ADISOYADI	VELİ ADI SOYADI	VELİ ADRESİ	ZİYARET TARİHİ-SAATİ
Ayşe KOÇAK	Mustafa KOÇAK	Beykavâfi Köyü Konya/Kadınhanı	18:00 26/03/2018

VELİ BÖLÜMÜ

Anne – baba birlikte mi?	Berber
Evde kaç kişi yaşıyor?	4
Ailenin gelir düzeyi /Ailede çalışan sayısı	Aylık 800 TL / 1 kişi çalışıyor.
Anne – babanın eğitim düzeyi	Baba: ilkokul Anne: ilkokul
Okulla ilgili düşünceleriniz nelerdir?	Okulu seviyoruz ancak taşınmalı eğitim olması iyi değil
Şimdiye kadar okula kaç defa geldiniz?	4 defa

ÖĞRENCİ BÖLÜMÜ

Ev ziyaretini yararlı buluyor musunuz?	Birçok öğretmenimin evimizi ziyaret etmesi beni sevindirdi.
Ev ziyareti aile ilişkilerinizi nasıl etkiledi?	Annem ve babam okulla daha fazla iletişime geçti.

ÖĞRETMEN TESPİTLERİ

Öğretmenlerin aşağıda belirtilen hususları göz önüne alarak gözlem ve tespit yapmaları yararlı olacaktır.

Çocuğun aile içinde mutlu olup olmadığı, anne babanın çocuğu ile ilgili tutum ve davranışları, anne babanın çocuğunun olumlu ve olumsuz yönlerinin farkındalığı, anne babanın birbirlerine karşı tutum ve davranışları, aile Kadınhanı dışından bir yerleşim biriminden gelmiş ise uyum sorunu yaşayıp yaşamadığı. (Bunların dışında önemli gördüğünüz hususları belirtiniz.)

Aile şeklindeki aile tipinde. Öğrenciyle anne ve baba yakın ilişki sürdürmekte. Ev ziyaretinde bulunulması öğrencinin anne ve babasını sevindirdi.

Ahmet
OLUŞ
Öğretmen

Eraynol
ERCAN
Öğretmen

Mehmet
Murat
KAZABULUT
Öğretmen

Mehmet
AKIKGÖZ
Okul Müdürü

EV ZİYARETLERİ YAPARKEN DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- ✓ Okul idaresi ile öğretmenler birlikte ziyaret takvimi hazırlamalıdır.
- ✓ Okul idaresi tarafından ziyaret edilecek aile (veli) önceden telefonla aranarak ziyaret haber verilmeli, abartılı ve maddi külfet oluşturacak hazırlık yapılmaması özellikle vurgulanmalıdır.
- ✓ Ziyaret yapılacak evin adresi önceden alınmalıdır. Mümkünse ziyarete öğrenci ile birlikte gidilmelidir. Öğrenci ziyarete hazırlanmalıdır.(Özel durumları gizlenmeli ve çekinceleri giderilmeli)
- ✓ Öğrenci ev ziyaretine gitmeden önce ziyaret grubu kısa bir ön hazırlık yapmalıdır.(Öğrenci ile ilgili rehberlik servisi, sınıf öğretmeni, öğrenci dosyası vb. birimlerden bilgi alınmalı)
- ✓ Ziyaret mümkün olduğunca 40 dakika ile sınırlı tutulmalıdır.
- ✓ Ziyaret edilen aile ve öğrenci ile ilgili özel bilgiler hiçbir şekilde deşifre edilmemeli ve gizlilik ilkesine uyulmalıdır.
- ✓ Ziyaretinin başında yapılan ziyaretin amacı kısaca özetlenmelidir.
- ✓ Ziyaret süresince öğrenci ile ilgili olumlu yanlar öne çıkarılmalı, öğrenci aktif halde ziyarete dahil edilmelidir.
- ✓ Ziyaret esnasında anne babanın çocuklarına karşı tavırları (**demokratik aile tutumu**) aile içi iletişim hakkında tavsiye niteliğinde bilgi verilebilir.
- ✓ Ziyaret esnasında öğrencinin ders çalışma şekli, ortamı, sevdikleri ve sevmedikleri, rahatsızlıkları, istekleri, hedefleri üzerinde durulabilir.
- ✓ Genel anlamda zararlı alışkanlıklar, arkadaş ilişkileri ve çocukların içinde buldukları dönem hakkında özet bilgi verilebilir.
- ✓ Okul ile aile işbirliğini güçlendirecek konular üzerinde durulabilir.
- ✓ Ziyaret esnasında nezaket ve hoşgörü kurallarının dışına çıkılmamalı, ziyaret amacı dışındaki konulara girilmemelidir.
- ✓ Ziyarete öğrencinin olumsuz nitelendirilmesine sebep olabilecek konular üzerinde durulmamalı ve öğrencinin başarısızlıkla suçlanmasına fırsat verilmemelidir.
- ✓ Ev ziyaretleri değerlendirme formu veli kısmı eğer ziyaret edilen evde dolduruluyorsa aileye formun ne amaçla doldurulduğu açıklanmalı, öğrenci kısmı ile öğretmen tespitleri ziyaret sonrasında doldurulmalıdır.
- ✓ Ziyaret ile ilgili hatıra olarak aile fertleriyle toplu fotoğraf çektirilebilir. Bu çalışma okul arşivi ve site çalışmasında kullanılabilir.
- ✓ Ziyaret sırasında tespit edilen hususlar (maddi imkansızlık, sağlık kuruluşuna yönlendirme vb.) ilgili kurumlara bildirilmeli ve takibi yapılmalıdır.
- ✓ Ziyaret sonunda aile ve öğrenciden hediye vb. kabul edilmemelidir.
- ✓ Ziyaretlerin amacı doğrultusunda gerçekleşip gerçekleşmediği, ziyaretlerle ilgili tespit edilen aksaklıklar ve yapılacak ilavelerle ilgili belli aralıklarla değerlendirme toplantısı yapılması yararlı olacaktır.

Kaynak: <http://sarkikaraagac.meb.gov.tr>, Erişim Tarihi: 07/11/2012

EV ZİYARETLERİ DEĞERLENDİRME FORMU

ÖĞRENCİNİN ADISOYADI	VELİ ADI SOYADI	VELİ ADRESİ	ZİYARET TARİHİ-SAATİ
Beyza KOÇAK	Mustafa KOÇAK	Beykavapı Köyü Konya / Kadınhanı	18:00 02/04/2013

VELİ BÖLÜMÜ

Anne – baba birlikte mi?	Beraber
Evde kaç kişi yaşıyor?	7
Ailenin gelir düzeyi /Ailede çalışan sayısı	1 kişi çalışıyor. Yıllık 12000 TL
Anne – babanın eğitim düzeyi	Ortaokul
Okulla ilgili düşünceleriniz nelerdir?	Okul taşıma sistemi olduğu için bizim köye uzak.
Simdiye kadar okula kaç defa geldiniz?	2 kere

ÖĞRENCİ BÖLÜMÜ

Ev ziyaretini yararlı buluyor musunuz?	Evet buluyorum.
Ev ziyareti aile ilişkilerinizi nasıl etkiledi?	İyi etkiledi.

ÖĞRETMEN TESPİTLERİ

Öğretmenlerin aşağıda belirtilen hususları göz önüne alarak gözlem ve tespit yapmaları yararlı olacaktır.

Çocuğun aile içinde mutlu olup olmadığı, anne babanın çocuğu ile ilgili tutum ve davranışları, anne babanın çocuğunun olumlu ve olumsuz yönlerinin farkındalığı, anne babanın birbirlerine karşı tutum ve davranışları, aile Kadınhanı dışından bir yerleşim biriminden gelmiş ise uyum sorunu yaşayıp yaşamadığı. (Bunların dışında önemli gördüğünüz hususları belirtiniz.)

Aile de sadece baba çalışmaktadır. Baba köyedeki diğer kişilerden farklı olarak ticaretle uğraşmaktadır. Ailenin 5 çocuğu vardır. Bunlardan 3'ü okul çağında olup okula devam etmektedir. Anne ve baba çocuklarının eğitimi için onlara yardımcı olmaktadır.

Muhammed ERGÜN
Öğretmen

Salih KARAKURT
Öğretmen

Muhammed KARABULUT
Öğretmen

Mehmet AÇIKGÖZ
Okul Müdürü

EV ZİYARETLERİ YAPARKEN DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- ✓ Okul idaresi ile öğretmenler birlikte ziyaret takvimi hazırlamalıdır.
- ✓ Okul idaresi tarafından ziyaret edilecek aile (veli) önceden telefonla aranarak ziyaret haber verilmeli, abartılı ve maddi külfet oluşturacak hazırlık yapılmaması özellikle vurgulanmalıdır.
- ✓ Ziyaret yapılacak evin adresi önceden alınmalıdır. Mümkünse ziyarete öğrenci ile birlikte gidilmelidir. Öğrenci ziyarete hazırlanmalıdır.(Özel durumları gizlenmeli ve çekinceleleri giderilmeli)
- ✓ Öğrenci ev ziyaretine gitmeden önce ziyaret grubu kısa bir ön hazırlık yapmalıdır.(Öğrenci ile ilgili rehberlik servisi, sınıf öğretmeni, öğrenci dosyası vb. birimlerden bilgi alınmalı)
- ✓ Ziyaret mümkün olduğunca 40 dakika ile sınırlı tutulmalıdır.
- ✓ Ziyaret edilen aile ve öğrenci ile ilgili özel bilgiler hiçbir şekilde deşifre edilmemeli ve gizlilik ilkesine uyulmalıdır.
- ✓ Ziyaretinin başında yapılan ziyaretin amacı kısaca özetlenmelidir.
- ✓ Ziyaret süresince öğrenci ile ilgili olumlu yanlar öne çıkarılmalı, öğrenci aktif halde ziyarete dahil edilmelidir.
- ✓ Ziyaret esnasında anne babanın çocuklarına karşı tavırları (demokratik aile tutumu) aile içi iletişim hakkında tavsiye niteliğinde bilgi verilebilir.
- ✓ Ziyaret esnasında öğrencinin ders çalışma şekli, ortamı, sevdikleri ve sevmedikleri, rahatsızlıkları, istekleri, hedefleri üzerinde durulabilir.
- ✓ Genel anlamda zararlı alışkanlıklar, arkadaş ilişkileri ve çocukların içinde buldukları dönem hakkında özet bilgi verilebilir.
- ✓ Okul ile aile işbirliğini güçlendirecek konular üzerinde durulabilir.
- ✓ Ziyaret esnasında nezaket ve hoşgörü kurallarının dışına çıkılmamalı, ziyaret amacı dışındaki konulara girilmemelidir.
- ✓ Ziyarete öğrencinin olumsuz nitelendirilmesine sebep olabilecek konular üzerinde durulmamalı ve öğrencinin başarısızlıkla suçlanmasına fırsat verilmemelidir.
- ✓ Ev ziyaretleri değerlendirme formu veli kısmı eğer ziyaret edilen evde dolduruluyorsa aileye formun ne amaçla doldurulduğu açıklanmalı, öğrenci kısmı ile öğretmen tespitleri ziyaret sonrasında doldurulmalıdır.
- ✓ Ziyaret ile ilgili hatıra olarak aile fertleriyle toplu fotoğraf çektirilebilir. Bu çalışma okul arşivi ve site çalışmasında kullanılabilir.
- ✓ Ziyaret sırasında tespit edilen hususlar (maddi imkansızlık, sağlık kuruluşuna yönlendirme vb.) ilgili kurumlara bildirilmeli ve takibi yapılmalıdır.
- ✓ Ziyaret sonunda aile ve öğrenciden hediye vb. kabul edilmemelidir.
- ✓ Ziyaretlerin amacı doğrultusunda gerçekleşip gerçekleşmediği, ziyaretlerle ilgili tespit edilen aksaklıklar ve yapılacak ilavelerle ilgili belli aralıklarla değerlendirme toplantısı yapılması yararlı olacaktır.

EV ZİYARETLERİ DEĞERLENDİRME FORMU

ÖĞRENCİNİN ADISOYADI	VELİ ADI SOYADI	VELİ ADRESİ	ZİYARET TARİHİ-SAATİ
Mustafa ACAR	Naciye ACAR	Beysaklı Köyü Kadınhanı	13:00 04/04/2018

VELİ BÖLÜMÜ

Anne – baba birlikte mi?	Berber
Evde kaç kişi yaşıyor?	7
Ailenin gelir düzeyi /Ailede çalışan sayısı:	FOOTL
Anne – babanın eğitim düzeyi	Anne: ilköğ Baba: ilköğ
Okulla ilgili düşünceleriniz nelerdir?	Okulu seviyorum, orada arkadaşlarımla oynamayı seviyorum.
Şimdiye kadar okula kaç defa geldiniz?	2 defa

ÖĞRENCİ BÖLÜMÜ

Ev ziyaretini yararlı buluyor musunuz?	Evet
Ev ziyareti aile ilişkilerinizi nasıl etkiledi?	Anneni babam okumamı daha fazla istadiler, öğretmenlerimi sevdim.

ÖĞRETMEN TESPİTLERİ

Öğretmenlerin aşağıda belirtilen hususları göz önüne alarak gözlem ve tespit yapmaları yararlı olacaktır.

Çocuğun aile içinde mutlu olup olmadığı, anne babanın çocuğu ile ilgili tutum ve davranışları, anne babanın çocuğunun olumlu ve olumsuz yönlerinin farkındalığı, anne babanın birbirlerine karşı tutum ve davranışları, aile Kadınhanı dışından bir yerleşim biriminden gelmiş ise uyum sorunu yaşayıp yaşamadığı. (Bunların dışında önemli gördüğünüz hususları belirtiniz.)

Aile tarım ve hayvancılıkla uğraşan bir ailedir. Büyük aile tipindedir. Evde babanne ve dede de vardır. Çocuklara karşı ilgi göstermektedirler. Öğretmenlerin aileyi ziyaret etmesi onları çok sevindirmiştir.

İbrahim ERCAN

Öğretmen

Murat KARABULUT

Öğretmen

Mehmet ÖZGÜ

Öğretmen

Mehmet AKKÖZ
Okul Müdürü

EV ZİYARETLERİ YAPARKEN DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- ✓ Okul idaresi ile öğretmenler birlikte ziyaret takvimi hazırlamalıdır.
- ✓ Okul idaresi tarafından ziyaret edilecek aile (veli) önceden telefonla aranarak ziyaret haber verilmeli, abartılı ve maddi külfet oluşturacak hazırlık yapılmaması özellikle vurgulanmalıdır.
- ✓ Ziyaret yapılacak evin adresi önceden alınmalıdır. Mümkünse ziyarete öğrenci ile birlikte gidilmelidir. Öğrenci ziyarete hazırlanmalıdır.(Özel durumları gizlenmeli ve çekinceleri giderilmeli)
- ✓ Öğrenci ev ziyaretine gitmeden önce ziyaret grubu kısa bir ön hazırlık yapmalıdır.(Öğrenci ile ilgili rehberlik servisi, sınıf öğretmeni, öğrenci dosyası vb. birimlerden bilgi alınmalı)
- ✓ Ziyaret mümkün olduğunca 40 dakika ile sınırlı tutulmalıdır.
- ✓ Ziyaret edilen aile ve öğrenci ile ilgili özel bilgiler hiçbir şekilde deşifre edilmemeli ve gizlilik ilkesine uyulmalıdır.
- ✓ Ziyaretinin başında yapılan ziyaretin amacı kısaca özetlenmelidir.
- ✓ Ziyaret süresince öğrenci ile ilgili olumlu yanlar öne çıkarılmalı, öğrenci aktif halde ziyarete dahil edilmelidir.
- ✓ Ziyaret esnasında anne babanın çocuklarına karşı tavırları (**demokratik aile tutumu**) aile içi iletişim hakkında tavsiye niteliğinde bilgi verilebilir.
- ✓ Ziyaret esnasında öğrencinin ders çalışma şekli, ortamı, sevdiği ve sevmediği, rahatsızlıkları, istekleri, hedefleri üzerinde durulabilir.
- ✓ Genel anlamda zararlı alışkanlıklar, arkadaş ilişkileri ve çocukların içinde buldukları dönem hakkında özet bilgi verilebilir.
- ✓ Okul ile aile işbirliğini güçlendirecek konular üzerinde durulabilir.
- ✓ Ziyaret esnasında nezaket ve hoşgörü kurallarının dışına çıkılmamalı, ziyaret amacı dışındaki konulara girilmemelidir.
- ✓ Ziyarette öğrencinin olumsuz nitelendirilmesine sebep olabilecek konular üzerinde durulmamalı ve öğrencinin başarısızlıkla suçlanmasına fırsat verilmemelidir.
- ✓ Ev ziyaretleri değerlendirme formu veli kısmı eğer ziyaret edilen evde dolduruluyorsa aileye formun ne amaçla doldurulduğu açıklanmalı, öğrenci kısmı ile öğretmen tespitleri ziyaret sonrasında doldurulmalıdır.
- ✓ Ziyaret ile ilgili hatıra olarak aile fertleriyle toplu fotoğraf çektilerilebilir. Bu çalışma okul arşivi ve site çalışmasında kullanılabilir.
- ✓ Ziyaret sırasında tespit edilen hususlar (maddi imkansızlık, sağlık kuruluşuna yönlendirme vb.) ilgili kurumlara bildirilmeli ve takibi yapılmalıdır.
- ✓ Ziyaret sonunda aile ve öğrenciden hediye vb. kabul edilmemelidir.
- ✓ Ziyaretlerin amacı doğrultusunda gerçekleşip gerçekleşmediği, ziyaretlerle ilgili tespit edilen aksaklıklar ve yapılacak ilavelerle ilgili belli aralıklarla değerlendirme toplantısı yapılması yararlı olacaktır.

EV ZİYARETLERİ DEĞERLENDİRME FORMU

ÖĞRENCİNİN ADISOYADI	VELİ ADI: SOYADI	VELİ ADRESİ	ZİYARET TARİHİ-SAATİ
Elif ERTÜRK	Baki ERTÜRK	Dinali Köyü Kadınhanı / Konya	16:00 05/10/2013

VELİ BÖLÜMÜ

Anne – baba birlikte mi?	Berber
Evde kaç kişi yaşıyor?	6
Ailenin gelir düzeyi / Ailede çalışan sayısı	500 / 1 kişi çalışıyor
Anne – babanın eğitim düzeyi	Anne: ilkokul Baba: ilkokul
Okulla ilgili düşünceleriniz nelerdir?	Okulumuz seviyoruz.
Sımdıye kadar okula kaç defa geldiniz?	1 defa

ÖĞRENCİ BÖLÜMÜ

Ev ziyaretini yararlı buluyor musunuz?	Evet
Ev ziyareti aile ilişkilerinizi nasıl etkiledi?	Çok etkili oldu.

ÖĞRETMEN TESPİTLERİ

Öğretmenlerin aşağıda belirtilen hususları göz önüne alarak gözlem ve tespit yapmaları yararlı olacaktır.

Çocuğun aile içinde mutlu olup olmadığı, anne babanın çocuğu ile ilgili tutum ve davranışları, anne babanın çocuğunun olumlu ve olumsuz yönlerinin farkındalığı, anne babanın birbirlerine karşı tutum ve davranışları, aile Kadınhanı dışından bir yerleşim biriminden gelmiş ise uyum sorunu yaşayıp yaşamadığı. (Bunların dışında önemli gördüğünüz hususları belirtiniz.)

Babası Konya merkezde işçi olarak çalışmaktadır.
Anne ise evde çocukların başındadır. Ayrıca anne evde hayvancılıkla uğraşmaktadır. Ev ziyaretinde ise dede vardı. Yaptıkları ev aile için biraz küçük gelmektedir.
Bu durum öğrencinin gelişmesini olumsuz etkileyebilir.

Ertuğrul ELCAN
Öğretmen

Ahmet ORUÇ
Öğretmen

Salih KARAKURT
Öğretmen

Murat KARABULUT
Öğretmen
Okul Müdürü

EV ZİYARETLERİ YAPARKEN DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- ✓ Okul idaresi ile öğretmenler birlikte ziyaret takvimi hazırlamalıdır.
- ✓ Okul idaresi tarafından ziyaret edilecek aile (veli) önceden telefonla aranarak ziyaret haber verilmeli, abartılı ve maddi külfet oluşturacak hazırlık yapılmaması özellikle vurgulanmalıdır.
- ✓ Ziyaret yapılacak evin adresi önceden alınmalıdır. Mümkünse ziyarete öğrenci ile birlikte gidilmelidir. Öğrenci ziyarete hazırlanmalıdır.(Özel durumları gizlenmeli ve çekinceleri giderilmeli)
- ✓ Öğrenci ev ziyaretine gitmeden önce ziyaret grubu kısa bir ön hazırlık yapmalıdır.(Öğrenci ile ilgili rehberlik servisi, sınıf öğretmeni, öğrenci dosyası vb. birimlerden bilgi alınmalı)
- ✓ Ziyaret mümkün olduğunca 40 dakika ile sınırlı tutulmalıdır.
- ✓ Ziyaret edilen aile ve öğrenci ile ilgili özel bilgiler hiçbir şekilde deşifre edilmemeli ve gizlilik ilkesine uyulmalıdır.
- ✓ Ziyaretinin başında yapılan ziyaretin amacı kısaca özetlenmelidir.
- ✓ Ziyaret süresince öğrenci ile ilgili olumlu yanlar öne çıkarılmalı, öğrenci aktif halde ziyarete dahil edilmelidir.
- ✓ Ziyaret esnasında anne babanın çocuklarına karşı tavırları (demokratik aile tutumu) aile içi iletişim hakkında tavsiye niteliğinde bilgi verilebilir.
- ✓ Ziyaret esnasında öğrencinin ders çalışma şekli, ortamı, sevdikleri ve sevmedikleri, rahatsızlıkları, istekleri, hedefleri üzerinde durulabilir.
- ✓ Genel anlamda zararlı alışkanlıklar, arkadaş ilişkileri ve çocukların içinde buldukları dönem hakkında özet bilgi verilebilir.
- ✓ Okul ile aile işbirliğini güçlendirecek konular üzerinde durulabilir.
- ✓ Ziyaret esnasında nezaket ve hoşgörü kurallarının dışına çıkılmamalı, ziyaret amacı dışındaki konulara girilmemelidir.
- ✓ Ziyarete öğrencinin olumsuz nitelendirilmesine sebep olabilecek konular üzerinde durulmamalı ve öğrencinin başarısızlıkla suçlanmasına fırsat verilmemelidir.
- ✓ Ev ziyaretleri değerlendirme formu veli kısmı eğer ziyaret edilen evde dolduruluyorsa aileye formun ne amaçla doldurulduğu açıklanmalı, öğrenci kısmı ile öğretmen tespitleri ziyaret sonrasında doldurulmalıdır.
- ✓ Ziyaret ile ilgili hatıra olarak aile fertleriyle toplu fotoğraf çektirilebilir. Bu çalışma okul arşivi ve site çalışmasında kullanılabilir.
- ✓ Ziyaret sırasında tespit edilen hususlar (maddi imkansızlık, sağlık kuruluşuna yönlendirme vb.) ilgili kurumlara bildirilmeli ve takibi yapılmalıdır.
- ✓ Ziyaret sonunda aile ve öğrenciden hediye vb. kabul edilmemelidir.
- ✓ Ziyaretlerin amacı doğrultusunda gerçekleşip gerçekleşmediği, ziyaretlerle ilgili tespit edilen aksaklıklar ve yapılacak ilavelerle ilgili belli aralıklarla değerlendirme toplantısı yapılması yararlı olacaktır.

Ek 3: Veli Tanıma Formu

Başarı Testi 1 Belirtke Tablosu (Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması)	Bilişsel Alan Basamakları
---	---------------------------

Kaynak: <http://www.dersimizturkce.gen.tr/>, Erişim: 10/10/2012

SORU NO.	23, 24	KAZANIMLAR Metne ilişkin sorulara cevap verir.	BİLGİ	KAVRAMA	UYGULAMA	ANALİZ	SENTEZ	DEĞERLENDİRME	TOPLAM
	Sayın Velim; Öğrencilerimizin; duygusal, sosyal, zihinsel ve fiziksel gelişimlerini daha iyi izleyebilmemiz, onlar hakkında bilgi edinmek ve sağlıklı okuduklarının kronolojik sıra ve hiyerarşik yapılarını belirlemek için hazırlanmış olduğumuz sorulara vereceğiniz cevaplar çalışmalarımıza ışık tutacaktır. Bilgileriniz kesinlikle gizli tutulacaktır. Yardımcı olduğunuz için teşekkür ederim.								
	3, 4	Öğrencinin Anlatımını kendi ağzından yapıldığını belirler.		X					
	5, 6	Adı Metindeki yardımcı fikirleri duyguları belirler.				X			
	2.	Doğum Yeri Ve Yılı							
	3.	Cep telefon nu.su							
	7, 8	İşyeri, Olay yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.				X			
	5.	Mesleği							
	6.	Eğitimi Durumu							
	9, 10	Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.		X					
		Öğrencinin bilgisi var mı?							
	11, 12	Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.		X					
		Öğrencinin ders çalıştırma becerisi var mı?							
		Kaç yıldır burada oturuyorsunuz?							
	13, 14	Eviniz ne ile isimiyor?		X					
		Çocuk Sayısı : ... Kız Erkek							
		Okuyan Çocuk Sayısı : Öğrencim nci Çocuk.							
		Evde Yaşayan Toplam Kişi Sayısı : (babaanne-dede dahil)							
	15, 16	Metnin ana fikrini ana duygusunu belirler....				X			
		Sağlık Güvencesi: ☐ Emekli Sandığı ☐ SSK ☐ Bağkur ☒ Yeşil Kart ☐ Güvencemiz Yok							
		Oturduğunuz Ev : ☐ Kira ☐ Kendi Evimiz							
	17, 18	Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.		X					
		Öğrencinin Annesi Sağ mı? : ☐ Evet ☐ Hayır							
		Öğrencinin Babası Sağ mı? : ☐ Evet ☐ Hayır							
	19, 20	Öğrencinin Annesi : ☐ Öz ☐ Üvey		X					
		Öğrencinin Babası : ☐ Öz ☐ Üvey							
		Öğrencinin özel bilinmesi gereken özelliklerini yazınız.(Düzenli kullandığı ilaç, alerjisi, geçirdiği ameliyat, görme, işitme problemleri, kekemelik, şizofreni, alınganlık, içedönük, v.b. durumlarını detaylı yazınız)							
	21, 22	Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.			X				
								
								
								

Öğrencimizi bana birkaç cümle ile anlatmanızı istesem çocuğunuz hakkında söyleyebileceğiniz neler olur?

.....

.....

.....

.....

TEŞEKKÜR EDERİM
Ertuğrul ERCAN
Türkçe Öğretmeni

Ek 4: Başarı Testleri Belirtke ve Madde Analizi Tabloları

Başarı Testi 2 Belirtke Tablosu (Kitaplarının Cumhuriyetinde)		Bilişsel Alan Basamakları						
SORU NU.	KAZANIMLAR	BİLGİ	KAVRAMA	UYGULAMA	ANALİZ	SENTEZ	DEĞERLENDİRME	TOPLAM
3, 4	Metindeki örtülü anlamları bulur.		X					
1, 2, 19	Metindeki yardımcı fikirleri duyguları belirler.				X			
9, 10, 21, 22	Kelimeler arasındaki anlam ilişkilerini kavrayarak birbiriyle anlamca ilişkili kelimelere örnek verir.				X			
5, 6	Aynı kavram alanına giren kelimeleri anlam farklılıklarını dikkate alarak kullanır.		X					
11, 12	Şiir dilinin farklılığını ayırt eder.		X					
17, 18	Metnin konusunu belirler.				X			
7, 8	Metnin ana fikrini ana duygusunu belirler.				X			
15, 20	Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.		X					
23, 24	Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamını çıkarır.		X					

Başarı Testi 3 Belirtke Tablosu (Gölnaz ve Ödünc Sevinç)		Bilişsel Alan Basamakları						
SORU NU.	KAZANIMLAR	BİLGİ	KAVRAMA	UYGULAMA	ANALİZ	SENTEZ	DEĞERLENDİRME	TOPLAM
3, 4	Metnin konusunu belirler.				X			
5, 6	Metnin ana fikrini/ ana duygusunu belirler.				X			
7, 8	Olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.		X					
9, 10	Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.		X					
11, 12	Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.		X					
13, 14	Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.		X					
15, 16	Metnin yardımcı fikirlerini/duygularını belirler.				X			
17, 18	Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.			X				
19, 22	Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.		X					
20, 21	Metinde yararlanılan düşünceyi geliştirme yollarının işlevini açıklar.		X					
23, 24	Metne ilişkin sorulara cevap verir.		X					

TEST: BAŞARI TESTİ 1
SORU SAYISI: 24
UYGULANAN ÖĞRENCİ SAYISI: 95
KR-20 GÜVENİRLİK KATSAYISI: 0,73

SORU	MADDE GÜÇLÜĞÜ	MADDE AYIRICILIĞI	ESAS TESTE ALINAN MADDELER
1	0,54	0,58	X
2	0,64	0,45	X
3	0,52	0,78	X
4	0,88	0,15	Madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
5	0,73	0,49	X
6	0,48	0,57	X
7	0,57	0,61	X
8	0,95	0,22	Madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
9	0,78	0,53	X
10	0,36	0,68	Madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
11	0,85	0,14	Madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
12	0,45	0,58	X
13	0,72	0,62	X
14	0,51	0,56	X
15	0,52	0,60	X
16	0,71	0,18	Madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
17	0,56	0,48	X
18	0,63	0,53	X
19	0,96	0,25	Madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
20	0,53	0,60	X
21	0,40	0,64	X
22	0,22	0,71	Madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
23	0,14	0,91	Madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
24	0,56	0,85	X

TEST:BAŞARI TESTİ 2
SORU SAYISI: 24
UYGULANAN ÖĞRENCİ SAYISI: 90
KR-20 GÜVENİRLİK KATSAYISI: 0,78

SORU	MADDE GÜÇLÜĞÜ	MADDE AYIRICILIĞI	ESAS TESTE ALINAN MADDELER
1	0,52	0,48	X
2	0,56	0,53	X
3	0,71	0,37	Madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
4	0,44	0,48	X
5	0,91	0,37	Madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
6	0,51	0,72	X
7	0,83	0,17	madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
8	0,78	0,51	X
9	0,56	0,48	X
10	0,53	0,61	X
11	0,66	0,73	X
12	0,85	0,14	madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
13	0,55	0,53	X
14	0,62	0,52	X
15	0,90	0,33	Madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
16	0,86	0,39	Madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
17	0,71	0,43	X
18	0,51	0,41	X
19	0,61	0,52	X
20	0,57	0,63	X
21	0,89	0,24	madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
22	0,79	0,40	Madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
23	0,59	0,70	X
24	0,70	0,48	X

TEST:BAŞARI TESTİ 3
SORU SAYISI: 24
UYGULANAN ÖĞRENCİ SAYISI: 92
KR-20 GÜVENİRLİK KATSAYISI: 0,71

SORU	MADDE GÜÇLÜĞÜ	MADDE AYIRICILIĞI	ESAS TESTE ALINAN MADDELER
1	0,91	0,12	X
2	0,52	0,56	X
3	0,65	0,45	X
4	0,78	0,30	madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
5	0,63	0,49	X
6	0,45	0,61	X
7	0,88	0,29	Madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
8	0,49	0,56	X
9	0,56	0,61	X
10	0,55	0,48	X
11	0,89	0,14	madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
12	0,52	0,58	X
13	0,60	0,54	X
14	0,91	0,11	madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
15	0,54	0,58	X
16	0,58	0,61	X
17	0,91	0,40	Madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
18	0,93	0,31	Madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
19	0,56	0,49	X
20	0,66	0,56	X
21	0,70	0,43	X
22	0,91	0,33	Madde kolay ve ayırt ediciliği düşük
23	0,61	0,41	X
24	0,91	0,22	madde kolay ve ayırt ediciliği düşük

Ek 5: KALICILIK TESTİ MADDE ANALİZİ

SORU SAYISI: 20

KR-20 GÜVENİRLİK KATSAYISI: 0,71

TEST	SORU NU.	KALICILIK TESTİ SORU NU.	Pj	rjx
Okuduğunu Anlamaya Yönelik I. Başarı Testi	1	1	0,54	0,58
	12	2	0,45	0,58
	14	3	0,51	0,56
	15	4	0,52	0,60
	17	5	0,56	0,48
	20	6	0,53	0,60
Okuduğunu Anlamaya Yönelik II. Başarı Testi	2	7	0,52	0,56
	3	8	0,65	0,45
	9	9	0,56	0,61
	10	10	0,55	0,48
	12	11	0,52	0,58
	13	12	0,60	0,54
	20	13	0,57	0,63
Okuduğunu Anlamaya Yönelik III. Başarı Testi	1	14	0,52	0,48
	4	15	0,44	0,48
	9	16	0,56	0,48
	13	17	0,55	0,53
	14	18	0,62	0,52
	15	19	0,54	0,58
	19	20	0,61	0,52

EK 6: ÇOCUK KİTAPLIĞINDA SABAH TARTIŞMASI METNİ
OKUMA BECERİSİ TESTİ (BAŞARI TESTİ 1)

Sevgili öğrenciler, bu test “Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması” metniyle ilgili okuduğunu anlama gücünü ölçmeyi amaçlayan, her biri dört seçenekli 16 soruyu kapsamaktadır. Her sorunun bir doğru cevabı vardır. Sorunun doğru cevabı olan seçeneği bulup, işaretleyiniz. Başarılar.

Ad: Okulu: Nu:
Soyad: Sınıfı:

- I. Nasrettin Hoca'nın eşeğine ters binmesi ve herkesin kahkahalara boğulması.
- II. Kara Balık: “Binlerce yıllık doğu edebiyatının çağdaş sesini bende duyacaksınız” dedi.
- III. Güneş ufuktan kulağını yeni gösterdiğinde Walt Disney (Valt Disney)'in mikilerinin uyanması.
- IV. Çocuğun geçen yıl aldığı kitaplardan birini diğer kitapların içinden çekip alması.

1. Okuduğumuz metne göre yukarıdaki numaralanmış olayların oluş sırası aşağıdakilerden hangisidir?

- A. III-I-II-IV B. III-II-I-IV
C. IV-I-II-III D. IV-II-I-III

I. La Fontaine (La Fonten): “Tembel dediğiniz çocuk beni üç kez okudu.” dedi.

II. Don Kişot’ un kılıcını sağa sola sallaması.

III. Çocuğun uyanarak bugünün pazar olduğunu hatırlaması ve raflardaki kitaplara bakması.

IV La Fontaine (La Fonten)’in bir fablını anlatması.

2. Okuduğumuz metne göre yukarıdaki numaralanmış olayların oluş sırası aşağıdakilerden hangisidir?

A. II-I-IV-III C. III-IV-I-II

B. II-IV-I-III D. III-I-IV-II

(...) “Bu gece doğru dürüst uyuyamadım.” diye konuşmasını sürdürdü. “Şu kitaplıkta sayımız çoğaldıkça saygı kalmadı doğru dürüst. İçinizde en yaşlılardan biri benim. Aynı zamanda en hacimli, en kalın olanı da. Biraz saygı gösterilmez mi adama? Ne yazık ki göstermiyorsunuz. İkinci sınıf, üçüncü sınıf kitapla bir tutmaya kalkışıyorsunuz beni. Yaşlandığım için mi nedir, şu mikiler bile posta koymaya başladılar bana. Aynı yer de yatırıyor, aynı yer de ayak ta tutuyorsunuz. Biliyorsunuz, ben soylu sınıftan geliyorum her şeyden önce. Sıradan bir kitapla aramızda bazı farkların olması gerekmez mi? Ben tüm dünya dillerine çevrildim. Aynı zamanda dünyanın en çok okunan kitabıyım. Zamanla yarıştım âdeta. Zaman eskidi, ben eskimedim...” (...)

3. Okuduğumuz metinden alınan yukarıdaki paragrafta hangi bakış açısı kullanılmıştır?

A.Kahraman bakış açısı

C.Hakim Bakış açısı

B.Yazar bakış açısı

D.Gözlemci bakış açısı

I. Her insanın bir dev bir de cüce yanı bulunur. Ben bunu temsil ediyorum.

II. İnsanları güldürüp geçirenler biraz Nasrettin Hoca'dır.

III. "Benim forsum hiçbir çağda geçmez" dedi Don Kişot.

IV. Zaman eskidi, ben eskimedim.

4. Yukarıdaki cümlelerden hangi ikisi birbiriyle yakın anlamlıdır?

A. I-III B. II-III C. III-IV D. IV-I

I. Benim forsum hiçbir çağda eskimez ufaklık.

II. Zaman eskidi, ben eskimedim.

III. Şimdiki nesil kitap okumuyor.

IV. İnsanıya faydalı olanlar her zaman hatırlanır.

5. Yukarıdaki cümlelerden hangi ikisi yakın anlamlı değildir?

A. I-II B. II-IV C. II-III D. I-IV

6. Okuduğumuz bu metinde La Fontaine (La Fonten)'le ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkartılamaz?

A. La Fontaine (La Fonten) kitaplarının çocuk tarafından en az üç kere okunduğunu söylemektedir.

B. La Fontaine (La Fonten) fabllarından "Karga ile Tilkiyi" anlatmıştır.

C. La Fontaine (La Fonten) fabllarından "Ördek ile Kaplumbağa'yı" anlatmıştır.

D. La Fontaine (La Fonten) fabllarının hem komik hem de düşündürücü olduğunu söylemektedir.

- I. Bu giz, bu kapalılık sende oldukça hep yalnız kalacaksın çocukların yanında.
- II. “Susun!” diye bağırdı çocuk.
- III. Hava güzel mi morali yüksek mi duyardı onların sesini.
- IV. Eşeğime ters bindiğim için gülüyorsunuz değil mi?

7. Yukarıdaki cümlelerden kaç tanesinde sebep-sonuç ilişkisi bulunmaktadır?

- A. 3 B. 4 C. 2 D. 1

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde amaç-sonuç ilişkisi bulunmamaktadır?

- A. Bu kitaplar çocuklar için yazılmış.
- B. Don Kişot, mikilerin sesiyle uyandı.
- C. Onların susmasını istediği için sözlü olarak uyardı.
- D. Nasrettin Hoca, arkasını görmek için eşeğine ters bindiğini söyledi.

9. “İrili ufaklı tüm masallarının üstünde tilki derisinden dikilmiş kürkler vardı.” cümlesinde altılı çizili ikilemenin oluşumuyla aşağıdaki altı çizili ikilemelerin oluşumu arasında benzerlik bulunmamaktadır?

- A. Çocuklar düşe kalka çamurlu yoldan ilerliyordu.
- B. Öteye beriye koşuşturup duruyorlardı.
- C. Yavaş yavaş ilerliyorduk tozlu yollardan.
- D. Arkamızdan ileri geri konuşuyormuş

10. “Hepsi birbirinden güzeldi kürklerin. Hepsi ışıl ışıldı.” cümlesinde altılı çizili ikilemenin oluşumuyla aşağıdaki altı çizili ikilemelerin oluşumu arasında benzerlik bulunmamaktadır?

- A. Şırl şırl akan suyun sesiyle kendimizden geçtik.
- B. Sabaha karşı usul usul esen rüzgarla serinledik.
- C. Buraya gele gide yolları aşındıracaksın.
- D. Aheste aheste çek kürekleri.

11. Bu metni(Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması) en iyi açıklayan veciz söz (özlü söz) aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Dünkü acılar bugünkü sevinçlerimizin kaynağıdır.
- B. Hata yapma ki özür dilemek zorunda kalmayasın.
- C. Başlamak başarmanın yarısıdır.
- D. Bir kitap yürekten gelmişse, ancak o zaman başka yüreklere ulaşabilir.

12. “Şunu soracağım size.” diyerek konuşmasını sürdürdü Andersen.

Yukarıdaki cümlede tırnak içinde yazılmış olan söz biçimsel değişikliğe uğramadan kişinin ağzından çıktığı gibi aktarılmıştır. Bu tür aktarımlara “doğrudan” aktarım denilmektedir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde doğrudan aktarım kullanılmıştır?

- A.Öğretmenimiz derslerimize günü gününe çalışmamızı istedi.
- B.Arkadaşım bana bu romanın akıcı olduğunu söyledi.
- C. Ahmet: “Bu filmi mutlaka seyret.” dedi.
- D. Annem yarın okula geleceğini söyledi.

13. Başkasından alınan sözlere biçimsel değişiklik yaparak anlatmaya, fakat bu değişiklik yapılırken anlamın korunarak aktarılmasına dolaylı anlatım denir.

Ör: Kara balık, binlerce yıllık doğu edebiyatının çağdaş sesinin kendisinde bulunacağını söyledi.

Buna göre yukarıdaki açıklamaya bakılarak aşağıdaki seçeneklerden hangisinde dolaylı aktarım kullanılmıştır?

- A.Andersen: “Yeryüzünde hiçbir çocuk kitaplığının Andersensiz olduğu görülmüş müdür?” dedi.
- B. Nasrettin Hoca, eşeğinde dikiz aynası olmadığı için ters bindiğini söyledi.
- C. “Benim forsum hiçbir çağda geçmez.” dedi Don Kişot.
- D. “Güleyim bari bu sözüne.” dedi Güliiver’in Gezileri.

14. “Herkes kendini bende bulduğu için bunca sevildim.”

Okuduğumuz metinden alınan yukarıdaki cümlede kişisel görüş kullanılmıştır. Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisinde kişisel görüş ve düşünceler hakimdir?

- A. Kiraz’ın anayurdu Türkiye’dir.
- B. Öğretmen okuma kültürü hakkında bize bilgi verdi.
- C. Günün en iyi saati sabaktır.
- D. Nasrettin Hoca Akşehir’de doğmuştur.

15. Aşağıdaki sözcük gruplarından hangisi okuduğumuz metnin başlığı **olamaz**?

- A. Kitapların Okunma İsteği
- B. Kitapsız Kitaplık
- C. Çocuk Ve Kitapları
- D. Kitaplar Arasındaki Okunma Rekabeti

16. “Bu giz, kapalılık sende oldukça hep yalnız kalacaksın çocukların yanında.”

Okuduğumuz metinden alınan yukarıdaki cümlede yalnız kalmanın koşulu olarak “giz, kapalılık” gösterilmiştir. Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisi koşul- sonuç anlamı taşımaz?

- A. Konuyu onunla görüşmek üzere odaya gitti.
- B. İstanbul’a gelirim ama beni sen karşılayacaksın.
- C. Sorunların üzerine gitmedikçe üstesinden gelemezsin.
- D. İnsan dürüst oldu mu herkesçe sevilir.

EK 7: KİTAPLARIMIN CUMHURİYETİ ŞİİRİ OKUMA BECERİSİ
TESTİ (BAŞARI TESTİ 2)

Sevgili öğrenciler, bu test “Kitaplarımın Cumhuriyeti” şiiriyle ilgili okuduğunu anlama gücünü ölçmeyi amaçlayan, her biri dört seçenekli 16 soruyu kapsamaktadır. Her sorunun bir doğru cevabı vardır. Sorunun doğru cevabı olan seçeneği bulup, işaretleyiniz. Başarılar.

Ad: Okulu: Nu:
Soyad: Sınıfı:

1. Bu şiirde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A. Kitapların ne ekmek ne su istediğine
- B. Kitapların solmaz çiçeklere benzetilmesine
- C. Kitapların yetişkin insanlara yönelik olduğuna
- D. Kitapların yalansız, riyasız olduğuna

2. Bu şiirden aşağıdakilerin hangisi çıkartılamaz?

- A. Kitaplar sevgiye merhamete açılan yollardır.
- B. Kitaplar insanlık adına açılan barış ve özgürlük çiçekleridir.
- C. Kitaplar derin karanlıkları aydınlatır.
- D. Kitaplar insanları kötülüğe ve karamsarlığa sürükler.

3. Hangi dizenin karşısında yer alan anlam yanlış verilmiştir?

- A. **Kitaplarım ömrümün solmaz çiçekleri:** Kitapların çiçekler gibi narin olması ve unutulması.
- B. **Ne ekmek isterler ne su:** Kitapların canlı varlıklar gibi ihtiyaçlarının olmadığı.
- C. **Beynimin altın çivileri:** Kitapların insan zihnini sağlamlaştıran kıymetli eserler olması.
- D. **Aydınlatırlar derin karanlıkları, usu:** Kitapların cehaleti yok ederek insanları bilgilendirmesi.

4. “Göz yaşlarıyla yıkanmış kırık kalpler, sevgilerle dolu.” Dizesinde altı çizili sözcük mecaz anlamda kullanılmıştır. Buna göre aşağıdaki dizelerde yer alan altı çizili sözcüklerin hangisinde bu kullanıma örnek yoktur?
- A. Arkadaşım bahçedeki odunları tek tek kırıyordu.
- B. Acı dolu gözlerle bize bakıyordu.
- C. Deva bulmak için bağındaki yaraya bize içini döküyordu.
- D. Kalbi kırık ayrıldı yanımızdan
5. Bu şiirde şair hangi duyguyu ele almamıştır?
- A. Kitaplar şefkat ve merhameti öğretir.
- B. Kitaplar insanları birbirinden ayırır.
- C. Kitaplar sevgiyi öğretir.
- D. Kitaplar özgürlük ve barış adına açılan çiçeklerdir.
6. Bu şiirde geçen şefkat ve merhamet kelimeleri arasındaki anlam ilişkisi hangi iki sözcük arasında vardır?
- A. Siyah-beyaz C. Hızlı-yavaş
- B. Gece-gündüz D. Benimsemek- kabul etmek
7. Okuduğumuz şiirde geçen şefkat ve merhamet kelimeleri arasındaki anlam ilişkisi hangi iki sözcük arasında yoktur?
- A. Küsmek-gücenmek C. İstemek-dilemek
- B. Usanmak-sıkılmak D. Üzülme- sevinmek

Hece ölçüsü: Her dizenin hece sayısının birbirine eşit olmasına denir.

Serbest Ölçü: Hece ölçüsüne ya da aruz ölçüsüne bağlı kalmadan yazılan şiirlere serbest ölçüyle yazılmış şiir denir.

Uyak (kafiye): Dize sonlarındaki ses benzerliğine uyak (kafiye) denir.

(8. soruyu yukarıdaki bilgiye göre cevaplayınız.)

8. I. Kitaplarım, ömrümün solmaz çiçekleri
II. Sessiz dururlar raflarında, dayanmış birbirlerine.
III. Ne ekmek isterler ne de su.
IV. Aydınlatırlar derin karanlıkları, usu.

Yukarıdaki numaralanmış hangi iki dize arasında uyak (kafiye) vardır.

A. I-III B. I-IV C. III-IV D. II-III

9.

Arınmış ak pak yürekler dünyalarca
Menekşelerim benim,
Görkemli defnelerim.
Sevgiye, şefkate, merhamete uzayan yollar, çileli...
Kitaplarım...
Barış, özgürlük, insanlık adına açılan
Ak çiçeklerim,
Beynimin altın çivileri.

Okuduğumuz şiirden alınan yukarıdaki dizelerde kitaplar neye benzetilmemiştir?

A. Altın çivi B. Menekşe C. Defne D. Gonca gül

10.

Arınmış ak pak yürekler dünyalarca
Menekşelerim benim,
Görkemli defnelerim.
Sevgiye, şefkate, merhamete uzayan yollar, çileli...
Kitaplarım...
Barış, özgürlük, insanlık adına açılan
Ak çiçeklerim,
Beynimin al tın çivileri.

Okuduğumuz şiirden alınan yukarıdaki dizede kitaplar sırasıyla hangi varlıklara benzetilmiştir?

- A. Ak pak yürekler-defne-menekşe-ak çiçekler-altın çivi
- B. Defne-menekşe-ak pak yürekler-ak çiçekler-altın çivi
- C. Ak pak yürekler-menekşe-defne-ak çiçekler-altın çivi
- D. Altın çivi-menekşe-ak pak yürekler-ak çiçekler-defne
Kitaplarım, ömrümün solmaz çiçekleri!

11. Bu şiirde ele alınan konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Okul
- B. Kitaplar
- C. Vatan
- D. Arakadaşlık

12. Bu şiirde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A. Yazar ve şairlere
- B. Kitapların insanları geliştirdiğine
- C. Herkesin şair ve yazar olabileceğine
- D. Kitapların değerli olduğuna

Kitaplarım hasret, hüzn, pişmanlık, acı,
Gözyaşıyla yıkanmış kırık kalpler sevgilerle dolu.
Yalansız, riyasız düşünceyi öğreten, tam.
Erdeme mutluluğa açılan aydınlık pencereler...

(13 ve 14. soruları yukarıdaki dörtlüğe göre cevaplayınız.)

13. Yukarıdaki dörtlükte aşağıdakilerden hangisine değnilmemiştir?

- A. Kitapların insanlara doğru bilgiler verdiğine
- B. Kitapların insanları mutlu kıldığına
- C. Her kitabı okumamak gerektiğine
- D. Kitapların bazen insanları kederlendirdiğine

14. Yukarıdaki dörtlük için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A. Dördüncü dizede kitaplar pencereye benzetilmiştir.
- B. Dizelerdeki hece sayıları birbiriyle eşit değildir.
- C. 3. dizedeki yalan ve riya sözcükleri aynı kavram alanına giren sözcüklerdir.
- D. 1 ve 4. dizeler arasında kafiye vardır.

Kitaplarımın cumhuriyetinde tek bayrak dalgalanır;
İnsanlığı sevmek, sonsuza dek barış, barış, barış,
Şarkılar söylenir yürekten, güzel günlerden, gülerekten.
Bilimde, özgür düşüncede, sanatta yarış.

(15 ve 16. soruları yukarıdaki dörtlüğe göre cevaplayınız.)

15. Yukarıdaki dörtlük için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A. Dize sonlarında ses benzerliği yoktur.
- B. Sözcük tekrarına yer verilmiştir.
- C. Her dizedeki hece sayısı birbirinden farklıdır.
- D. Bu dörtlükte mutluluk, sevgi ve barış duygusu işlenmiştir.

16. Yukarıdaki dörtlükte altı çizili sözcükle aynı anlamı taşıyan sözcük aşağıdakilerden hangisinde kullanılmıştır?

- A.** Sana söyleyeceğim o kadar şey var ki bilemezsin.
- B.** O kadar içten konuşuyordu ki herkesi etkilemişti.
- C.** Sesindeki titremden çok heyecanlı olduğunu anlamıştım.
- D.** Sevecen tavırlarıyla herkesin beğenisini kazanmıştı.

**EK 8: GÜLNAZ VE ÖDÜNÇ SEVİNÇ METNİ OKUMA BECERİSİ
TESTİ (BAŞARI TESTİ 3)**

Sevgili öğrenciler, bu test “Gül naz ve Ödünç Sevinç” metniyle ilgili okuduğ unu anlama gücünü ölçmeyi amaçlayan, her biri dört seçenekli 16 soruyu kapsamaktadır. Her sorunun bir doğru cevabı vardır. Sorunun doğru cevabı olan seçeneği bulup, işaretleyiniz. Başarılar.

Ad: Okulu: Nu:
Soyad: Sınıfı:

1. a) 1. *isim* Arkalıksız, üstü minderli ve yastıklı olabilen, oturmaya veya yatmaya yarayan ev eşyası, divan.
- b) 1. *isim* Kozaklılardan, çiçekleri sarı veya açık yeşil renkli, boyu 40 metre kadar olabilen ve kerestesi yapı işlerinde kullanılan bir orman ağacı.

Yukarıda “a” ve “b” maddelerinde farklı anlamları verilen sözcük aşağıdakilerden hangisidir?

A. Sedir B.Sofa C.Kanepe D.Sandalye

2. I. **Ödünç:** İleride geri verilmek veya alınmak şartıyla alınan veya verilen şey.

II. **Sahiplenmek:** Bir şeye sahip çıkmak.

III. **Banko:** Genellikle dükkânlarda satıcıların önündeki uzun masa.

IV. **Klasik:** Üzerinden çok zaman geçtiği hâlde değerini yitirmeyen, türünde örnek olarak görülen eser.

Okuduğumuz metinden alınan yukarıdaki numaralanmış sözcüklerden hangisinin açıklaması yanlış verilmiştir?

A. I B.II C.III D.IV

3. **Aşağıda verilen sözcük veya sözcük gruplarından hangisi okuduğumuz metnin içeriği ile ilgili değildir?**

A. Kitap B.Kütüphane C.Okumak D.Ağaç

4. Okuduğumuz bu metinde asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Kütüphaneye herkesin üye olması gerekir.
- B. Kitapları ödevleri bitirince okumalıyız.
- C. Hikâye kitapları okulda değil evde okunmalıdır.
- D. Okumak insanın dünyasını değiştir, onu hayata hazırlar.

5. Okuduğumuz metni en iyi açıklayan veciz(özlü söz) aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Kültür bilginin şuurlaşmasıdır.
- B. Akıllı olmak da bir şey değil, mühim olan o akli yerinde kullanmaktır.
- C. Okuduğumuz eser, sizi fikren yükseltip, içinizi iyi duygularla doldurmalıdır.
- D. Alışkanlıklar bırakılmazlarsa zamanla ihtiyaç haline gelirler.

6. Okuduğumuz hikâyenin unsurları (olay, yer, zaman, kişi ve varlıklar) aşağıdakilerden hangisidir?

	Olay	Yer	Kişi ve varlıklar	Zaman
A.	Gülnaz'ın okulda en çok kitap okuyan öğrenci olması ve öğretmenin onu ödüllendirmesi.	Okul	Kadir Öğretmen, bez bebek, öğrenciler, anne, Gülnaz.	Bir öğretim yılı.
B.	Gülnaz'a babasının bir hikaye kitabı alması Gülnaz'ın severek onu okuması.	Gülnaz'ın evi	Gülnaz, Gülnaz'ın babası, Anne, bez bebek.	Gülnaz'ın hediye aldığı hafta.
C.	Gülnaz'ın kütüphaneden kitap alması ve çok kitap aldığı için ödüllendirilmesi.	Gülnaz'ın yaşadığı ev ve kütüphane.	Gülnaz, anne, Kadir ağabey, bez bebek Fadik, Geveze kitap.	Bir öğretim yılı
D.	Gülnaz'ın sevdiği hikaye kitabını kaybetmesi ve bu duruma çok üzülmesi.	Gülnaz'ın yaşadığı ev ve kütüphane	Gülnaz, anne, Kadir ağabey, bez bebek Fadik, Geveze kitap.	Gülnaz'ın kitabı kaybettiği gün.

7. Okuduğumuz metinde yer alan aşağıdaki deyimlerden hangisi açıklamasıyla birlikte verilmemiştir?

- A. Kitabın sayfalarını hızlıca çevirdi, kitabın sayfalarına göz attı.
- B. Aldığı iş onu bir hayli yoruyor, işi bitiremeyeceğini düşünüyordu. İş onun gözünü korkutuyordu.
- C. Kitabı tadını çıkara çıkara okuyor.
- D. Kaybettiği köpeğini görünce çok şaşırды, gözlerine inanamadı.

8. Metinde geçen aşağıdaki deyimlerden hangisinin açıklaması yanlış verilmiştir?

- A. **Yola koyulmak:** Gidilecek yere doğru yola çıkmak.
- B. **Gözü korkmak:** Hiç umulmayan ya da beklenmeyen bir şeyin görülmesi karşısında şaşırılmak.
- C. **Hoşuna gitmek:** Beğenmek.
- D. **Göz atmak:** Kısa bir süre, fazla dikkat etmeden bakıvermek.

9. “Kütüphaneyi kullanabilmem için hemen bir kart hazırladı.”

Yukarıdaki cümlede amaç-sonuç ilişkisi vardır. Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde amaç sonuç ilişkisi yoktur?

- A. Kardeşini görmek için Bursa'ya gitmiş.
- B. Havalardan birden soğuyunca hasta olmuş.
- C. Başarısını arttırmak için çok çalışıyor.
- D. Doğum gününü kutlamak için Ankara'dan gelmiş.

10. “Okuduğu şeyleri rüyasında görmeye devam ettiği için yüzünde mutlu bir gülümseme oluyordu.”

Okuduğumuz metinden alınan yukarıdaki cümlede neden-sonuç ilişkisi vardır. Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde neden sonuç ilişkisi yoktur?

- A. Neredeyse açlıktan bayılacaktı.
- B. Haber vermeden buradan ayrılacaktı.
- C. Hastalandığından işleri yarım kaldı.
- D. Çok beklemekten ayakta duramıyor.

11. **Okuduğumuz bu metinden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?**

- A. Okumak boş zamanlarda yapılması gereken bir uğraştır.
- B. Okumak insanı geliştirir.
- C. Kütüphaneye giderek kitap almalıyız.
- D. Kütüphane kurallarına uymalıyız, başkalarının dikkatini dağıtmamak için konuşmamalıyız.

12. **Aşağıdaki yargılardan hangisi okuduğumuz metnin ana fikrini destekleyen yardımcı fikir olamaz?**

- A. Kitaplar insanlara bazen yanlış fikirler öğretebilir.
- B. Kütüphanelerde birtakım kurallar vardır.
- C. Okumak bizi hayata hazırlar.
- D. Kitap okumak insanı hem eğlendirir hem de geliştirir.

13. Okuduğumuz metinden alınan aşağıdaki cümlelerin hangisinde kişileştirme yapılmıştır?

- A. Hafta içi okuldan yalnız dönüyordu eve.
- B. “Bir kitapla tanışmanın en iyi yolu onu okumaktır.” Diyen annesinin önerisini benimseyen Gülnaz beni açıp okumaya koyuldu hemen.
- C. Kadir ağabey üçüncü sınıfa geçtiğimi öğrenince kütüphaneyi kullanabilmem için bana hemen bir kart hazırladı.
- D. Yüzünde mutlu bir gülümseme oluyordu.

14. (...) “İçeri girer girmez elini yüzünü yıkayıp karnını doyuruyor, ardından da ders çalışıyordu mutlaka. Yemek masasının üzerindeki büyük cam tabağı dikkatle biraz iteliyor, boşalttığı alana defter ve kitabını açıp ödevlerini yapıyordu. Öncelikli sorumluluklarını yerine getirmeden Fadik ve benimle ilgilendiğini hiç görmedim. Ödevlerini tamamladıktan sonra bize geliyordu sıra. Duvara dayalı duran iki yastığın birleştiği köşeye yerleştiriyordu Fadik’i.” (...)

Yukarıdaki metinde aşağıdaki anlatım biçimlerinden hangisi kullanılmıştır?

- A. Öyküleme-Betimleme
- B. Açıklama-Benzetme
- C. Tartışma-Betimleme
- D. Karşılaştırma-Benzetme

15. (...) “Onun sedirdeki yeri hep aynıydı. Beni okuma biçimi ise yorgunluğuna bağlı olarak değişiyordu. Kimi gün oturarak okuyordu, kimi gün sırtüstü ya da yüzüstü uzanarak. Annesi eve geldiğinde Gülnaz’ı sedirde uyurken buluyordu çoğu zaman. Okuduğu şeyleri rüyasında görmeye devam ettiği için yüzünde mutlu bir gülümseme oluyordu.” (...)

Okuduğumuz metinden alınan yukarıdaki metinde aşağıdaki anlatım biçimlerinden hangisi kullanılmıştır?

- A. Tartışma- Sayısal verilerden yararlanma
- B. Öyküleme-Tanık gösterme
- C. Açıklama-Alıntı yapma
- D. Öyküleme-Betimleme

16. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde koşul-sonuç anlamı vardır?

- A. Hayatını ve dünyayı ancak kitap okumayla değiştirebilirsin.
- B. Turuncu turuncu gülümseyen mandalinaları arkalarında bırakarak yollarına devam etmişlerdi sessizce.
- C. Derslerini hiç aksatmadan kesintisiz sürdürdü okumayı.
- D. Okuldan döndüğü bir gün, belirli bir düzen içerisinde yaptığı işlerin sırası değişince ayrılık zamanının geldiğini anladım.

EK 9: KALICILIK TESTİ

Sevgili öğrenciler, bu test daha önce yaptığımız üç başarı testinden seçilmiş sorulardan oluşmaktadır. Bu test okuduklarınızı hatırlama düzeyini ölçmek için hazırlanmıştır. Başarılar.

Ad: Okulu: Nu:

Soyad: Sınıfı:

- I. Nasrettin Hoca'nın eşeğine ters binmesi ve herkesin kahkahalara boğulması.
- II. Kara Balık: "Binlerce yıllık doğu edebiyatının çağdaş sesini bende duyacaksınız" dedi.
- III. Güneş ufuktan kulağını yeni gösterdiğinde Walt Disney (Valt Disney)'in mikilerinin uyanması.
- IV. Çocuğun geçen yıl aldığı kitaplardan birini diğer kitapların içinden çekip alması.

1. "Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması" metnine göre yukarıdaki numaralanmış olayların oluş sırası aşağıdakilerden hangisidir?

- A. III-I-II-IV B. III-II-I-IV
C. IV-I-II-III D. IV-II-I-III

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde amaç-sonuç ilişkisi bulunmamaktadır?

- A. Bu kitaplar çocuklar için yazılmış.
B. Don Kişot, mikilerin sesiyle uyandı.
C. Onların susmasını istediği için sözlü olarak uyardı.
D. Nasrettin Hoca, arkasını görmek için eşeğine ters bindiğini söyledi.

3. “Hepsi birbirinden güzeldi kürklerin. Hepsi ışıl ışıldı.” cümlesinde altı çizili ikilemenin oluşumuyla aşağıdaki altı çizili ikilemelerin oluşumu arasında benzerlik bulunmamaktadır?
- A. Şırl şırl akan suyun sesiyle kendimizden geçtik.
B. Sabaha karşı usul usul esen rüzgarla serinledik.
C. Buraya gele gide yolları aşındıracaksın.
D. Aheste aheste çek kürekleri.
4. “Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması” metnini en iyi açıklayan veciz söz (özlü söz) aşağıdakilerden hangisidir?
- A. Dünkü acılar bugünkü sevinçlerimizin kaynağıdır.
B. Hata yapma ki özür dilemek zorunda kalmayasın.
C. Başlamak başarmanın yarısıdır.
D. Bir kitap yürekte gelmişse, ancak o zaman başka yüreklere ulaşabilir.
5. “Şunu soracağım size.” diyerek konuşmasını sürdürdü Andersen.

Yukarıdaki cümlede tırnak içinde yazılmış olan söz biçimsel değişikliğe uğramadan kişinin ağzından çıktığı gibi aktarılmıştır. Bu tür aktarımlara “doğrudan” aktarım denilmektedir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde doğrudan aktarım kullanılmıştır?

- A. Öğretmenimiz derslerimize günü gününe çalışmamızı istedi.
B. Arkadaşım bana bu romanın akıcı olduğunu söyledi.
C. Ahmet: “Bu filmi mutlaka seyret.” dedi.
D. Annem yarın okula geleceğini söyledi.

6. “Herkes kendini bende bulduğu için bunca sevildim.”

“Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması” metninden alınan yukarıdaki cümlede kişisel görüş kullanılmıştır. Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisinde kişisel görüş ve düşünceler hakimdir?

- A. Kiraz’ın anayurdu Türkiye’dir.
- B. Öğretmen okuma kültürü hakkında bize bilgi verdi.
- C. Günün en iyi saati sabahtır.
- D. Nasrettin Hoca Akşehir’de doğmuştur.

7. “Kitaplarının Cumhuriyeti” şiirinden aşağıdakilerin hangisi çıkartılamaz?

- A. Kitaplar sevgiye merhamete açılan yollardır.
- B. Kitaplar insanlık adına açılan barış ve özgürlük çiçekleridir.
- C. Kitaplar derin karanlıkları aydınlatır.
- D. Kitaplar insanları kötülüğe ve karamsarlığa sürükler.

8. Hangi dizenin karşısında yer alan anlam yanlış verilmiştir?

- A. **Şarkılar söylenirken yürekten:** Şarkıların yüksek sesle söylenmesi.
- B. **Göz yaşıyla yıkanmış kırık kalpler:** İnsanların hüznülenerek göz yaşı dökmesi.
- C. **Erdeme, mutluluğa açılan aydınlık pencereler:** Kitapların insanları aydınlatarak erdeme ve mutluluğa ulaştırması.
- D. **Arınmış ak pak yürekler dünyalarca:** Kitapların saf ve temiz duygu ve düşünceleri anlatması.

9. “Kitaplarımın Cumhuriyeti” şiirinde geçen şefkat ve merhamet kelimeleri arasındaki anlam ilişkisi hangi iki sözcük arasında vardır?

- A. Siyah-beyaz C. Hızlı-yavaş
B. Gece-gündüz D. Benimsemek- kabul etmek

10. “Kitaplarımın Cumhuriyeti” şiirinde geçen şefkat ve merhamet kelimeleri arasındaki anlam ilişkisi hangi iki sözcük arasında yoktur?

- A. Küsmek-gücenmek C. İstemek-dilemek
B. Usanmak-sıkılmak D. Üzölmek-sevinmek

Hece ölçüsü: Her dizenin hece sayısının birbirine eşit olmasına denir.

Serbest Ölçü: Hece ölçüsüne ya da aruz ölçüsüne bağılı kalmadan yazılan şiirlere serbest ölçüyle yazılmış şiir denir.

Uyak (kafiye): Dize sonlarındaki ses benzerliğine uyak (kafiye) denir.

(11. soruyu yukarıdaki bilgiye göre cevaplayınız.)

11. Şair, “Kitaplarımın Cumhuriyeti” şiirinde hangi ölçüyü kullanmıştır?

- A. Aruz ölçüsü C. Hece ölçüsü
B. Serbest ölçü D. 7’li hece ölçüsü

12.

Arınmış ak pak yürekler dünyalarca
Menekşelerim benim,
Görkemli defnelerim.
Sevgiye, şefkate, merhamete uzayan yollar, çileli...
Kitaplarım...
Barış, özgürlük, insanlık adına açılan
Ak çiçeklerim,
Beynimin altın çivileri.

“Kitaplarımın Cumhuriyeti şiirinden alınan yukarıdaki dizelerde kitaplar neye benzetilmemiştir?

A. Altın çivi B. Menekşe C. Defne D. Gonca gül

Kitaplarım hasret, hüznün, pişmanlık, acı,
Gözyaşıyla yıkanmış kırık kalpler sevgilerle dolu.
Yalansız, riyasız düşünceyi öğreten, tam.
Erdeme mutluluğa açılan aydınlık pencereler...

(13. soruyu yukarıdaki dördlüğe göre cevaplayınız)

13. Yukarıdaki dördlük için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A. Dördüncü dizede kitaplar pencereye benzetilmiştir.
- B. Dizelerdeki hece sayıları birbiriyle eşit değildir.
- C. 3. dizedeki yalan ve riya sözcükleri aynı kavram alanına giren sözcüklerdir.
- D. 1 ve 4. dizeler arasında kafiye vardır.

14. “Gülnaz ve dn Sevinç” metninden alınan aşağıdaki cümlelerin hangisinde kişileştirme yapılmıştır?

- A. Hafta içi okuldan yalnız dönüyordu eve.
- B. “Bir kitapla tanışmanın en iyi yolu onu okumaktır.” Diyen annesinin önerisini benimseyen Gülnaz beni açıp okumaya koyuldu hemen.
- C. Kadir ağabey üçüncü sınıfa geçtiğimi öğrenince kütüphaneyi kullanabilmem için bana hemen bir kart hazırladı.
- D. Yüzünde mutlu bir glmsemi oluyordu.

15. AŞağıda verilen sözcük gruplarından hangisi “Gülnaz ve dn Sevinç” metninin konusunu en iyi Şekilde yansıtır?

- A. Kitap-okumak-kendini geliştirmek-ödünç kitap-kütüphane
- B. Yerine koymak-ödevlerini yapmak-okula gitmek-oyun oynamak
- C. Yardım etmek-iek-ağaç-doğa
- D. Okumak- yemek piŐirmek-okul-ğretmen

16. “Gülnaz ve dn Sevinç” metninde yer alan aşağıdaki deyimlerden hangisi açıklamasıyla birlikte verilmemiştir?

- A. Kitabın sayfalarını hızlıca çevirdi, kitabın sayfalarına göz attı.
- B. Aldığı iş onu bir hayli yoruyor, işi bitiremeyeceğini düşünüyordu. İŞ onun gözünü korkutuyordu.
- C. Kitabı tadını çıkararak okuyor.
- D. Kaybettiği köpeğini görünce çok ŐaŐırdı, gözlerine inanamadı.

17. “Okuduğu şeyleri rüyasında görmeye devam ettiği için yüzünde mutlu bir gülümseme oluyordu.”

“Gülnaz ve Ödünç Sevinç” metninden alınan yukarıdaki cümlede neden-sonuç ilişkisi vardır. Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde neden sonuç ilişkisi yoktur?

- A. Neredeyse açlıktan bayılacaktı.
- B. Haber vermeden buradan ayrılacaktı.
- C. Hastalandığından işleri yarım kaldı.
- D. Çok beklemekten ayakta duramıyor.

18. “Hazal’ın başına gelenleri okuyunca gözüm korktu.”

“Gülnaz ve Ödünç Sevinç” metninden alınmış olan yukarıdaki cümlede neden-sonuç ilişkisi bulunmaktadır. Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde neden-sonuç ilişkisi bulunmamaktadır?

- A. Sınava iyi hazırlandığından başarılı oldu.
- B. Sağlıklı olmak için spor yapıyor.
- C. Geç kaldığı için annesinden özür diledi.
- D. Sporcu dereceye girince takıma alındı.

19. **“Gülnaz ve Ödünç Sevinç” metniyle ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?**

- A. Okumak boş zamanlarda yapılması gereken bir uğraştır.
- B. Okumak insanı geliştirir.
- C. Kütüphaneye giderek kitap almalıyız.
- D. Kütüphane kurallarına uymalıyız, başkalarının dikkatini dağıtmamak için konuşmamalıyız.

20. a) 1. isim Arkalıksız, üstü minderli ve yastıklı olabilen, oturmaya veya yatmaya yarayan ev eşyası, divan.

b) 1. isim Kozaklılardan, çiçekleri sarı veya açık yeşil renkli, boyu 40 metre kadar olabilen ve kerestesi yapı işlerinde kullanılan bir orman ağacı.

Yukarıda “a” ve “b” maddelerinde farklı anlamları verilen sözcük aşağıdakilerden hangisidir?

A. Sedir B.Sofa C.Kanepe D.Sandalye

EK 10: ARAŞTIRMADA KULLANILAN METİNLER

ÇOCUK KİTAPLIĞINDA SABAH TARTIŞMASI

Güneş, ufuktan kulağını daha yeni göstermişti ki Walt Disney (Valt Disney)'in mikileri uyandı. Kitapların üstünde atlayıp zıplamaya başladı.

Mikilerin sesini duyan diğer kitaplar da gözlerini açtılar.

“N’oluyor?” diye gür sesiyle bağırdı Don Kişot. “Her sabah sizin gürültünüzle mi uyanacağım Allah aşkına!”

Don Kişot yine atının üstündeydi. Kılıcını sağa sola sallıyordu. Mikilerin çoğu korkmuştu.

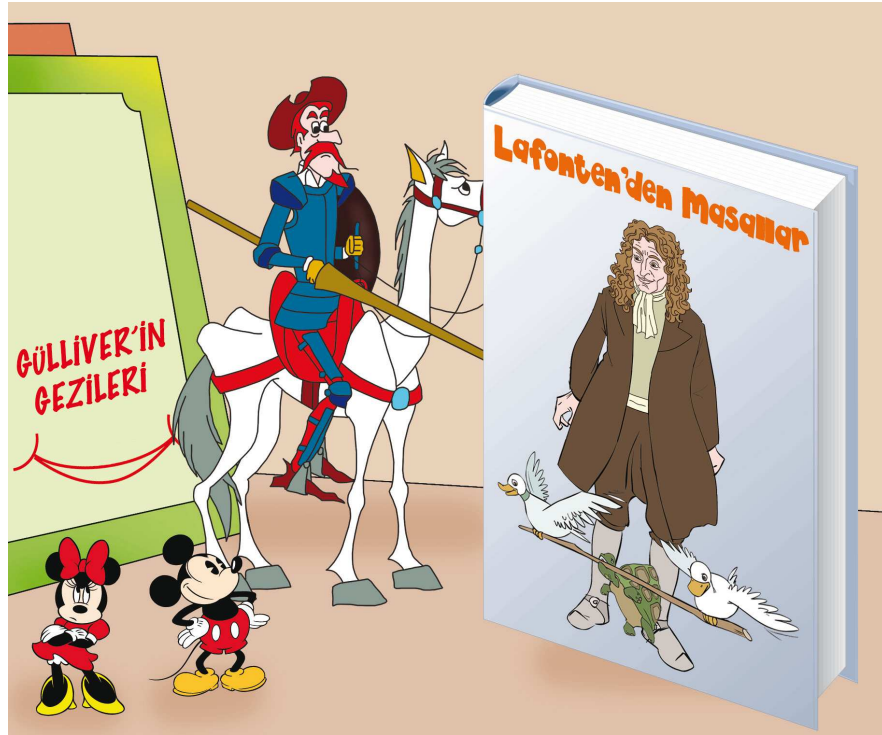
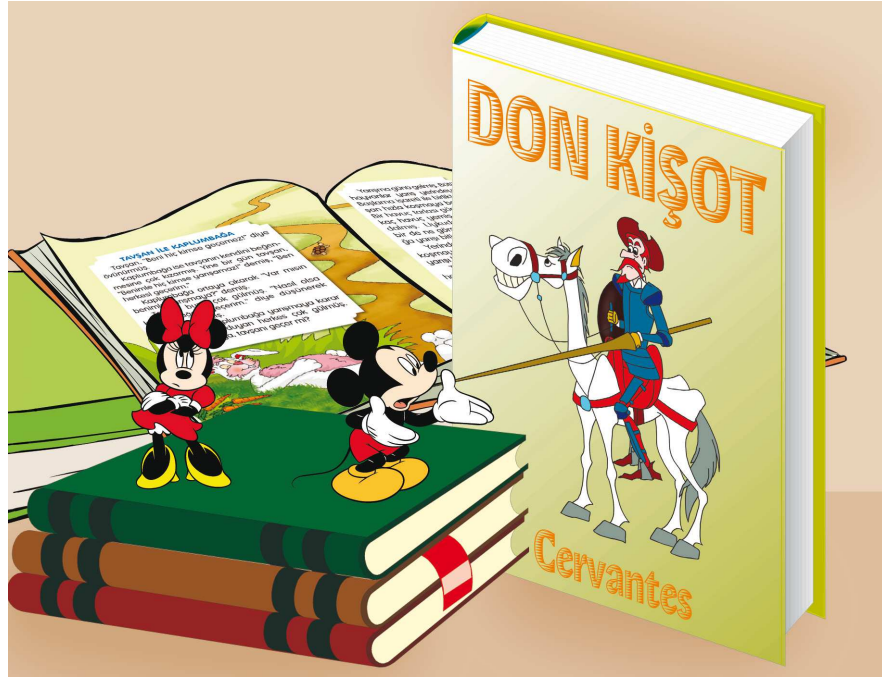
Biri cesaretini toplayıp konuştu:

“Sen herkesi korkutsan da beni korkutamazsın şövalye dostum. O cılız atınla tahta kılıcının forsu Orta Çağlarda kaldı. Yel değirmenleriyle savaşır gibi davranma bizlere. Biraz kibar olmayı öğren bakalım.”

“Benim forsum hiçbir çağda geçmez ufaklık.” dedi Don Kişot.

Küçümseyerek baktı mikilere.

“Bu gece doğru dürüst uyuyamadım.” diye konuşmasını sürdürdü. “Şu kitaplıkta sayımız çoğaldıkça saygı kalmadı doğru dürüst. İçinizde en yaşlılardan biri benim. Aynı zamanda en hacimli, en kalın olanı da. Biraz saygı gösterilmez mi adama? Ne yazık ki göstermiyorsunuz. İkinci sınıf, üçüncü sınıf kitapla bir tutmaya kalkıyorsunuz beni. Yaşlandığım için mi nedir, şu mikiler bile posta koymaya başladılar bana. Aynı yerde yatırıyor, aynı yerde ayakta tutuyorsunuz. Biliyorsunuz, ben soylu sınıftan geliyorum her şeyden önce. Sıradan bir kitapla aramızda bazı farkların olması gerekmez mi? Ben tüm dünya dillerine çevrildim. Aynı zamanda dünyanın en çok okunan kitabıyım. Zamanla yarışım âdeta. Zaman eskidi, ben eskimedim...”

Daha konuşacaktı ki orta sıralardan Gülliver'in Gezileri sözünü kesti:

“Bir kez senin çocuk romanı olup olmadığın hâlâ belli değil DonKişot kardeş.” dedi. “Ayrıca özetlenip kısaltılmışsın. Çocuklar daha kolay anlayıp sevsinler diye mi yapıyorlar bunu? Doğrusu senin durumuna düşmeyi hiç istemezdim. Olduğum gibi

çıkardım okurlarımın karşısına. Sen çocuklar için yazılmadığından yapıyorlar bunu. Senin yerinde olsam çıkıp giderim şu çocuk kitaplarının arasından.”

“Kim diyor çocuk romanı olmadığını?” dedi Don Kişot. “Bütün dünya çocukları okumuyor mu beni? Okuyor. Bütün dünya çocukları zevk duymuyor mu? Duyuyor. Öyleyse ben bir İspanyol olduğum kadar tüm dünyalıyım da. Büyüklerin olduğu kadar çocukların da dostuyum.”

“Senin de pek özelliğin yok.” dedi Fransalı Küçük Prens. “Kendi kafana göre iki düş ülkesi yaratmışsın. Birinde Güliiver’i devlerle karşılaştırırsın, birinde de cücelerle. Hiç normal insan bulunmaz mı senin dünyanda kuzum?”

“Güleyim bari senin bu sözüne.” dedi Güliiver’in Gezileri. “Bütün dünya anladı da bunu, sen mi anlayamadın? Azıcık zeki sanıyordum seni. Demek ki adın gibi aklın da küçükmüş. Her insanın bir dev, bir de cüce yanı bulunur. Ben bunu temsil ediyorum. Herkes kendini bende bulduğu için bunca sevildim. Filmlerim, tiyatrolarım yapıldı ayrıca. Hepsi çok çok beğenildi. Ama seni... kitaplığımızın sahibi bile okumadı daha! Öyle değil mi?”

“Derslerden, oyundan bana zaman ayırmadıysa azıcık da tembelse bunun suçu bende mi?” dedi Küçük Prens. “Baksana, nerdeyse güneş doğacak. Kuşlar uyandı, çiçekler, kitaplar uyandı o hâlâ yatıp duruyor.”

“Aslında sen pek anlaşılacak kitap değilsin” dedi Güliiver’in Gezileri. “Fazla okunmuyorsan bunun sorumlusu biraz da sensin kuzum. Bu giz, bu kapalılık sende oldukça hep yalnız kalacaksın çocukların yanında.”

Lafonten, sabahleyin erkence kalkmış, elini yüzünü yıkamış, kahvaltısını yapmıştı.

“Tembel dediğiniz o çocuk beni üç kez okudu.” diye söze karıştı. “Ayrıca sayısız kez arkadaşlarına anlatıp durdu. Şu koca kitaplıkta daha hiç okunmayanlar varken benim üç kez okunmuş olmam biraz düşündürmeli sizleri. Bu durum dünyanın her köşesi için geçerli. Lafonten’in adını bilmeyen, duymayan çocuk yoktur yeryüzünde. Hepsi en az bir fablını bilir. Her fablının arkasından güldükleri kadar

düşünürler de. Bu yüzden ben komik olduğum kadar filozofum da. İsterseniz bir fablımı anlatayım sizlere.”

“Anlat anlat!” diye bağıştılar raflarda uyuklayan kitaplar.

Bir iki öksürdü Lafonten, boğazını temizledi. Yavaş yavaş anlatmaya başladı:

“Kaplumbağanın biri bıkmış, usanmış yaşadığı yerden. Uzak ülkelerin özlemine çekmeye başlamış. Dardını iki ördeğe açmış. İstersen seni dünyanın öbür ucuna uçururuz demiş ördekler. Hem gezer hem bilgini, görgünü artırırısın. Olur demiş kaplumbağa. İki ördek bir değnek almışlar ağızlarına. Haydi, tutun bakalım demişler. Ama sakın ağzımı açayım deme. Kaplumbağa söz vermiş konuşmamaya. Ağzıyla tutunmuş değneğe. Uçmaya başlamışlar. Aşağıdan görenler şaşırılmış. Şuna bakın, kaplumbağa uçuyor, demişler. Kaplumbağa geveze mi geveze. Bir parça da övüngen. Elbette uçuyorum, der demez ağzından kaçırmış değneği. Düşüp karpuz gibi kırılıvermiş.”

“Anlattığın pek de komik değil.” dedi ev sahibi durumunda olan Nasrettin Hoca Fıkraları. “Evet, Lafonten herkesi güldürebilir, düşündürebilir. Ama Nasrettin Hoca’nın güldürüp düşündürmesinin ayrı bir tadı vardır. İnsanları güldürüp düşündürenler biraz Nasrettin Hoca’dır. Ünüm dünyaya yayılmıştır. Size Lafonten gibi fıkra anlatmayacağım. Adımı anmanız, komikliğimi çağrıştırmaya yeter de artar bile.”

Nasrettin Hoca, ters bindiği eşeği sürüp giderken herkes kahkahalarla gülüyordu.

Nasrettin Hoca, geriye döndü, kendine gülenlere seslendi:

“Eşeğime ters bindiğim için gülüyorsunuz değil mi?” dedi.

“Evet.” diye bağırdılar. “Onun için gülüyoruz.”

“Allah’ın saf kulları!” dedi Nasrettin Hoca. “Bunu otomobil mi sandınız? Üstüne bindiğim bir eşek. Otomobiller gibi dikiz aynası olsa arkamı görürdüm. Olmadığına göre elbetteki ters binecektim.”

“Uzun zamandır sizleri dinliyorum.” dedi Andersen. “Bakıyorum da herkes kendini övmeye çalışıyor. Hepiniz övünürken Danimarkalı Andersen’in masallarını unutup gidiyorsunuz.”

Şöyle birkaç adım öne çıkıp gezindi. Apak bir sakalı, uzun cüppesi vardı. Danimarka'nın soğuk bir gününe rastladığı için midir nedir, irili ufaklı tüm masallarının üstünde tilki derisinden dikilmiş kürkler vardı. Hepsini birbirinden güzeldi kürklerin. Işıl ışıldı.

“Şunu soracağım size.” diye konuşmasını sürdürdü Andersen. “Yeryüzünde hiçbir çocuk kitaplığının Andersensiz olduğu görülmüş müdür? Bakmayın siz bizim üstümüzdeki kürklere. Sıcaklık, güzellik kürklerimizde değil yüreklerimizdedir. İnanmazsanız gelip okuyuverin masallarımızı, onlarla ısının. Örneğin Kibritçi Kız sınısıcacık bir masaldır, değil mi? Danimarka'nın karına, buzuna, fırtınasına karşı koyan o küçük kızın kibritlerinin alevi değil yüreğinin sıcaklığıdır. Tüm Danimarkalıların o soğuklara benim masallarımla direnip karşı koyduklarını hiç düşündünüz mü? Bana inanmazsanız bir soğuk havada açıp okuyun masallarımı. Sınısıcacık olacaktır içiniz. Neyse, sevmediğim şeylerden birisi övünmektir. Bugün ben de istemeyerek bunu yaptım. O nedenle özür dilerim tüm arkadaşlardan.”

“Bir şeye dikkat ediyorum da” diye söze başladı en alt sıralardan Küçük Kara Balık. “Açın bakın sayfalarımıza. Binlerce yıllık doğu edebiyatının çağdaş sesini bulacaksınız bende. Bu arada ne çok seveceksiniz Küçük Kara Balık'ımı.”

Belki öteki kitaplar da konuşacak, övgüyle karışık üzüntülerini, sevinçlerini, umutlarını dile getireceklerdi ki kitapların sahibi çocuk birden gözlerini açtı. Güneş, kentin göğünde epeyce yükselmişti.

Yatağında bir iki kez gerindi çocuk. Günlerden pazar olduğunu anımsadı. Bugün bir kitap okunurdu. Gülümseyerek baktı raflara. Elini raflardan birine doğru uzattı. Kitapların hepsi birden heyecanlandı. Birer adım öne çıkıp “Beni oku! Beni oku!” diye bağırmaya başladılar.

“Susun!” diye bağırdı çocuk. “Bugün çok yüksek çıkıyor sesiniz!”

Her zaman duymazdı bu sesi. Kitaplar mı konuşmazdı, kendi kulakları mı sağır olurdu, anlayamazdı. O zaman tek kitap olsun okuyamazdı. İçi kararlıydı. Çoktandır da böyleydi. Ama hava güzel mi, morali yüksek mi, duyardı onların sesini. Bu sesi

duydumu tamamdı. Okumaya iştahi var demekti. Gelsindi o zaman kitaplar. Üzerlerine kapanırdı onların. Saatlerce kendinden geçerdı. Her şeyi unutup giderdi...

Kitaplardan birini çekip aldı. Uzak ülkelerden, ta Arjantin'den yeni bir dosttu. Geçen yıl almıştı bunu. Daha bunun gibi pek çok kitabı okuyamadığını düşündü. Bu süre içerisinde de ilk sayfayı okuyup çevirdi. Bakışları yazılar üzerinde uçmaya başladı. Su sesi, müzik sesi gibi bir şey doldurmaya başladı içini... Çocuk, çok uzaklardan gelen bu sesi dinledi. Gittikçe çoğalıyor, kendisini sarıp içine alıyordu. Çocuk, bu sesin nereden geldiğini anladı: Az önce tartışan kitapların gürültüsü değildi bu. Okuduğu sözcüklerden, cümlelerden gelen gizli bir sestı...

Mehmet Güler

Ay Dedenin Öpücüğü

KİTAPLARIMIN CUMHURİYETİNDE

Kitaplarım, ömrümün solmaz çiçekleri!
Sessiz dururlar raflarında, dayanmış birbirine.
Ne ekmek isterler ne su;
Aydınlatırlar derin karanlıkları, usu.

Kitaplarımın cumhuriyetinde tek bayrak dalgalanır;
İnsanlığı sevmek, sonsuza dek barış, barış, barış,
Şarkılar söylenir yüreктen, güzel günlerden, gülerekten.
Bilimde, özgür düşüncede, sanatta yarış.

Kitaplarım hasret, hüznün, pişmanlık, acı,
Gözyaşıyla yıkanmış kırık kalpler, sevgilerle dolu.
Yalansız, riyasız düşünceyi öğreten, tam.
Erdeme, mutluluğa açılan aydınlık pencereler...

Geleceğe binlerce saygı,
Binlerce selam!

Yakup Kadri, Reşat Nuri, Ömer Seyfettin, Abasıyanık, Dickens (Dikins)lar,
Mehmet Âkif, Ahmet Hâşim, Tecer, Tanpınar, Gökyay, Dranas,
Dağlarca,
Nayırlar...

Arınmış ak pak yürekler dünyalarca
Menekşelerim benim,
Görkemli defnelerim.
Sevgiye, şefkate, merhamete uzayan yollar, çileli...
Kitaplarım...
Barış, özgürlük, insanlık adına açılan
Ak çiçeklerim,
Beynimin altın çivileri.

Halim Yağcıoğlu
Uygulamalı Türkçe Eğitimi

GÜLNAZ VE ÖDÜNÇ SEVİNÇ

“Okumak, öğrenmek gibisi yoktur benim güzel kızım. Hayatını ve dünyayı ancak böyle değiştirebilirsin.”

Mahalledeki kütüphanenin mermer basamaklarında bir an durup soluklandıktan sonra böyle demişti annesi Gülnaz’a. Bu sözün üzerine bana daha sıkı sarılmıştı küçük kız. Bedeninin sıcaklığı kapağımı ısıtmış, yüreğinin atışlarıyla titremiştir sayfalarım.

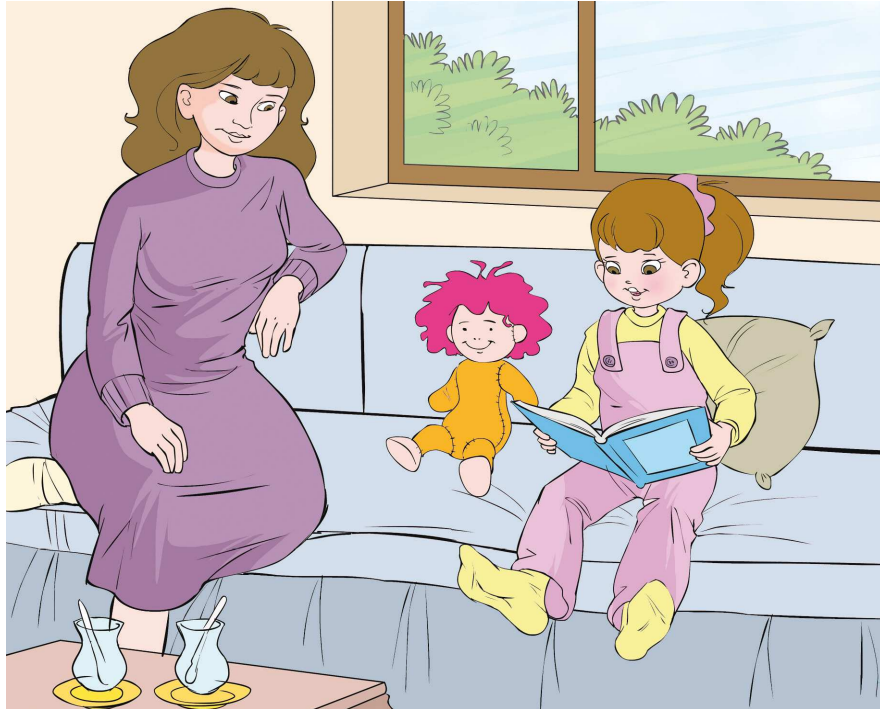
“Artık yolu öğrendiğine göre kendi başına da gelebilirsin öyle değil mi? İstersen Fadik’i de getirirsin gelirken.”

Ana kız ağaçları kumrularla dolu sokakta el ele evlerine doğru yürürlerken ben de çok mutlu hissetmişim kendimi. Şu mutluluk denen şey bulaşıcı mıydı yoksa? Mikroplar gibi gözle görülüp elle tutulamadığına göre, mutluluğun da içten bir gülüş, sımsıkı bir kucaklayışla insandan insana nasıl bulaştığı kabul edilebilirdi bence.

Çeşit çeşit sebze ve meyvenin yan yana sergilendiği manavın önünden geçerlerken mandalınanın kilosunun kaç lira olduğunu sormuştu annesi. Manavın yanıtını ve dizildikleri tezgâhtan turuncu turuncu gülümseyen mandalinaları arkalarında bırakarak yollarına devam etmişlerdi sessizce.

Eski bir apartmanın rutubet kokan alt katında sona ermişti yolculuğumuz. Çok yoksul bir aileye konuk olduğumu eve girer girmez anlamıştım.

Annesi yemeği hazırlamak için mutfığa gidince pencerenin önündeki sedire oturmuştu küçük kız. Yastıklara dayalı duran bez bebeği eline alıp onunla konuşmaya başlamıştı.

“Bil bakalım bugün ne oldu Fadik? Bir gece uykusunda kalp krizinden ölünceye kadar her perşembe evine gittiğimiz Kadriye teyzeyi hatırlıyor musun? Annem temizlik yaparken bize lokum ikram eder, denizi görmek için yaşadığı dereyi terk eden

küçük ama yürekli kara bir balığın masalını anlatırdı hani. İşte onun oğlu Kadir abi alt sokaktaki kütüphaneye müdür olmuş. Annemle uğrayıp hayırlı olsun dedik. Üçüncü sınıfa geçtiğimi öğrenince kütüphaneyi kullanabilmem için hemen bir kart hazırladı bana. Bu kartla dilediğim kitabı ödünç alıp okuyabilecektim. Onlar annemle sohbet ederken ben çocuk kitaplarının durduğu bölümü dolaştım. Öyle güzel kitaplar vardı ki hangisini seçeceğime karar veremedim bir türlü. Hayran hayran raflara bakarken sanki arkamdan birinin bana selendiğini duydum. Dönüp baktığımda Geveze Kitap ile göz göze geldik. Bunu başka birine söylesem inandıramam ama senin beni anlayacağını biliyorum Fadik. Çünkü sen de annemin diktiği içi fasulye dolu bir bez bebek olmana karşın iletişim kurabiliyorsun benimle. Yıllardır acı tatlı her şeyimi paylaşan en iyi dostumsun. Onunla da aramızda böyle bir bağ kuruldu. İki hafta bizimle kalabilecek. Ne yazık ki okuyup bitirdikten sonra geri götürmem gerekiyor. Olsun, on beş gün oldukça uzun bir süre, öyle değil mi? Tadını çıkara çıkara okur, her satırını ezberlerim geri vermeden önce.”

Tam bu sırada, “Gene neler anlatıyorsun bakalım Fadik’e?” diye sorarak yanımıza gelmiş, çay bardaklarını sehpaaya bıraktıktan sonra sedirin öbür ucuna oturmuştu annesi.

“Geveze Kitap ile tanıştırıyorum onu.”

“Madem tanışmalarını istiyorsun, o zaman kitabı sesli sesli oku ona. Bir kitapla tanışmanın en iyi yolu onu okumaktır.”

Dostluğumuz böyle başladı işte.

Annesinin önerisini benimseyen Gülnaz beni açıp okumaya koyuldu hemen. Hazal ve Kayıp Kitap bölümünü bitirinceye kadar hiç durmadı. Sesli okunmanın tadı da bir başkaymış doğrusu. Kendi kendimden öğreneceğim ne çok şey varmış meğer.

“Görüyor musun olanları Fadik? Neyse sonunda birbirlerine kavuştular da içim rahat etti. Yarın okula götürüp arkadaşlarıma gösterecektim kitabı. Hazal’ın başına gelenleri okuyunca gözüm korktu, vazgeçtim. Geveze Kitap’ı kaybedersem ne yaparım ben? Keşke benim olsaydı. Önlem olarak içine adımlı yazardım hiç değilse. Ama

kütüphanenin kitabını bu şekilde sahiplenemem. Bana ait değil ki ödünç alınmış bir sevinç o.”

Bana sahip olamamaktan duyduğu üzüntüyü ilk kez o zaman, sesinde yakaladım Gülnaz’ın. Ayrılık günü yaklaştıkça sesindeki bu hüznün yüzüne de yerleşti.

Hafta içi okuldan yalnız başına dönüyordu eve.

İçeri girer girmez elini yüzünü yıkayıp karnını doyuruyor, ardından da ders çalışıyordu mutlaka. Yemek masasının üzerindeki büyük cam tabağı dikkatle biraz iteliyor, boşalttığı alana defter ve kitabını açıp ödevlerini yapıyordu. Öncelikli sorumluluklarını yerine getirmeden Fadik ve benimle ilgilendiğini hiç görmedim. Ödevlerini tamamladıktan sonra bize geliyordu sıra. Duvara dayalı duran iki yastığın birleştiği köşeye yerleştiriyordu Fadik’i.

Onun sedirdeki yeri hep aynıydı. Beni okuma biçimi ise yorgunluğuna bağlı olarak değişiyordu. Kimi gün oturarak okuyordu, kimi gün sırtüstü ya da yüzüstü uzanarak. Annesi eve geldiğinde Gülnaz’ı sedirde uyurken buluyordu çoğu zaman. Okuduğu şeyleri rüyasında görmeye devam ettiği için yüzünde mutlu bir gülümseme oluyordu.

Uyanınca o gün okuduğu bölümü anlatıyordu annesine. Müthiş bir belleği vardı. Hiçbir ayrıntıyı atlamıyor, okuduklarını neredeyse sözcüğü sözcüğüne tekrarlıyordu. Bu gidişle on beş günlük süre bittiğinde, Fadik’e söylediği gibi beni gerçekten satır satır ezberlemiş olacaktı.

(...)

Okuldan döndüğü bir gün, belirli bir düzen içinde yaptığı işlerin sırası değişince ayrılık zamanının geldiğini anladım. Çantasını masanın yanına bıraktı. Elini yüzünü yıkayıp karnını doyurmadan dosdoğru Fadik’in yanına gitti.

“Kalk bakalım.” dedi. “Kaybedecek zamanımız yok. Saat beş olmadan kütüphaneye yetişmeliyiz. Ödünç aldığım ilk kitabı Kadir abiye gününde geri vermezsen çok ayıp olur.”

Bir elinde Fadik, bir elinde ben yola koyulduk.

Hızlı hızlı yürüyor, yine de yanından geçtiğimiz kedilere, köpeklere merhaba demeyi ihmal etmiyordum.

“Kütüphaneyi çok seveceğinden eminim Fadik. Öyle çok kitap var ki gözlerine inanamayacaksın. Orada seninle konuşamayacağım. Çünkü okuyanları rahatsız etmemek için kütüphanelerde sessiz olmak gerekiyormuş. Geveze Kitap’ı teslim ettikten sonra birlikte yeni bir kitap seçeriz kendimize. Biliyor musun, ondan ayrılmayı hiç

istemiyorum. Keşke bizimle kalabilseydi. Ama bu bencillik olur. Hep bizimle kalırsa başka çocuklar onu nasıl okuyacak, öyle değil mi?”

Birbirimize o kadar alışmıştık ki Gülnaz’dan ayrılmak benim için de hiç kolay olmayacaktı aslında. Kütüphaneye sık sık geleceğini düşünerek üzüntümü hafifletmeye çalışıyordum. Hiç olmazsa kitapların arasında dolaşırken görebilecektim onu.

Düşüncem doğru çıktı. Hatta umduğumdan daha çok kullandı kütüphaneyi. Beni teslim ettiği gün aldığı Peter Pan’ı iki hafta sonra geri getirdi. Ardından da çocuk edebiyatının klasikleşmiş öbür kitaplarını peş peşe okudu. Yerli yabancı ayrımı gözetmiyor, bir yazarı severse onun bütün kitaplarını sırayla okuyordu.

Fadik ile birlikte yeni bir kitap seçtikten sonra yanıma geliyorlardı mutlaka. Onlarla birlikte gidecek olan kitaba şöyle bir göz atıyor, onu kıskanıyordum. Sanki bunu sezmişçesine kapağını okşayarak “Sen benim ilk göz ağrısın. Bunu sakın unutma, olur mu?” diyordu fısıltıyla. Beni ne kadar sevdiğini bilmeme karşın, bu sözleri duymak yine de hoşuma gidiyordu.

Her seferinde biraz daha büyüdüğünü fark ediyordum Gülnaz’ın. Yalnızca boyu uzamıyor, olgunlaşıyordu aynı zamanda. İnsan vücuduna yararlı vitaminler gibiydi okumak.

Pal Sokağının Çocukları’nı bitirip kütüphaneye geri getirdiği akşamüstü bir sürpriz bekliyordu Gülnaz’ı. Kadir abinin çalıştığı bankoya yakın bir rafta durduğum için aralarında geçen konuşmayı rahatlıkla duyabiliyordum.

“Gülnazcığım kütüphanemizin bir uygulaması var. Bir yıl içinde kütüphaneyi en çok kullanan on kişiye birer kitap armağan ediyoruz. Ödünç alıp okuduğun toplam yirmi altı kitapla bu yıl armağanlarımızdan birini de sen kazandın. Raflardaki kitaplardan dilediğin birini seçebilirsin.”

“Ama o zaman benim götüreceğim kitabı başka kimse okuyamaz ki.”

Başkalarının hakkını kendi sevincinin önünde tutan Gülnaz’ın başını okşadı Kadir Abi.

“Bunu biz de düşündük, merak etme.” dedi. “Aynı kitaptan bir tane daha satın alıp yerine koyuyoruz hemen. Böylece kitaplarımız eksilmediği gibi bir de üstelik yenilenmiş oluyor.”

Karar vermek için düşünmesi gerekmedi Gülnaz'ın.

Seçtiği kitap bendim.

Yanıma koşup raftan indirdi, ödünç alınmış değil, kendine ait ve hak edilmiş bir sevinçle kucakladı beni.

Gülnaz'ın okuduğu kitaplar, tıpkı uykuyla uyanıklık arasındaki o belirsiz sınırı hissetmeden aştığımız gibi kendiliğinden değişti. Çocuk kitaplarının yerini Türk ve dünya edebiyatının yetişkinler için yazılmış klasikleri aldı.

Derslerini hiç aksatmadan, kesintisiz sürdürdü okumayı. Sözcük dağarcığı varsıllaştıkça daha iyi düşünmeye, konuşurken kendini daha doğru biçimde ifade etmeye başladı. Beşinci sınıfı bitirdiği yıl devletin burs sınavını, ilköğretimi tamamladığında ise parasız yatılı sınavını kazandı. Annesinin dediği doğru çıkmış, okuyarak kendi hayatını değiştirmişti Gülnaz.

(...)

Attilâ Şenkon

Kaynak: Kaplan ve Yıldırım Şen, 2012: 56-67